

X.XV.
79

B. C. D.
DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
HIS QUÆ JURIBUS
AC PRIVILEGIIS FISCO
PERPERAM ACCENSENTUR,
QUAM
SUMMO NUMINE PRÆSIDE,
MAGNIFICO SPECTATORUM ORDINE
ANNUENTE,
IN ILLUSTRİ GISSENA,
PRO LICENTIA
SUMMOS IN UTROQUE
JURE HONORES AC PRIVILEGIA
OBTINENDI,
DOCTISSIMO EXCELLENTISSIMORUM
DNN. PROFESSORUM EXAMINI
OFFERT;
JOHANN FRIDRICH SCHMIDT,
SVERINO-MECLENBURG.

d. Decembr.
ANNO M DCC XI.

GISSÆ-HASSORUM,
Typis VIDUÆ JOH. REINH. VULPII, Acad. Typogr.

VIRIS

PER-ILLUSTRIBUS ET GENE-
ROSSISSIMIS,

DOMINO

JOACHIMOMAR-

TINO A^B Unversäbrt/

INTIMIORIS, SERENISSIMI
MECKLENBURGENSIUM DU-
CIS REGENTIS, CONSILII DIRE-

CTORI EMINENTISSIMO,

NEC NON

DOMINO

JOHANNI von Klein/

POTENTISSIMÆ BORUSSO-
RUM REGINÆ AC SERENISSI-
MI DUCIS MEGAPOLITANI, CONSILIA-

RIO INTIMO, CANCELLARIO GRAVISSIMO,

NEC NON CONSISTORII PRÆSIDI

MERITISSIMO.

Viris

VIRIS

(*) *ALTERI, ORANDO DURIORA VINCENTI,
ALTERI, NIL TEMERE, NIL TIMIDE, NIL TUMIDE AGENTI,
UTRIQUE IN CONSILIUM OPTIMI PRINCIPIS ASSUMTO
CIRCA LATUS IPSIUS AGENTI*

(*) *Ut vult
Viri Genero-
sissimi his
verbis in-
star Symboli
(†) talem
Imper. Ju-
stinian. Tri-
bonianum
suum vult
esse in Nov
17. c. 5. §. 3.*

(†) *OMNIBUS ET PUBLICE ET PRIVATIM
TALES SEMET PRÆBENTIBUS, UT TERRIBILES QUI-
DEM SINT DELINQUENTIBUS, MANSUETISSIMIS AUTEM ET
MITES OMNIBUS PLACIDIS ET DEVOTIS, ET PATERNAM
EIS EXHIBENTIBUS PROVIDENTIAM:*

DOMINIS PATRONIS SUI

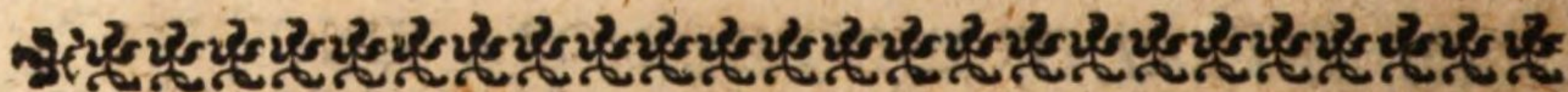
ADDICTISSIMO CULTU VENERANDIS,

INAUGURALEM HUNC DISCURSUM

CEU

*CONSTANTISSIMUM SUBMISSI ET DEVOTI ANIMI
MONUMENTUM, SUB VOTO QUORUMVIS FAUSTORUM, FE-
LICITUM, IMO FELICISSIMORUM, OMNIUMQUE, QUÆ TAN-
TIS TANTORUM VIRORUM MERITIS RESPONDENT,
SACRUM ESSE CUPIT*

JOHANN FRIDRICH SCHNAFF.

PROOEMIUM.

N veterata ferme iis, qui ritè absolutis Studiis, vel munus aliquod ambiunt, vel postulando praxi navare contendunt, Academicos prius capeffendi honores necessitatem injungens, viget consuetudo. Hanc penitus improbasse iniquum foret, præsertim ubi causas, in Summo Camerae Dicasterio, perorantes, non nisi honoribus illis exornatos, attendere liceat. Modò perpendamus ipsum Advocatorum munus ab Imperatore in L. 14. C. de Advoc. divers. judic. verbis sat gloriosis elatum, & sane multum decoris huic ordini affere videbitur, quam plurimos ei nomen dantes, titulis Academicis exornatos videre.

Absit autem, infirmum prorsus indenectere argumentum, ac si his solis legalis eruditio, exclusis aliis, qui forsàn & ultra quinquennium juridica subsellia calefecere, attribuenda foret; huic etenim assertoreclamat ipsa experientia, sapientum & insipientium magistra, qua edocti toto die non imi nominis, & juxta L. 7. Cod. de Postul. hilarioris famæ Practicos, in judiciis militantes, gloriosæ vocis munimine, laborantium spem, vitam, & posteros egregiè defendentes, auscultamus. Licet hodie in Advocatorum delectu, monente B. Dn. Stryk. Vol. 1. Disput. 15. cap. 3. n. 14. nimium quantum peccetur, hinc & in provincia nostra Megapolitana, ut imperitiæ quorundam Advocatorum occurreretur, Ipso teste, constitutum, ne quis in numerum Advocatorum recipiatur, qui non sit Doctor vel Licentiatus, quæ quidem Constitutio, hoc ipso demum anno, renovata.

Nec sufficiens solidioris doctrinæ dixeris argumentum, dissertationem quandam, quin & Inauguralem, fœcundiore,
de re-

de rebus sæpe non intellectis, lingua publicè proposuisse. conf. Mev. P. 1. decis. 189. & Carpz. P. 1. Const. 1. defin. 18. Uti enim cathedra non facit sacerdotem, sed sacerdos cathedram, ita fidem eruditionis à sola dissertatione arguere, minus aptum foret, præcipuè cum pruritui contradicendi & altercandi, moribus hodiernis tale incrementum accesserit, ut fermè veri disputationum finis, quæ veritatis indagatio audit, vix habeatur ratio, quin potius res inanes ac ad rhombum minus facientes, ornata licet & artificio quodã distincta oratione, publicè effertur, & postquã ita, ad clepsydram quasi perorantes, tempus fefellerunt, domum abeuntes, in sinu gaudent disputantes, melius facturi, pauca idonea dixisse, quam multis inanibus verbis hominum aures prægravasse arg. l. fin. §. etsi. 16. C. de Vet. jur. enucl. Nam uti corpore tenues veste se solent dilatate, sic ingenii aut sapientiæ inopes diffundunt se verbis, inquit Arnold. Mauriti. Holtermann. in disput. de var. Jur. usu & abusu in Cur. & Cancellar. th. 20.

Sed ut verba unde rediere, revocem, cum & mihi jam jam, favente Deo, annuentibusque ita Patronis, Advocatorum numero associari mens sit, aliquales Studiorum meorum rationes reddere, & antequam summos in jure adspirem honores, more consueto, cui non immerito litandum, Dissertationem hanc publici juris facere, fas fuit. Circa thematis electionem vario mihi tandem fuit optimũ visum. De his quæ Fisci Juribus ac Privilegiis perperam accensentur, nonnulla differere; præsertim cum in nonnullis judiciis varia sibi vindicare Privilegia Fiscus gestiat, vel nullò, vel minus restricto jure ipsi arroganda, ad eoque materiã aggressus videor, tricus Romanis, quas magni facere nunquam potui, non tam minus impeditam, quam in ipso rerum & judiciorũ usu obtinentem, & quotidiana-

nam. Quemadmodum enim, ut quaecunque alia res in communis vitae usum assumantur, ipsarum commoditas facit, & quae utilitatem aliquam adferunt, magnificimus, quae verò ad nihil conducunt, contemnimus: sic omninò & ad legalium capitum compositionem nos accommodari oportet, *utor verbis Imper. Leon. in Novell. 64. Quippe summa est dementia, in tantà temporis egestate, supervacanea discere, fatuitas summa, jus abolitum, defecatas Antiquitatum quisquillas scrupulose indagare, in non necessariis incanescere, & decisiones questionum quotidie occurrentium ignorare. Ex Seneca Ictus Mecklenburg. Tornovius in proem. tract. de Feudis Mecklenburg.*

Laborem suscepi, ita sincerè fateor, vires meas exiguas abundè superantem, in magnis tamen cum & conatus non adeo improbandi sint, sepositis ulterioribus, Lectorem Benevolum paucis admonere volui, ita me circa thema versaturum fore, ut toto discursu, sex Capitibus incluso, CAP. I. exhibeam quaedam de Fisco generalia, & quibus jus Fiscus competat. CAP. II. Ea quae male adscribuntur Fisco ex Tit. de Acquir. Rer. Dominio, suppeditentur. CAP. III. Quae male adscribuntur juribus & privilegiis Fiscus in materia contractuum, contineantur. CAP. IV. Ea quae male tribuuntur juribus & privil. Fiscus in materia Hereditatis & Successionis, ostendat. CAP. V. Eadem in Materia Delictorum exhibeat. CAP. VI. Quae in Judicio & materia Processus affectet jura & privilegia enucleentur.

CAPUT I.

Generalia quedam de Fisco & precipue quibus Jus Fisci competat exhibens.

SUMMARIA.

§. I. *Ingressus.*

Synonymia Fisci.

Ejusdem definitio.

*Erarium & Fiscus hodie vix
differunt.*

Fiscus nomine Camera venit.

§. II. *Quis nam habeat Fiscum.*

*An omnibus Imperii Statibus jus
Fisci competat.*

*Hodie singuli Principes Imperii
proprium fiscum habent.*

*Vix omnes jurium Fiscalium par-
tes quibuscunque Regionum
dominis competunt.*

§. III. *Civitatibus Imperii jus Fisci
asseritur.*

§. IV. *Immediati Nobiles Imperii
essentiali Status qualitate de-
stituti.*

A Statibus Imperii distinguuntur.

*Nonnulli Superioritatem Territori-
alem iis tribuunt, quidam ne-
gant.*

Multi eorum jur. Fisci gaudent.

§. V. *Mediati Nobiles jure Fisci de-
stituti.*

*A Regalibus ad jus Fisci pravè
concluditur.*

§. VI. *Idem de Civitatibus Munici-
palibus statuitur.*

*A mero Imperio ad jus Fisci argu-
mentum inane,*

*Respondetur ad Recess. Imper. de
anno 1577.*

§. VII. *Fisci conservatio favorabilis.
Princeps pecunia semper instru-
ctus sit.*

§. VIII. *Notantur nimium Fisco fa-
ventes*

*Tiberius & Constantinus privato-
rum utilitates Fisci commodo
praferunt.*

*Philippus II. Hispaniarum Rex
in dubio contra fiscum pronun-
ciari vult.*

§. IX. *L. 2. §. 18. C. de Vet. Jur.
Enucl. applicatur Fisci Patronis.
Fiscus jure privatorum regulari-
ter utitur.*

*Singularia jura & prerogativa
sine lege vel consuetudine ipsi
denegantur.*

§. L

E iis quæ male accensentur Juri-
bus & Privilegiis Fisci, pro virili acturus, circa
vorum explicationem ut primò sim multis
sollicitus, non operæ pretium esse arbitror,
cum quid per *Jura*, quid per *Privilegia*,
quidve per *Fiscum* intelligam, quam variæ
quoque horum verborum acceptiones sint, non facile aliquem
latere possit, cum Doctores illud passim abunde doceant: Qua-
re cum accuratior, verborum, quæ luce sua radiant, anatomia,
curiositatem nimis magis vanam, quam proficuum sapiat, judi-
cante B. Dn. Stryckio *Diss. de Civitat. Obærat. cap. 1. num. 2.* mis-
sis reliquis, statim quid per *Fiscum*, de quo professæ opera agen-
dum est, velim, saltem paucis indicare libet: Nimirum Fiscus
hic mihi non Administratorem vel Advocatum Fisci notat, quo
sensu Fiscus status controversiam movere, *L. 7. ff. de jure Fisci.*
bona distrahere, L. 36. d. 1. & contra Fiscum sententiam ferri
dicitur. L. Non puto. 10. ff. de jur. Fisc. Nec omne id quod
ad rem Principis spectat, ejusque privatum patrimonium est,
hoc loco significat, quo sensu in *l. omnium. 6. Cod. Theodos. de jur.*
Fisc. sumitur, & Res Dominica, item Sacrum Dominium dicitur:
in *L. ult. Cod. Theodos. dict. tit. & in Rubric. & tot. tit. Cod. Ne*
rei Dominica vel templor. vindic. tempor. præscript. summov.
& L. Si qua. 15. Cod. Theodos. eod. tit. L. ult. C. de Fund. & Salti-
bus Rei Domin. cui Principis patrimonio Comes rerum privata-
rum præerat. vid. *Hahn. ad Wesenb. Tit. de offic. Procur. Cas.*
Multo minus pro loco hic accipitur sive *Arca publica*, quæ pe-
cuniam ad usus publicos destinatam continet, quo sensu in
L. un verb. pretium partis tantum in Fiscum redigatur. C. de
Vendit. rer. Fiscal. L. 1. princ. & L. Divus 31. ff. de Jur. Fisc.
sumi videtur, sed Fiscus in præsentiarum juxta definitionem
B. Dn. Lauterbachii in *Coll. Theor. præct. tit. de jure Fisci §. 4.*
est

est Patrimonium Reipublicæ, comprehendens omnes res, omniaque ejus jura, ad peculiare ejus commodum pertinentia, utilitatibus & necessitatibus publicis inserviens: Ærarium quoque dici solet, nam licet hoc proprie & primogenèe, populi ac Reipublicæ, Fiscus vero Principis esse, censeatur, juxta Cujac. ad proëm. Tit. de jure Fisc. lib. 10. Cod. Ravard. 4. var. cap. 4. Coras. 6. Miscell. cap. 19. idque ex verbis Plinii in Paneg. ad Trajanum cognosci, non malè autument, cum ait: *At fortasse non eadem severitate Fiscum, qua Ærarium cohibes? imo tanto majore, quanto plus tibi licere de tuo, quam de publico credis:* quorsum & locus Taciti pertinet, quando lib. 5. Annal. dicit: *Bona Sejani ablata arario ut in Fiscum cogerentur:* eoque modo Ælius Spartianus in Hadriano ait: *damnatorum bona in fiscum privatum redigi vetuit, omni summa in arario publico recepta:* negari tamen nequit, hanc Fisci, Ærarii que differentiam, quod hoc populi, ille vero Principis sit, sola temporis distinctione conciliari posse, uti optimè ostendit Martin. Naurath. ad Hippol. à Collib. de Increment. Urb. cap. 20. lit. a. indeque factum est, ut postquam Monarchia Principum Romanorum stabilita satis firmataque fuerat, sicque jura Principis & Reipubl. confusa, Ærarium & Fiscus unum idemque esse cœperint, interque hæc ipsa, jure Civili nihil diversitatis amplius superfit; vid. L. fin. C. de Bon. vacant. §. fin. Inst. de Usucap. L. Edicto. 13. princ. L. Senatus. 15. §. 3. ff. de jur. fisc. L. 3. Cod. de Alluv. L. 10. Cod. de Bon. proscript. L. 8. Cod. quor. appell. non recip. Paurmeister. de Jurisdic. Imper. Rom. lib. 2. cap. 4. num. 118. Wissenbach. Vol. 2. Exerc. 39. th. 1. seqq. B. Dn. Stryck. de Success. ab. intest. diss. 5. cap. 1. §. 5. Henricus VII. Imperator in Constit. *Qui sint rebelles, in fin.* & Fridericus I. in cap. un. §. *siquis vero de Pace tenend.* Fiscum suum voce Camera designant, eodemque modo interminis pœnæ pecuniariæ nuncupatur à Friederico III. in Constit. de Anno 1442. §. item. Wann dieselbe &c. sed

in Pandectis, Codice, Institutionibus, & Novellis nullam Camera-
ræ mentionem fieri, bene observat Sixtinus *de Regalib. lib. 2.*
cap. 8. num. 47. §. II.

Quoniam autem Fiscum Patrimonium Reipublicæ esse di-
xi, facile inde sequitur, neminem proprie Fiscum habere, nisi
qui clavum Reipublicæ tenet, & caput ejus est. vid. *cap. un. Quæ
sint Regalia. 2. Feud. 56. M. Anton. Peregrin. de jur. & privil.
Fisc. lib. 1. Cap. 1. num. 4. & cap. 2. per tot. Martin. Naurath. ad
Hippol. à Collib. de increm. urb. cap. 20. lit. a. in fin.* Quare
cum de Imperatore nostro dubitare nefas sit, vid. *tot. tit. Cod.
& ff. de jur. Fisc. & dict. text. 2. Feud. 56. Aur. Bull. Tit. 24.
§. 2. ibi: Unseren Fisco. & Capitul. Joseph. artic. 26. verb.
zum Kånserlichen Fisco &c.* saltem de Imperii nostri Re-
gionum Dominis, Electoribus nempe, Principibus, cæterisque
Statibus quæstio moveri potest, An omnibus jus fisci compe-
tat? Enimvero cum in Capitulatione Ferdinandi III. *artic. 28.*
Leopoldi *artic. 27. & Joseph. art. 26.* hæc verba legantur.
*Chur, Fürsten und Stände/ so mit den juribus fisci belehnet/
oder dieselbe sonst beständig hergebracht. etc. & apud Lon-
dorpium in Act. Publ. Tom. IV. lib. 1. cap. 17. membr. 6. §. was
fürs Siebende in Triplicis à Ferdinándò II. Imp. Anno. 1630.
d. 7. Aug. Collegio Electorali Ratisbonæ congregato, exhibi-
tis: einigen Chur, Fürsten und Stand / welcher des juris
Fisci berechtiget / etc. & porro: solches aus Kånserlichen
Gnaden etlichen Ständen mitgetheiltes jus Fisci &c.* vide-
ri omnino poterat, jus Fisci pro jure Statuum privilegiato acci-
piendum, Superioritati autem Territoriali illud neutiquam esse
annexum, proindeque non cuivis Regionis Domino illud com-
petere. Ast quia Principes, Proceresque Imperii de Feudis suis
indefinite cum Regalibus investiri solent, nec dubium est, ex ho-
rum numero jus quoque Fisci esse, regulam affirmativam cum
B. Dn. Joh. Wolffg. Textore in *Tract. de jure Publ. Statuum
Imper.*

Imper. Tit. 4. n. 271. seqq. adstruendam esse crederem, donec in facto constaret, nec de Regalibus quem esse investitum, nec privilegio, vel immemoriali usu jus Fisci quæsisse. Hinc Mylerus *in Tract. de Princ. & Stat. Imp. cap. 8. §. 1.* Principibus & Statibus Imperii jura fiscalia in territorio competere, vulgo notum esse scribit: nec male Ludolff. Hugo. *tract. de Statu Regionum Germ. Cap. 4. §. 11.* jura Fisci, ait, Romano jure soli Imperatori competunt, quia in illius solius manu Respublica erat: at hodie singuli Principes proprium habent Fiscum, quoniam singuli peculiari alicui Reipublicæ præsent. add. Rosenthal. *de Feud. cap. 5. n. 52. & seqq.* Klock. *Consil. 32. num. 56.* Stephani. *de Jurisdic. lib. 2. part. 1. cap. 7. membr. 2. num. 1.* Notanter autem B. Dn. Cancellarius Hertius *de Superiorit. Territor. §. 40.* loquitur: *Jus Fisci munificentia Caesarum aliisque de causis FERME totum ad speciales Respublicas pervenit:* nam omnes prorsus & sine exceptione jurium Fiscalium partes, quas unquam Fisco suo Imperatores tribuerunt, posse quemcunque Regionis Dominum sibi vindicare, nescio an defendi queat. vid. *infra cap. III. §. 1. & Zieglerus de jurib. Majest. Lib. 1. cap. 4. §. 24.* B. Dn. Pro Cancell. Nitsch. *ad Capitul. Josephi art. 26.*

§. III.

Quod de Principibus aliisque Statibus Imperii dixi, idem quoque ad Civitates Imperiales pertinere censeo: quanquam enim non desint, qui ipsum jus Territorii Civitatibus Imperialibus in dubium vocant, imo prorsus negant, vel sola tamen experientia illud comprobatur, firmatque Instrumentum Pacis Cæsareo Svecicum *artic. 8. §. tam in universalibus.* ubi in specie jura & privilegia confiscandi liberis Imperii Civitatibus confirmantur, ut proinde jus Fisci ipsis tribuere multo minus dubitem. add. Civitatum Imperialium faventissimus Advocatus Knipschild. *de Civitat. Imper. lib. 2. cap. 15. n. 1.* Reincking. *de Regim. Sec. & Eccles. lib. 1. class. 4. cap. 24.* Mevius *ad jus Lubec. part.*

2. tit. 2. artic. 14. num. 54. seqq. Harprecht. vol. 4. Conf. Tubing. 62. n. 65.

§. IV.

Sed de Immediatis Imperii Nobilibus magis dubitari potest, quoniam certum est, quod sub aliis Regionum Dominis, qui Status Imperii sunt, non comprehendantur, dum essentiali Status qualitate, quæ juxta Ludolff. Hugon. *de Statu. Region. German.* in jure Sessionis & Suffragii in Comitibus consistit, sunt destituti, indeque regulariter quoties Nobilitatis immediata, ceu egregii corporis ad Imperii decus ac robur pertinentis, in Constitutionibus Imperii mentio fit, à Statibus Imperii distingui solet. uti professa opera demonstravit B. Dn. Parens, David Jonathan Scharff / Consil. Regiminis Mecklenburg. post fata adhuc sanctè mihi venerandus, in *Discurs. inaugur. de jure Fæderum* Cap. 6. num. 3. & seqq. vid. Capitul. Leopold. Artic. 3. 7. 8. 15. 18. 19. 21. 26. 39. it Instrum. Pac. Art. 5. §. 10. & 11. quia tamen eximia plane, & fere eadem, quæ Status Imperii in suis territoriis tenent possidentque, jura, & Regalia, vid. *Capitulat. Leopold. & Joseph. art. 3. Reichs-Ritterschafft ihre Regalia.* in suos quoque subditos exercent immediati Nobiles, ut ipsum quoque jus territoriale, sive die hohe Landes-Obriegkeit in dero freyen Reichs-Adelichen Gütern ipsis tribuant Dn. de Lyncker. *de Gravam. Extrajud. cap. 4. §. 3. num. 11.* Rumelin. *ad A. B. Dissert. 1. thes. 13.* Oldenburg. *ad Instrum. Pac. Part. 1. discurs. 22.* Reinking. *de Regim. Sec. & Eccles. Lib. 1. class. 5. cap. 3. n. 55.* Biedenbach. *Quæst. Nob. Qu. 1. n. 11.* Joh. Conrad. Kreydeman. *tr. von des Teutschen Adels-Staat. etc. quæst. 4. num. 19.* Wurmser. *Exerc. 3. quæst. 19.* Schöpfer. *Synops. jur. priv. tit. de jure Fisc. n. 2.* Harprecht. *Vol. 4. Conf. Tubing. 60. n. 139.* à quibus tamen dissentiant Strauch, *diff. Exoter. 4. thes. 22.* Ludolff. Hugo. *de Statu Reg. Germ.* Rhetius *de jure Statuum circa Sacra cap. 2. num. 17.* Besold. *dissert. de ordin. Equestr. num. 9.*

num. 9. etiam jus Fisci permultos (multi enim ex Nobilibus immediatis communi Libertatis prærogativa contenti, Regalibus destituuntur, Ming. *de Superiorit. Territ. th. 48.* Sinold. Schütz. *Coll. Jur. Publ. Exerc. 6. thes. 10. lit. F.*) five ex privilegio & speciali concessione, five ex præscriptione habere non dubito. B. Dn. Lauterbach. *Coll. Theor. Pract. tit. de jure Fisci. §. 5. & disp. de jur. Fisci. §. 2. & seqq.* Horn. *jurisprud. Feud. cap. 8. §. 42.*

§. V.

Mediatos Nobiles quantum attinet, res difficultate caret, jus Fisci enim de Regalibus est, *cap. un. Qua sint Regalia. 2. Feud. 56.* nec nisi ei qui caput Reipublicæ est, competit, ut qui ex subditorum numero sunt, id sibi tribuere non valeant: nec obstat, quod mediati quoque Nobiles in bonis suis, quæ vel allodii vel feudi jure tenent, permulti eximia sæpe jura, imò nonnulla Regalia quandoque habeant, hinc enim ad Jus Fisci neutiquam concludi potest, quoniam uti Privilegiorum, sic Regalium concessio, strictè interpretanda, nec de una specie ad aliam extendenda est: *Mev. Part. 6. decis. 152. n. 2.* Wehner. *in Obs. Pract. voc. Landesherrsch. Obrigkeit. §. Quod primam opinionem. ibi: Cum nec de una specie Regalium ad aliam speciem ejusdem generis extensio fieri queat.* indeque Nobiles Landsassios, bona Rustici sine herede decedentis, sibi vindicare non posse, bene probavit Stryckius *de Success. ab intest. Dissert. 5. Cap. 1. §. 14. & 16.*

§. VI.

Atque idem plane de Civitatibus Municipalibus asserendum arbitror, tametsi præclara quoque Privilegia, merumque imperium forte habeant, Jus Fisci tamen ipsis non competere. *Conf. Hunnii Encyclopæd. Jur. Part. 3. tit. 13. Cap. 5. n. 51. Mev. P. 4. dec. 66. P. 3. dec. 392. n. 2. P. 5. decis. 379. n. 6.* Equidem si autoritates Dd. hic numerandæ, non ponderandæ essent, hæc,

observante B. Dn. Stryckio *dict. tract. §. 10.* Regula constituenda foret, quod omnis Civitas, quæ merum Imperium habet, jure Fisci gaudeat, uti videre est ap. Richter. *Tract. de Success. ab intest. Sect. 5. num. 3.* Heig. *ad Tit. Inst. de Bonor. poss. num. 58.* Klock. *de Aerario lib. 2. Cap. 136. n. 18.* Sixtin. *de Regal. cap. 11. n. 37.* Wesenb. *in Parat. ff. in quibus causis pign. tac. contrah. n. 5.* post. Hostiens. *Oldradus Consil. 75.* Sed prout falsitatem Regulæ, quæ juri foroque Saxonico originem suam debet, laudatus Juris-Consultus ostendit, vid. quoque prolixè Cothman. *V. 2. Resp. 55. n. 44.* ita certo omnino certius est, à mero imperio, ad jura fiscalia, malè argumentationem fieri: Merum enim Imperium ad Jurisdictionalia, Jus Fisci ad Regalia pertinet, illud Magistratus, hoc Principis esse solèt. Mev. *P. 3. decis. 101. n. 11. P. 6. dec. 252.* Klock. *V. 1. Consil. 9. n. 77. seqq.* Tornov. *de Feudis Meclenburg. Part. 2. Cap. 5. Sect. 2. §. 4. p. m. 213.* Horn. *all. §. 42. pag. m. 22.* Lyncker. *Resp. 94. n. 45.* Hinc Mev. *P. 5. decis. 332. n. 16.* quod ex mero Imperio obtendatur Jus Fisci, id aliquibus in locis errore magis, quam ratione invaluisse, autor est. Nec impedit quod in delictis, quorum coercitio ad magistratum pertinet, qui merum imperium habet, confiscatio bonorum quandoque locum habeat: inde enim non sequitur, ipsum judicem vel Magistratum bona sibi vindicare posse, quoniam Fisco illa bona applicari Leges volunt, quo ergo jure Magistratus illa prætendet, qui Fisci jure destitutus est? Non me latet Recessu Imperii *de Anno 1577. Tit. 18. §. 2.* disponi, quod bona eorum qui Monopolia exercuerunt, Fisco Magistratus qui merum imperium haberet, vindicari possint, verb: *der Obrigkeit jegliches Orts / so peinliche Straffe der Ends hat:* verum verba de Magistratu Principe, quique alias suo jure Regalium capax est, accipienda sunt, uti monet Rhet. *Inst. Jur. Publ. Lib. 2. Tit. 21. §. 2.* Sed etsi vel maximè merum Imperium confiscationem bonorum in casibus lege expressis contineret, possetque adeo

judex Jurisdictione criminali præditus, v. g. reorum læsæ Majestatis, vel Monopolarum bona sibi vindicare, quomodo tamen inde, tanquam ab aliqua Juris Fiscalis particula, ad universum Jus Fiscus concludi possit, non video, cum parte concessa non statim etiam totum concessum intelligatur: concessio siquidem limitata limitatum producit effectum. Klock. V. 1. Cons. 29.

num. 744.

§. VII.

Quantum nunc naturam Fiscus, ejusque conditionem secundum Leges attinet, meritò pro conservatione ejus, Summi Imperantes semper fuerunt solliciti, utque incrementa potius, quam decrementsa sentiret, jura multa & privilegia tribuerunt: vid. l. 4. & ult. Cod. quorum appellat. non recip. Neque enim audiendi sunt, qui Fiscum in Republica non necessarium esse ideò dicunt, quòd ad Imperantium nutum, ingens pecuniæ numerus quàm citò possit conferri: Nam licet prima vel secunda vice, Cives, ut consulatur instanti necessitati, facile quid in medium collaturi sint, an tamen eam promptitudinem semper sint Reipublicæ exhibitori, dubitari potest: Et quot quæso repentinæ clades, quot infortunia contingere possunt, quæ Principem cogunt subditis tributum remittere? itaque & utile & summè necessarium est, fiscum servari, & ne labascatur, favores ei & prærogativas concedi. Quemadmodum enim corpus Physicum sine nervis & artubus, sic nec Respublica, quæ civile corpus est, sine pecunia consistere potest, quodque Justinianus in Novella 149. cap. 2. in specie de Collectis ait, impossibile esse, ut sacris tributis non illatis, alioquin Respublica conservetur, in genere ad Fiscum pertinet, impossibile esse, ut Fisco non existente, Respublica consistat. Laudatur à Celso in L. 99. ff. de Legat. 3. antiquorum rusticorum Sententia, Pecuniam sine peculio fragilem esse: pecuniā appellantes, quod præsidii causa seponeretur, quo necessitatis tempore uterentur: id si in rusticis obtinet, quid in Principibus? Nam Principis (utor verbis Hyppoliti à Collibus

in

*in Principe cap. 33.) inane nomen, contemptui & injuriæ expo-
situm, nisi ejus ærario prægrandem pecuniæ vim, ante peri-
culum congestam contineri, omnis generis homines existiment,
ut Alfonsus Estensis dicere solebat, quem à pecunia aliisque
rebus bene instructum putamus, non facile laceessimus.*

Quid non speremus, nummos si possideamus?

Quisquis habet nummos, secura navigat aura. Neu-
mejer. von Steuren. *Cap. 2. n. 3. 6.* Et quæso, quot & quanta
illa sunt, quæ Fisci sumtibus in civitate fieri, refici, comparari,
conservari & expediri oportet? Enimvero sive Rempublicam
in se & prout sibi soli relicta est, consideres, sive eam ad alias Res-
publicas vel Regna referas, Fisco eget: Consiliariis, Magistra-
tibus, Sacerdotibus, Judicibus, & quibusvis aliis in ministerio
publico versantibus salaria constituenda sunt: & si cum aliis
Rebus publicis agendum est, quot non sumtibus opus habet, ut
bellum geri, milites ali, Legati mitti atque recipi, fœdera iniri,
pacta fieri, commercia firmari possint?

S. VIII.

Quam necessarium autem & quam laudabile sit Fisci cu-
ram habere, utque publicæ augeantur opes, esse sollicitum, tam
vituperio dignum est, si studio huic nimium Imperantes indul-
geant, & privatorum commodis Fisci sui utilitates ubique præ-
ferant: quot enim inde in cœlum gemitus, quot Subditorum
ploratus, quot rebelliones inde & bella civilia fuerint enata, Hi-
storia ubique testis est. Unde meritò hunc nimium in Fiscum
affectum, quotquot unquam extiterunt boni Principes, quam
maximè sunt detestati. Tiberius Imperator in Novella 161.
Cap. 2. fatetur, pluris apud se æstimari privatam civium opulen-
tiam, quam publicam Fisci aut Ærarii, dum sic ait: *Ex eo nobis
in mentem venit, quod pluris à nobis sit subditorum opulentia
& medela, quam redditus qui exinde inferuntur imperio.* I-
dem de Constantino Constantini M. patre Eutropius *Lib. 10.*
refert,

refert, quod fuerit vir egregius & præstantissimæ civilitatis, divitiis provincialium ac privatorum studens, Fisci commoda non admodum affectans, ducensque melius, publicas opes à privatis haberi, quam intra unum claustrum reservari. Verissimum namque est, quod Justinianus Imperator in *Novella 8. princ.* ait. *Et imperium & Fiscus abundat, utens subjectis locupletibus.* Quoniam nullæ opes, judice Zieglero *de jurib. Majest. Lib. 2. Cap. 4. §. 4.* aut certiores, aut utiliores sunt, quam quæ sunt in subditorum custodia, hæ solæ stabiles, firmæque permanent, quibus Princeps, ubi necessitas exigit, utatur, ac fruatur, cum voluntate ac studio subditorum. Melius enim opes à privatis possidentur, quod apud illos fructum reddant, in arcis vero Principum clausæ, steriles sint & infructuosæ. Georg. Schönborn. *Politic. Lib. 4. Cap. 32. fin.* Unde quoque de M. Antonino Philosopho Imperatore, Julius Capitolinus *in ejus vita* laudat, quod in causis compendii judicans, nunquam Fisco faverit. Nec alia mens *Hispaniarum Regis Philippi II.* fuit, cum enim esset in *Villa del Escorial*, eumque adiret *Don Valasco*, Consilii supremi & Camera Senator, ut in causa, quæ maxime augeret Regale patrimonium, referret, hoc Senatori responsum prudentissimus Rex dedit: *Doctör, semper in cura habe, & renuncia Senatui, in dubio semper contra me judicandum esse:* uti refert Mylerus ab Ehrenbach. *de Princip. & Stat. Imp. cap. 69. §. 17.* Neque alienus ab hac virtute Sacratissimus Justinianus fuit, hinc non saltem in *L. un. §. 14. Cod. de Caduc. toll. privatorum utilitates propriæ prætulit, & Fisco suo ultimum demum locum tribuit, sed & in genere suum fecit, quod Javolenus in l. 10. ff. de jure Fisc. censuit, non male agere, qui in dubiis quæstionibus contra Fiscum respondeat: Hoc enim maxime ad Principis gloriam pertinet, aliorum magis, quam suis commodis favere, ut Plinius in *Paneygr. de Trajano cap. 36.* scripsit: *Præcipua tua gloria est, sæpius vincitur Fiscus, cujus causa nunquam**

C

mala

mala est, nisi sub bono Principe: & Cassiodorus lib. 1. Epist. 22. de Rege Theod. Fit interdum mala causa Fisci ut bonus Princeps esse videatur, majori compendio perdimus, quam si nobis indebite victoria suffragetur.

§. IX.

Quare omninò mirari licet, quòd, qui Cameris Fiscalibus præsunt, id ferè unum agant, ut jura & privilegia Fisci extendant, & ubi ubi occasio fert, Principis utilitates subditorum commodis ante ponant: de quibus jam suo tempore Owenus:

Ut Visco capiuntur aves (Fiscus quasi Viscus

Dicitur) à Fisco sic capiuntur opes.

Et alibi Idem:

Influit in Fiscum collecta pecunia: Sicut

Undique flumineas imbibit æquor aquas.

Et nostro ævo Horn. *jurisprud. Feud. cap. 8. §. 53. ita: Quod Justinianus alicubi effatus est, naturam semper novas deproperare & edere formas L. 2. §. 18. C. de Vet. Jur. Enucl. illud sane de Patronis Fisci haud immerito sæpe dici potest, multi enim eorum, haud bene partibus suis defungi posse credunt, nisi calumniis eorum Provincia divexentur, atque ipsi novos quotidie excogitent modos, quibus omniaque subditorum sunt, ad Fiscum trahant. Enim vero privilegia strictè accipienda, non extendenda esse, jura manifestè docent: & Fiscum regulariter jure communi, & privatorum, uti, consonans Doctorum sententia est per L. 27. ff. de jur. Fisc. L. 6. C. eod. l. 12. ff. de Compensat. L. 25. ff. de Pignor. l. 1. Cod. de Cond. & proc. præd. Fisc. l. 3. C. de Fiscal. Usur. l. 3. C. de Rescind. Vend. l. 3. Cod. de Quadr. Præscr. L. 2. Cod. Ne Fiscus rem quam vend. evinc. l. 20. §. 9. ff. de heredit. petit. l. 1. pr. Cod. eod. l. inter eos. §. fin. ff. de Fidejussor. l. 16. §. 2. ff. de his quæ ut indign. l. 96. §. quoties lege. 1. ff. de Legat. 1. L. 31. pr. Solut. matrim. Mev. P. 1. Decis. 106. n. 2. & Decis. 107. n. 5. & Part. 8. Dec. 240. n. 4. & Part. 9. Dec. 153. num. 5. & Dec. 155. n. 7. P. 1. Dec. 204. n. 8. P. 4. Dec.*

384. n. 2. 3. P. 7. *Decis.* 223. n. 4. *Decis.* 224. n. 1. 2. Gail. L. 1. *Obs.* 20. in fin. M. Wesebec. *Cons.* 181. num. 54. Harprecht. Vol. 4. *Consil. Tubingens.* *Consil.* 53. n. 69. Lyncker. *Resp.* 40. n. 14. Ipsi quoque boni Principes (uti paragrapho præcedenti ostensum est) ne quid in ipsorum gratiam Jurisconsulti iudicesve consulant statuantque, aut subditorum commodis Fiscum præferant, disertè volunt, imò ut contra Fiscum in dubiis quæstionibus responderent, sanciverunt, non video itaque, quomodo nimia illa in extendendis juribus & Privilegiis Fisci facilitas, contra intentionem ipsorum Imperantium, defendi queat: Stat mihi potius, stabitque hæc fixa regula: Non competere Fisco singularia jura & privilegia, nisi quæ vel Lege expressè eidem concessa, vel inveteratâ consuetudinè acquisita sunt, ubi itaque & lex, & rationabilis pro Fisco consuetudo tacet, malè quid Fisco adscribi, sed contra ipsum respondendum esse: Thomas Carlevalius. *tract. de judic. Part. poster. tit. 2. disp. 1. n. 34.* Amatus Dunozetus. *Decis. Rota Rom.* 748. n. 41. Harprecht. V. 5. *Cons. Tubing.* 71. n. 257. Romanus *Cons.* 185. n. 8. Klock. V. 1. *Cons.* 46. n. 16. Carpz. P. 4. *Resp.* 13. 14. Lyncker. *Resp.* 33. n. 12. & *Resp.* 140. n. 59. & 70. quæ regula uti analogiæ juris, (quæ jus singulare & Privilegiatum restringi non extendi præcipit) & intentioni bonorum Principum, (qui cum aliorum injuria ditescere non cupiunt) optimi enim principis esse, ob nudum interesse fisci nemini suum detrahare, nec audire eos, qui pro Fisco augendo impia consilia subministrant, monet D. Just, Henning. Böhmer. *introduc. ad Jus digestor. tit. de jure fisc. §. 8.* & justitiæ (quæ suum cuique tribuit) præceptis apprimè convenit, ita saniorum Doctorum calculo jam pridem firmata & comprobata est: Vid. Sixtin. *de Regal. lib. 2. cap. 12. num. 51. seqq.* Peregrin. *de jur. Fisc. lib. 6. tit. 1. num. 2.* Stryck. *de Success. ab. Intest. Diff. 4. cap. 1. §. 8.* Dn. de Lyncker. *Resp.* 140. num. 59. 70. Trentacinq. *Lib. 1. tit. de jure Fisci.* Franc. Marc. Qu. 38. Thomas Merkelbach.

kelbach. ap. Klock. Vol. 1. Cons. 22. n. 116. post Vasquium
Quaest. Illustr. Lib. 2. cap. 87. n. 13. Harprecht. Vol. 4. Cons. Tu-
 bing. 53. n. 69. Vultej. Cons. Marpurg. 30. n. 272. seqq. Lyncker.
 Resp. 80. n. 3. Covarruv. Lib. 1. Resol. c. 6. Cravetta. Cons. 9.
 n. 38. Vincent de Franchis. Dec. Neapolit. 148. n. 2.

CAPUT II.

De iis, Quae male adscribuntur Fisco ex Tit. de Acquirendo Rerum Dominio.

SUMMARIA.

§. I. Male Fisco indistincte Thesauri
 adscribuntur.

*Legis tamen vel consuetudine in-
 duci hoc potest.*

*Talem vigere H. Grotius male as-
 serit.*

*Thesaurum in suo inventientis in-
 tentio iure Civili nititur.*

*Prajudicia pro hac Sententia alle-
 gantur.*

§. II. Insulas absque jure sibi vindi-
 cat Fiscus.

*Examinatur Constitutio Adolphi
 Nassovici.*

*Fiscus insulas cum singulari decre-
 mento vicinorum natas aufer-
 re nequit.*

§. III. Alvei & Alluviones privato-
 rum sunt, non Fisci.

*Confirmatur hoc autoritate Mevii
 Et naturali equitate.*

§. IV. Auri, argenti, Metallorum,
 Mineraliumque fodinae in fun-

*dis privatorum ad Fiscum non
 pertinent.*

*Ratione horum nil nisi ius proti-
 miseos Principi competit.*

Respondetur dissentientibus.

*Explicatur cap. un. quae sint Rega-
 lia. 2. Feud. 56.*

*Juris civilis autoritas contra Fi-
 scum Dd. & prajudiciis stabili-
 tur.*

Respondetur ad cap. 9. Aur. Bull.

§. V. Dominium eminens circa bo-
 na Subditorum.

*Privatorum bonis ad usum publi-
 cum impensis, ex debito Fiscum
 Satisfactionem facere teneri,
 contra Hornium & Conringi-
 um asseritur.*

*Allegatur huic fini prajudicium
 ex Zieglero.*

§. VI. Gabella detractionis ob emi-
 grationem ex moribus valida.

Contra

Contra jus Commune est, hinc odiosa.

Consuetudines juri Communi contrariae strictè interpretanda.

Pastores, Professores, Ministri

Principum ab hac Gabella immunes.

Prescribitur ipsi quinquennio.

§. VII. *Fisco jus occupandi bona naufragorum justè ablatum.*

§. I.

EX regula jam proposita sequitur, male Fisco indistinctè adscribi Thesauros, Insulas, & reliqua quæ in Tit. Institutionum de Rerum Divisione & Acquirendo earum dominio, privatis assignata sunt: Utenim de *Thesauris* primum dicam, liberè quidem Hugo Grotius de *J. B. & P. lib. 2. cap. 8. num. 7.* scribit: *Germaniæ populi Thesauros ut & alia ἀδέρπτοτα addixerunt Principi: atque id nunc jus Commune est, & quasi Gentium: Nam & in Germania, & Gallia, & Anglia, & Hispania, & in Dania id observatur.* & Henningus Arniseus in tract. de jur. Majest. lib. 3. cap. 6. num. 23. asserere audet, hanc consuetudinem, quæ Regibus & Principibus Thesauros ex asse concedit, totum ferè mundum occupasse: Neque ego nego, lege vel consuetudine induci posse, ut pars Thesauri, vel etiam totus Fisco cedat, cum enim bona quædam Principibus debeantur, unde dignitatem suam sustinere, & Rempublicam tueri queant, optima ratione ab illis rebus initium fit, quæ nullius esse putantur, quæque sine cuiusquam damno tribui possunt, ex qua causa Theodoricus Gothorum Rex, Thesauros, quocunque loco repertos, publico vindicari jussit, sic enim se habent verba apud Cassiodorum in formula Comitivæ rerum privatarum: *Depositivæ quoque pecuniæ, quæ longa vetustate competentes dominos amiserunt, inquisitione tua nostris applicantur ærariis, ut qui sua cunctos patimur possidere, aliena nobis debeant libenter offerre.* Sine damno siquidem inventa perdit, qui propria non amittit, ceu refert Caspar. Zieglerus de jur. Majest. lib. 2. cap. 20. §. 19. quia tamen in Imperio Ro-

mano Germanico nec lex, nec consuetudo generalis doceri potest, qua quod circa Thesauros jure Romano cautum, abrogatum sit, imò quoad præcipuas Germaniæ nostræ provincias, ipsa experientia, optima rerum Magistra, testimonio H. Grotii contradicit, ut bene notat Lauterbach. *disp. de Thesauris. §. 2.* non video, quomodo omnem Thesaurum, quem tanquam Dei beneficium, vid. *l. un. Cod. de Thesaur. & fortunæ donum, l. 63. §. 1. ff. de Acquir. rer. domin.* ipsimet Imperatores inventori- bus concesserunt, Fisco adscribere liceat? conf. *Novell. Leon. 51.* enim vero thesaurum in suo inveniens fundatam ex jure Civili intentionem habet, quam eò usque merito prosequitur, donec consuetudinem juri Civili contrariam, Fiscus docuerit: Lyncker. *Resp. 55. n. 1. 2.* quemadmodum in terminis optimè docent & rerum judicatarum exemplis illustant Carpzovius *Part. 2. Const. 53. def. 4. & seqq.* Sixtinus. *de Regalibus lib. 2. cap. 21. num. 1.* ubi juxta juris civilis dispositionem in Materia Thesauri, non saltem in supremo Hassiæ Dicastério, sed etiam in Camera Imperiali, ad quam à parte victa appellatum erat, pronuncia- tum refert: Lauterb. *Coll. Theor. Pract. tit. de acquir. rer. do- min. §. 44. & dict. diss. §. 31.* Klock. *de Aerario Lib. 2. cap. 16. num. 7. & 8.* Brunnem. *ad L. unic. Cod. de Thesaur.* Richter. *P. 2. decis. 99. n. 102.* ut taceam, de eo quoque, quod de aliis populis præter Germanos H. Grotius & Arnisæus *cit. loc.* scri- bunt, vel maximè dubitari posse, uti videre est ap. Chassan. *in Consuet. Burgund. rubr. 1. §. 1. n. 6.* Papon. *de Arrest. lib. 13. tit. 7. arrest. 1. & 2.* Molina. *de just. & jur. tract. 2. disp. 17. n. 9. & disp. 56. n. 9.* Gröneweg. *ad §. 39. Inst. de Rer. Divis.* Vin- nius *ad d. §. 39. in fin.* Interim notanter dixi, omnem Thesau- rum Fisco malè attribui: quin enim in loco sacro, religioso, vel Fiscali, datâ operâ inventus, vel in alio, arte magicâ quæ- situs, Fisco etiamnum hodie cedat, non dubito. vid. *§. Thesau- ros. Inst. de Rer. Divis. cap. un. 2. Feud. 56. l. un. C. de Thesaur.* Anton. *Disp. Feud. 3. Thes. 8.*

Quantum *Insulas* attinet, videri poterat, potiori jure *Fisco* adscribi, cum, sicut ipsa *Flumina Publica*, itæ & *Insulas* in iis natas, ad *Regalia* vulgò referant. Buchner. *de jure Aquat. th.* 114. Schultz. *ad §. 22. Inst. de Rer. divis.* Myler. *de Princip. & Stat. Imp. cap.* 66. §. 9. Gryphiand. *de Insulis cap.* 10. & 11. Forster. *in process. Camerae. tit.* 15. Tilem. *de Benign. Vol.* 7. num. 31. seqq. hocque de *Insulis* in *Rheno*, Meurer. *tr. vom Wasser-Recht. P.* 5. f. 102. de *Hollandiæ & vicinarum Regionum Insulis*, H. Grotius *de J. B. & P. lib.* 2. cap. 8. num. 9. de *Insulis* in *Galliâ*, Christin. *Vol.* 4. *decis. Belg.* 86. n. 6. de natis in *Electoreatu Saxonix*, Carpzovius *P.* 3. *Const.* 31. *def.* 13. speciatim asserunt; imo peculiaris ab *Adolpho Nassovico* ad petitionem *Reinoldi Comitis Geldrix* Anno 1293. in *Curiâ Norinbergenfi* promulgata *Constitutio* ex stet, qua *Insulæ* non vicinis, sed *Domino regionis* attribuuntur, sic enim verba ejus sonant: *Quod si Insula nata est in Rheno vel alio flumine, in Comitatu alicujus Comitis, qui in ipso flumine recipit telonia, & conductus, habetque Comitatum eundem, telonia & conductum ab Imperio, in flumine prædicto, eadem Insula potius spectat ad Imperium & ipsum Comitem, quam ad alium Dominum, cujus districtus protenditur ad ripam fluminis prælibati.* Sed quoniam hæc *constitutio* vim legis nunquam accepit, & potius *leges Civiles*, quibus *Insula* in *flumine publico* nata, vicinorum prædiorum possessoribus, pro latitudine cujusque fundi, additur, in plerisque *Imperii provinciis* in viridi usu & observantia permanserunt, uti optimè demonstrat *Oetingerus tract. de jure & Controvers. limit. ac fin. reg. lib.* 2. cap. 3. num. 12. seqq. rectè omnino illi statuunt, qui *Insulas* ad *Regalia* *Fiscumque Principis* pertinere negant, donec generalis consuetudo abrogatoria, legibusque *Civilibus* contraria, legitimè fuerit probata. Prout docent *Bardili Conclus, theor. Pract. tit. de Acquir. rer. Do-*
min

min. §. 78. Heigius *Part. 2. quest. ult. num. 136. seqq.* Joh. Baptist. Aym. *de Alluv. P. 1. cap. 9. §. 1. n. 5.* Sed, etsi legem vel consuetudinem contrariam Fisci Patronus vel maximè ostenderit, si tamen Insulæ cum singulari decremento vicinorum fuerint natæ, nec tunc privatis auferri Fiscoque adscribi poterunt, quoniam cum detrimento privatorum, citra eorum culpam, Fiscum locupletari nefas est. Lauterb. *Coll. Theor. pract. c. 1.* Heigius. *c. 1.*

§. III.

Quod de Insulis dixi, idem planè de aliis incrementis fluviatricis, *Alveis & Alluvionibus*, quoque pronunciare non dubito: Quamquam enim & hæc ad jura Fiscalia disertè referant Mylerus *de Princ. Imp. cap. 66. §. 7.* Petr. Müller. *Jurispr. Elem. Disp. 17. th. 3. lit. b.* Sixtin. *de Regal.* aliique: quia tamen & hic vicinorum agrorum possessores fundatam in Jure Civili intentionem habent: §. *præterea. 20. & §. quod si naturali. 23. Inst. de Rer. divis.* & neque lex, neque contraria in universum consuetudo, hætenus afferri potuit, non contra Fiscum non respondendum est: Lauterb. *Coll. Theor. Pract. Tit. de Acquir. Rer. Dom. §. 31. fin.* Schöpfer. *Synops. jur. privat. eod. tit. §. 14. p. m. 586.* Eleganter Celeberrimus Mevius *Part. 7. decis. 301.* loquitur: *Sunt qui hodie id correctum credunt, ideo jus Principum faciunt, & inter Regalia Alluvionem referunt: Sed non sufficit ita dicere, sed oportet probare: Correctio juris non præsumitur, sed probatione eget; Stamus isti, donec ab eâ discessum esse appareat. Id quod in Imperio Romano constitutione vel generali consuetudine factum non reperitur. Aliquibus Electorum vel Principum in Rheno, & aliis circa id singulare, privilegiis quibusdam concessum, argumento est, jure Communi rem secus se habere. Cui sententiæ eò magis subscribendum est, quò certius est, quòd etiam seposito jure Romano, sola naturalis æquitas, quam omni-*

omnium rerum rectissimam arbitram, rectè nuncupat Cothman. *Vol. 1. Consil. 22. n. 5.* & Tübingens. ap. Harprecht. *Vol. 2. Consil. 23. n. 271.* alterum rerum humanarum vocant fulcrum: talia incrementa privatis addicat, multique dubitent, num contraria consuetudo in foro conscientiae procedat. Vid. *l. 1. l. 2. l. 3. & l. fin. C. de Alluvion.* Heigius *dict. quest. per tot.* Brunus *Consil. 159. n. fin. lib. 2.*

§. IV.

Ad Incrementa quæ terra continet, *Auri* nempe, *Argenti*, aliorumque *Metallorum Mineraliumque*, fodinas, venio, num rectè, si in privatorum prædiis fuerint repertæ, (quæ enim in loco publico inveniuntur, citra controversiam ad Fiscum pleno jure pertinent) ad Regalia hæcenus & jura Fisci fuerint relatæ: Equidem quam plurimi *Argentarias*, (quo nomine in *cap. un. quæ sint Regalia*, omnis generis metalli fodinæ intelliguntur) ad solos Principes, Regionumque Dominos, in totum & quoad proprietatem, spectare, asserunt. Rhetius *Inst. jur. publ. lib. 2. Tit. 17. §. 2.* Fritsch. *Man. Jurispr. Publ. voc: Argentariae.* Schweder. *Introduc. Jur. Publ. Part. Spec. Sect. 2. cap. 15. §. 12.* idemque de Saxonia, de jure aliàs Civili contrarium docens Hornius *Jurisprud. Feud. cap. 9. §. 14. 15.* Lyncker. *Resp. 9. num. 100.* Ast quoniam ex metalli fodinis, quæ in privatorum fundis sunt repertæ, ipsi Cæsares certum saltem canonem Fisco suo assignarunt, reliquam vero fructuum metallicorum partem omnem, fundi domino reliquerunt, vid. *l. 3. §. fin. l. 4. ff. de Reb. eor. qui sub tutel. l. 9. §. 2. seqq. de Usufr. l. 13. §. 5. eod. l. 32. §. 2. 3. de Usu & Usufr. leg. l. 3. Cod. de Metallar.* Lyncker. *all. Resp. 9. n. 9.* nec in ea quid amplius quam jus protimiseos, vulgo den Silber Rauff/ reservarunt. *L. 1. Cod. de Metallar.* quam materiam solidè deduxit Consultissimus & juxta. *l. 13. C. de Sentent. & Interlocut.* summi ingenii Vir, Magnificus Dn. Bernhard. Ludov. Mollenbec, in *Dissertat. de Regali Protimiseos Metal-*

lica jure, sive vom Vor-Kauf der Metallen sonst Silber-Kauf: non video, quo jure hodie totas fodinas, in privatorum fundis quæ existunt, indistinctè Fisco adscribere liceat: Licet enim Carpzov. *de Regal. th. 6. in jurispr. For. p. 2. Const. 53. Def. 1.* eumque secutus Struvius *Synt. Jur. Feud. cap. 6. Aphor. 26.* communem Germaniæ consuetudinem juri Romano in tantum derogasse dicant, ut omne nunc jus fodinarum ad Principes spectet, sitque in ipsorum arbitrio, an sub onere certi canonis, vel decimarum, fructuum perceptionem, prædiorum dominis permittere, an totam sibi attribuere velint, vid. Lyncker. *cit l. n. 21.* quoniam tamen hanc consuetudinem, in qua præsidium suum collocant, non esse generalem, Sixtinus *in tract. de Regal. lib. 2. cap. 16.* professus opera demonstravit, idemque ante Sixtinum permulti docuerunt, cui non patet, tutius esse, juris Civilis dispositioni inhærere, & Fisco ex Fodinis illud solum attribuere, quod ipsi Imperatores olim Fisco suo tantum asseruerunt, quam jus illud correctum esse statuere, cum de correctione nondum constet? Neque obstat quod Fridericus Imperator *in dict. cap. un. Quæ sint Regal. 2. Feud. 56.* Argentarias simpliciter, absque distinctione inter publicam & privatum fundum, ad Regalia referat, nec decimæ saltem ex Argentariis debitæ mentionem faciat: Enimvero distinctione hac adhibita, adhuc verum manet, quod Argentariæ de Regalibus sint, idque de publico loco simpliciter, in privato autem, respectu decimæ alteriusve Canonis Fisco debiti, ita se habeat: aliam *all. capit. explicationem* vid. ap. Lyncker. *all. Resp. n. 101.* Unde per *dict. cap. un.* Jus Civile Romanum non esse correctum, non saltem Jcti Neapolitani, Itali, Hispani, alique Exteri, magno consensu tradunt, inprimis Afflict. *decis. 321. num. 5. 11. & 14.* ubi ait, sententiam hanc communiter à Doctoribus esse comprobata, & in quadam controversia in Sacro Neapolitano Concilio, Consiliarios pro hac sententia votasse, licet Fiscales contra senserint.

Bossius

Boss. *Tit. de Metall. n. 3.* Choppin. *de Leg. And. cap. 71. n. 1.* Chassanæ. *in Consuet. Burgund. Rubr. 1. §. 1. in verb. : Espares. n. 14.* Rebuff. *in L. Inter publica. §. fin. ff. de Verb. Signif.* Petr. Gregor. *in Syntagm. lib. 3. cap. 17.* Garzia *de Expens. cap. 22. num. 47.* Peregrin. *de jure Fisc. lib. 4. Tit. 2. num. 11.* sed etiam ex Germaniæ Juris Consultis, bene multi nec in fimi nominis Viri, eandem sententiam defendunt. Crusius. Rumel. & Limnæ. *ad Aur. Bull. cap. 9.* Borcholt. *ad cap. un. quæ sint Regalia num. 87.* Henning. Gœden. *Cons. 2. n. 10. & Cons. 3. n. 8. & 9.* Myns. *Cons. 39. n. 11. seqq.* Schneidew. *de Feud. Part. 2. num. 104 105. & 106. & in §. Constituitur. n. 5. Inst. de Usufr.* Schurff. *Consil. 26. Cent. 1.* Wesenb. *de Feud. cap. 12. n. 5. & Cons. 45. n. 24. & Consil. 60. num. 30. & Cons. 292.* Knichen. *de Saxon. non provocand. jure. cap. 5. in verb. : Berg und Saltz Werck. n. 106.* Hartman. *Lib. 2. tit. 24. Observ. 1. num. 8.* Rosenthal. *de Feud. cap. 5. conclus. 88. n. 7.* Rauchbar. *Quæst. 22. n. 51. Part. 1.* Carpz. *P. 2. Const. 53. def. 2. n. 10. & def. 3. n. 3.* Lyncker. *scæpius alleg. Resp. 9. n. 24. 27. & 28.* Jacob. Schultes. *in addit. ad Coler. decis. 98. num. 16.* ubi addit, interpretes communi suffragio ita statuere. Nec porro obstat, quod Carolus IV. in Aureâ Bullâ *cap. 9.* Electoribus singulari Privilegio concesserit, ut in universis Principatibus suis, repertas auri argentique fodinas, & mineras cujuscunque generis metalli, tenere justè, legitimè possidere possint, cum omnibus juribus : quandoquidem verba A. B. ex jure Communi interpretationem capiunt, & commodè satis de fodinis in locis publicis repertis, ac de certo redditu (non verò de earundem proprietate) Fodinarum, quæ in privatis prædiis sunt inventæ, explicantur, cum non verisimile sit, plus juris & Privilegii Imperatorem Electorali Fisco tribuere voluisse, quam Antecessores ipsius Cæsareo Fisco vindicarunt.

§. V.

Principem posse, jure Dominii Eminentis, utilitate & necessi-

cessitate publicâ urgente, bona privatis auferre, inque usum pu-
 blicum impendere, J Cti & Politici ad unum fatentur omnes, sed
 an hoc casu compensationem procurare teneatur Princeps, ut
 vel integra Respublica damnum datum resarcire, vel ipse ex Fi-
 sco refundere debeat, controversia non caret: Equidem Joh.
 Frid. Hornius. in *Polit. Architect. Lib. 2. cap. 4. §. fin.* quem &
 alii sequuntur, statuit, æquitatis quidem esse, ut compensatio
 fiat, sed nullum jus Principem ad compensationem adigere:
 nec alienus ab hac sententia ipse Conringius videtur *tract. de*
Finib. Imp. cap. 19. quando ait: *Utique in omni societate, etiam*
maximè civili, quilibet salutis publicæ est obstrictus, & re & cor-
pore. Sarcit quidem acceptum damnum Respublica si potest, at
magis in præmium, quam ex debito: itaque, si non potest, necessum
est, ut pars quæque ferat, quod mutari non potest, ob reliqui cor-
poris salutem. Sed pace horum Virorum ausim dicere, non
 æquitatem saltem, sed & jus adigere Principem, ut si aliunde non
 potest & contributione eorum qui commodum senserunt, ex
 Fisco satisfactionem pretiique refusionem procuret, hancque
 compensationem ex Fisco non in præmium, sed ex debito fieri:
 quemadmodum præter alios statuunt Koppen. *decis. 36. num.*
19. Speckhan. *Cent. 1. quest. 12. in fin.* Garzia de Mastrillis. *de-*
cis. 280. n. 20. & seqq. Lyncker. *Resp. 40. n. 19.* Reinking. *Bi-*
blische Policen cap. 2. axiom. 112. ibi: Das solches *ex publico*
 zu erstatten/ weil es die natürliche Vernunft und Billig-
 keit giebet/ daß wer einen Nutzen von einem Dinge zu ge-
 warten/ auch billig den Schaden mit trage. & Zieglerus *de*
jurib. Majest. L. 1. cap. 4. §. 14. 15. & 16. ubi J Ctos Wittenbergenses
 non saltem mens. Octob. an Jacob Scherbeln/ Bürgermeister
 zu Wismar/ sed etiam in alio casu Anno 1676. mens. Au-
 gust. an Desiderium Francisci zu Lübestatt respondisse refert
 his verbis: Es were dann / daß Euren Berichte nach / des
 Landes jetziger Zustand und Wohlfahrt erforderte / auf
 solcher

solcher Herrschafft Grund und Boden eine Bestung anzulegen/ auf solchen Fall were der Landes Herr dieselbe/ jedoch gegen Erlegung des jetzigen rechten Wehrts/ einzuziehen wohl befugt.

§. IV.

Solere saepe Regionum Dominos à subditis, qui in aliud territorium cum fortunis suis transeunt, Gabellam Detractionis exigere, noto notius est, & quin talis consuetudo valeat, dubitari non meretur, cum in Recessibus Imperii de Anno 1555. & Anno 1594. non obscure approbata sit, quia verò ubi obtinet, vel speciali Privilegio Imperatoris nititur, vel mero usu & praescriptione invaluit, uti recte Besold. *Th. Pract. verb. Abzug. Abzug Geld oder Nachsteuer. Mev. P. 7. Dec. 366. n. 2.* male à nonnullis ad jura & Privilegia Fisci jus Detractionis indistinctè hactenus relatum est: Est namque, quæ à bonis emigrantium fit Detractio, juri planè incognita, ut verissimum sit, quod post Crusium *de jure detract. cap. 2. num. 15.* Joh. Köppen. *in suis Decis. Quæst. 11. num. 10.* scribit: *Omni dubio caret, hanc exactionem de jure odiosam esse, cum non tantum jure communi nullam certam determinationem habeat; sed etiam libertati & immunitati hominum aliquo modo resistat. arg. l. 1. C. ne quis liber invitus. l. 2. C. Vectigal. nova institui non poss.* quod etiam Mevius firmat, quando *P. 2. Decis. 160. n. 7. 8.* ita loquitur: *In materia Detractionis, ut ipsa ex consuetudine caput & invaluit, sic propriis consuetudo loci attendenda est. Ut verò ejus jus est à jure communi atque libertate naturali exorbitans, ita de illo statuta & consueti exorbitantia habentur, & strictam interpretationem habent. & Dec. 163. ubi ita: Exorbitans à jure communi, imo ei contraria, est Detractio, soli consuetudini innixa, cujus strictissimus usus est, cum odiosa. vid. Id. P. 7. Dec. 28. n. 13. it. Harprecht. Vol. 3. Cons. Tubing. 64. n. 62. 63.* Quomodo itaque, ubi nunquam in usu fuit, mero jure Fisci, exigì & noviter introduci

possit, non video: Sunt etenim consuetudines, quæ juri communi contrariæ sunt, strictè interpretandæ, arg. *l. 61. §. 5. ff. Solut. matrim. l. quidquid. 99. pr. ff. de V. O.* Carpz. *P. 3. Decis. 236. n. 13.* Reinking. *de R. S. & E. L. 2. Cl. 2. C. 9. n. 26.* Gail. *L. 2. Obs. 79.* Lauterbach. *Concl. for. Ex. 1. c. 1. Ceph. Cons. 116. n. 8.* vid. omninò Piaggius. *de Consuetud. Qu. 12.* quas proinde de loco ad locum extendere non convenit. Cothman. *V. 2. Resp. 84. n. 33.* Tübing. *P. 2. Cons. 36. n. 9.* Mev. *P. 2. Dec. 185. n. 7.* Besoldus. *Thesaur. pract. cit. loc.* ubi de Wurtembergico Ducatu refert, daß ein Bürger frey und ohne Entgeld wegziehen könne/ quod etiam testatur Mylerus *de Princ. & stat. Imp. cap. 63. §. 8.* Wehner. *verb: Nachsteuer.* ubi, non in omnibus Civitatibus Imperialibus jus Detractionis receptum esse, scribit. Equidem videri poterat, ideo hanc Detractionem favorabilem esse, quod in redhostimentum præstitæ defensionis fiat, sed quoniam propterea tributum annuatim persolvit subditus, adeo favorabile jus detractionis esse non arbitror. Ex quo etiã est, quod Pastores, Academiæ Professor, Principum Officiales & Ministri Primarii, Doctores & Advocati, si domiciliũ mutant, ab onere detractionis immunes sint, Ernest. Cothman. *Respons. Acad. 19. per tot. & Resp. 32. n. 12.* Mev. *P. 7. Decis. 28. n. 14. & 15. & Dec. 366. P. 8. Dec. 45.* Crusius. *de jure detract. cap. 7. per tot.* Tornoy. *de Feud. Meclenburg. Part. 1. Cap. 2. Sect. 4. §. 22. pag. m. 354.* Harprecht. *Vol. 3. Consil. Tubingens. 46. n. 93.* licet dissent. Lyncker. *Resp. 33. n. 18. seqq.* & si Fiscus intra quinquennium gabellam detractionis non exegerit, postea non audiendus sit, uti non saltem Mevius docet, *Part. 2. Dec. 163.* & Lyncker. *Resp. 33. n. 2.* sed & inclytos Academiæ hujus JCos Anno 1709. ita respondisse ab iisdem mihi relatum est.

§. VII.

Possẽ ad hoc Caput & illud referre, malè quondam juri-
bus & privilegiis Fisci jus occupandi bona naufragorum annu-
mera-

meratum fuisse, quâ de re bene Bodinus de *Republ. cap. 10.* Barbarum, ait, & antiquis usitatum est, ut, cujus opes, ac fortunæ naufragio miserè perierint. & quem nostris opibus sublevare debeamus, ejus reliquias, quas, ad littus ejectas, bona fide restitui oportebat, turpiter diripi patiamur. Sic tamen vivitur, ut qui portus habent, eam crudelitatem tum in cives, tum in peregrinos exequantur, jus quæris? Error jus facit: At si non peccatur errore, sed scientia, scelus est, quod erroris specie prætenditur. conf. it. Mév. P. 9. Decis. 172. Sed cum gloriosissimæ memoriæ Imperatores, Fridericus in *Authent. Navigia. Cod. de Furt.* & Carolus V. in *Ordin. Crim. art. penult.* Jus hoc putativum damnaverint, & ne unquam in usum redeat, cassaverint, hoc saltem tetigisse sufficiat.

CAPUT III.

De iis que male adscribuntur juribus & privilegiis Fisci in materiâ Contractuum.

SUMMARIA.

§. I. An Constitutio L. 2. Cod. de Quadrienn. præscriptione etiam Principibus Imperii attribuenda?

Allegantur Doctores pro & contra. Examinantur argumenta pro Negativa.

Et pro hac præjudicium ex Zieglero adducitur.

§. II. An venditor tributa, canones futuros, &c. pacto in se recipere possit?

Pactum hoc valet quoad contrahentes, non in Fisci præjudicium.

§. III. Cuinam superfluum debiti contra L. Anastas. impingentis cedat.

Respondetur pro debitore indistinctè. Et Dd. pro hac sententia allegantur.

Ad Recessus Imperii de Anno 1500. & 1539, respondetur.

§. IV. An Fiscus Gabellam, exemptione, propter adjectam L. Commissor. resoluta, acceptam, restituere teneatur?

Resp. Affirm.

Accessorium sequitur naturam principalis.

Viro bono lucrari cum alterius injuria inhonestum est.

Omnibus Actibus & Dispositionibus &c. inest Clausula: Rebus sic stantibus.

§. V. *An Fiscus de qualibuscunque Civium & Subditorum Alienationibus Decimam exigat?*

Respond. Neg. Est enim odiosum jus Detraetus,

Nec titulus Laudemii ad eam palliandam sufficit.

Consuetudine tamen induci potest.

Modò intra moderationis terminos consistat.

Uti hoc Spira invaluit.

§. VI. *An Fiscus res emigrantis Civis jure protimiseos, licet justum pretium in loco accipere nequeat, praextraneis emtoribus, acquirere possit?*

Respond. Negat.

Aequitati studendum.

Statutum irrationabile invalidum.

Allegantur emphatica verba Harprehti.

§. I.

IN materia Contractuum admodum famosum Jus est, quod Imperatores Zeno & Justinianus in l. 2. & seqq. Cod. de Quadrienn. praescript. constituerunt, si quis rem emerit à Fisco vel ex donatione acceperit, adversus omnes actiones perpetuò tutus est ac invincibilis, adeò ut ne quidem à vero domino inquietari possit, adversus autem sacratissimum aerarium (sunt verba Imperatoris in §. fin. Inst. de Usucap.) usque ad quadriennium liceat iis intendere qui pro dominio vel hypotheca earum rerum, quæ alienatæ sunt, putaverint sibi quasdam competere actiones. Itaque non levis momenti quæstio est, num hoc ipsum etiamnum hodie Fisco Principis Imperii (de Fisco enim Cæsaris res controversia caret) attribui possit? Enimverò de Duce Sabaudia sic sentit Ant. Faber. in Cod. L. 7. tit. 11. def. 1, deque aliis Principibus superiorem recognoscentibus idem scribit Roland. à Valle Consil. 20. num. 17. Vol. 1. quod verò de Italia Principibus hic scribit, id Germaniæ Principibus, quò illustriores atque potentiores sunt, eò magis asserendum judi-

judicat Mev. *P. 7. dec. 67.* idemque docet Myler. *de Princ. & Stat. Imp. cap. 32. per tot.* contra alii, non nisi in Summo Principe præfatas Constitutiones locum habere, docent, vid. Carol. Tapia *ad Tit. ff. de Constit. Princ. in Rubr. cap. 1. num. 16.* alii prorsus abrogatas esse volunt, uti post Christinæ. *ad Tit. Cod. de Quadrienn. Præscript.* statuit Perezius *ad eund. tit.* itemque Anton. Mornacius *ad eund. tit.* nec non Vinnius *ad §. ult. Inst. de Usu cap.* & sane, si consideretur, quod (1.) præfatis Constitutionibus domino, jus suum vindicandi, remque suam persequendi, auferatur, (2.) domino vel creditori durior adversarius obtrudatur, & (3.) brevi nimis spatio dominus rem suam amittat, negari nequit, Constitutiones illas duras videri, ac proinde non extendendas sed restringendas esse. Interim quia prior sententia inde maximè probabilis est, quod Principes & Status Imperii, vi Investituræ Cæsareæ, uti *cap. 1.* dictum est, Juribus & Privilegiis Fisci plenè utantur, & juxta vulgatum axioma (de quo latè Reinking. *de Reg. Sec. & Eccl. Lib. 1. Class. 5. cap. 6.* Mev. *P. 2. dec. 102. num. 3. 5. & 7.*) tantum in suo territorio possint, quantum Imperator in Imperio, quin & principes valdè curiosi sint in observandis Eminentia suæ apicibus. Mev. *P. 7. dec. 28. n. 8.* mihi contra illos respondendi non sumo licentiam. Conferri meretur Caspar. Zieglerus *de Jurib. Majest. lib. 1. cap. 4. §. 24.* ubi ait, non insubitam videri Mornacii assertionem, Constitutionem Justiniani specialissimum continere Privilegium Imperatoris & Augustæ, nec proinde ad alios Principes extendi debere, & propterea, cum ea de re consulti essent Wittenbergenses, super facto, quod ex Confiscatione ortum habuerat, noluerint ex ista Justinianeâ Constitutione causam decidere, sed ex aliis principiis, in hunc modum responderint: Hat ein vornehmer Reichs Fürst Cajum zu seinen Diener gehabt / welcher sich vor etlichen Jahren gegen seinen Herrn also verbrochen / daß er deswegen flüchtig / und seine Güter dem Fisco

E

Princi-

Principis incorporitet worden. Und es sind unter solchen eingezogenen Gütern auch zwei Hufen Landes gewesen / welche Hohermeldter Reichs Fürst Titio und Mevio, zweien andern seinen getreuen Dienern / geschencket / und sie und ihre Leibes Erben / und Erbnehmen / damit als Erb Zins Gut / dergestalt beliehen / daß sie dieselben wie Sie Jobst Schulze besessen / und innen gehabt / einnehmen / nutzen und gebrauchen sollten ; Worauf auch Titius und Mevius solche zwei Hufen Landes von Anno 1624. geruhiglich genüßet / und gebraucht / bis ohngefähr vor anderthalb Jahren Sempronius , des Reichs Fürsten Vasall vorgewendet / daß vorige Besitzer / als Jobst Schulze / und zwar ehe Cajus solche Acker bekommen / ihnen von seinen / an diese zwei Hufen Landes angränzenden / Aekern / so viel abgepflüget / und bis dato unter sich behalten / daß Titii und Mevii Acker 8. Morgen grösser / denn die Seinigen befunden worden / darauf er auch bey dem Landes Fürsten Commission an dessen Praefectum ausgewürcket / welcher ohne des Titii und Mevii Vorbewußt / die Acker ausmessen lassen / und dabey solche Uebermaß der 8. Morgen sich ereignet / darauf der Sempronius, wider Titii und Mevii Erben / Klage erhoben / und die Uebermaß restituiret haben will. Wann nun gleich Titii und Mevii Erben wider die angestellte Klage sich zu schützen / und der Litis contestation dahero zu entbrechen vermeynet / daß diese Klage wider Sie / als Besitzer nicht statt haben könne / sondern intra quadriennium wider den Fiscum hätte angestranget werden müssen / &c. Denz noch aber / und dieweil sie der Praescription Quadriennii sich diesfalls nicht zu gebrauchen / &c. so erscheinet dammenhero so viel / daß Titii und Mevii Erben der angestellten Klage sich nicht entbrechen mögen / sondern dieses ihres Einwendens ohngeachtet / darauf sich einzulassen schuldig.

„ B. R. B. „ J. II.

In Emtionibus & Venditionibus prædiorum, non valere pactum, quo Tributa, Canones, Census, aliaque onera venditor in se recepit, ex *tit. Cod. sine Censu & reliquis fundum comparari non posse*: manifestum est: hoc vero, uti non sine ratione, pro utilitate publicâ, prudentissimè sancitum est, cum & alias res cum suo onere transire soleat, *l. 18. §. 2. de Pignorat. Act. l. 23. ff. de Nov. Oper. Nunc. l. 20. §. 1. ff. de Acquir. Rer. Dom. l. 13. §. 1. ff. de Acquir. Posses. Mev. P. 1. Decis. 166. n. 1. Lyncker. Resp. 163. n. 16.* ita male à nonnullis in favorem Fisci, eoque extensum est, ac si pactum illud, ne quidem ratione contrahentium, vires ullas haberet, & si quid emtor tributi apud se cedentis nomine exsolvisset, à venditore repetere non posset: *Franzk. ad tit. ff. de Action. Emt. Vend. num. 155. Rauchbar. P. 1. Quest. 18. n. 8. Tulden. ad tit. Cod. sine Censu & reliq. n. 2. & 3. Lauterb. Coll. Theor. Pr. tit. de Act. Emt. th. 15. Lyncker. Resp. 68. n. 16. & Resp. 153. n. 6. seqq. Philippi. Dec. Elect. Noviss. 65. Obs. 2.* Cum enim Fisco hoc ipso satis consultum sit, quòd, non obstante pacto, possessorem ad præstanda onera obligatum teneat, fundusque perpetuo hypothecæ nexu ipsi maneat affectus, non video, quid inde immineat præjudicii Fisco, si quod possessor ipsi exsolvit, à venditore suo, vi pacti, recuperandi facultatem habeat: itaque omnimodam pacti hujus nullitatem Juribus & Privilegiis Fisci malè adscribi arbitror, cum illud inter paciscentes valeat, licet intuitu Fisci nullum sit: idque probat textus in *l. 42. verb: quantum ad Fisci rationem. ff. de Pact. & L. 52. §. 2. ff. eod. Christin. Vol. 3. Decis. 73. n. 2. Carpz. Jurispr. For. P. 2. Const. 31. def. 21. Klock. de Contribut. C. 11. n. 146-149. Brunn. ad cit. l. 42. ff. de Pact.* Ubi Anno 1664. die 26. Sept. in Dicasterio Magdeburgo-Saxonico ita pronunciatum esse refert.

Si quædam Cessio nominis contra L. Anastasianam contigerit, hoc est, venditio, pretio non justo, sed viliori, facta fuerit, & emtor non saltem ultrò ad emtionem nominis accesserit, sed etiam venditorem ad contrahendum quasi induxerit, (hæc enim, aut animus adversarii divexandi, necessariò, ut Lex Anastas. locum habere possit, præsupponenda sunt. *Mev. P. 6. Dec. 228. n. 2. it. P. 4. Dec. 114. n. 3. Lyncker. Resp. 163. n. 4.*) famosæ quæstionis est, cui superfluum debiti, an Fisco, an debitori cedat? equidem pro Fisco respondent *Carpz. Lib. 5. Respons. 33. n. 35. & seqq. Franzkius Lib. 1. Resol. 9. n. 11. & Mev. P. 3. Decis. 1. sibi tamen contrarius in Discuss. Levam. Inop. Debitor. cap. 7. n. 22.* sed re penitus, & juxta mentem ac intentionem constituentium Imperatorum, Anastasii ac Justiniani, inspecta, superfluum illud nunquam ad Fiscum pertinere, verius est: Vel enim venditor à cessionario inductus, bona fide actionem cessit, & tum actionem suam merito salvam retinet ad residuum, quia inopia pressus videtur, & dolosè circumductus, ut hinc animum remittendi residuum, non habuisse censendus sit: *Cap. odia, de R. 7. in 6. arg. l. 9. ff. que in fraud. credit. Berlich. P. 1. Dec. 35. n. 3.* Vel inter venditorem & emtorem quædam collusio, in fraudem legis, intervenit, & tum superfluo, & cedens & cessionarius, merito privatur, *l. 23. §. 1. C. Mandat.* ita ut illud debitoris lucro, minime vero Fisco cedat: Enimvero debitoribus, non Fisco, prospicere voluerunt Imperatores in dict. *L. Ab Anastasio. 23. §. & justum. 3. ibi: hoc remedium debitoribus impertiri Cod. Mandat.* quodnam vero beneficium indulserunt, si quod cedens & cessionarius à debitore petere nequeunt, Fiscus tamen extorquere poterit? Porro, cessione ejusmodi facta, nullam contra debitores molestiam (ultra quantitatem soluti pretii) oriri debere, Imperatores voluerunt, at nonne molestiam sentiet debitor, si Fiscus residuum debiti exigendi facultatem habeat? Hancque sententiam mecum amplectuntur J Cti Jenens. ap. Rich-

ap. Richter. *Decis.* 36. n. 24. Part. 1. eique, tanquam communi & æquissimæ sententiæ, adstipulatur B. Dn. Stryk. in *Caut. Contr. Sect. 4. Cap. 2. §. 12.* & quos allegat Tornov. *de Feudis Mecklenburg. Part. 2. Cap. 4. Sect. 1. §. 15. in fi.* & Harprecht. *Vol. 4. Cons. Tubingens.* 61. n. 434. Nec obstat, quod Recessus Imperii August. *de Anno 1500.* sub Imperat. Maximil. 1. *Tit. von wucherliche Contracten.* & Recess. August. sub Imper. Carolo V. *de Anno 1530.* in Reform. Polit. tit. von wuchers. Contracten. §. Die weil aber solche und dergleichen Contract. Et in Polit. Francof. *de Anno 1577.* sub Imper. Rudolpho II. *Tit. von wuchers. Contracten* in casibus usurariæ pravitatis, mulctam ablata portionis, non parti, sed Fisco deferant, ex quo concludit Carpz. *cit. loc. num. 40.* idem in cessionibus nominum contra Legem Anastas. factis, obtinere debere: optimè namque ad hæc respondet Lauterb. in *Coll. Theor. Pract. tit. de Hered. & Act. Vend. Thes.* 77. it. Brunn. *ad dict. L. 22. n. 5.* ad quos B. L. remittere placet.

§. IV.

Emtione venditione, ob non solutum pretium, vi Legis Commissoria rescissâ, quæstio celebris est, An Fiscus Gabellam, quam ab emtore accepit, juste retineat, an reposcenti emtori restituere debeat? Equidem multijus retinendi Fisco tribuunt, vid. Brussel. *de Condit. Lib. 4. Tit. 5. n. 12.* Coll. Jur. Argent. *Tit. de L. Commissor. n. 13.* Gutierrez. *de Gabell. q. 10. n. 10.* ubi hanc sententiam communem esse scribit: Sed & hic recte, meo judicio, statuere videntur, qui contra Fiscum respondent: Jus Fisci enim ex contractu dependet, qui, si intra præfinitum tempus omne pretium non fuerit solum, ipso jure resolvitur, & perinde habetur, ac si nunquam celebratus fuisset: ex quo consequitur, quod contractu, ceu negotio principali, resoluto, accessorium quoque sive jus Gabellæ resolvi, necessum sit. Quando enim res principalis corrumpitur, non potest subsistere, ex ea tantum

subsistens accessorium, *Mev. P. 1. Dec. 154. n. 7. P. 4. Dec. 106. n. 9.* quia hoc sequitur suum principale. *Harprecht. Vol. 3. Cons. Tubing. 46. n. 95. & Vol. 4. Cons. 54. n. 334.* naturam sui Principalis, quemadmodum rami sequuntur arborem. *Mager. de Advoc. Arm. Cap. 11. n. 300.* Nec obstat, quod Fisco ex contractu semel perfecto, jus quæsitum fuerit: fuit enim utique, sed eo modo, eoque vigore, quo contrahentibus, nimirum sub conditione resolutivâ, actus enim secundarius regulatur â primitivo. *Gail. de Pace Publ. Cap. 6. num. 4.* ob causam dederat emtor: atqui causâ retro sublatâ, ob causam datam, vi conditionis sine causa, ex jure Gentium juxta *L. 25. ff. Rerum amot. oriunda, restitui, juris, rationis, & æquitatis est. tot. tit. ff. & Cod. de Condict. sine caus.* Causa enim redacta ad non causam, jus retinendi non parit. *Godofr. in not. ad l. 1. §. 3. lit. p. de Cond. sine caus.* nam ubi causa reducitur ad non causam, tunc omnia restituuntur ad pristinum statum. *Surdus. Decis. 163. n. 14.* Ni Fiscus restituat, cum alterius jactura & injuria locupletior evadet; at semper & ubique boni gravesque viri lucrum cum alterius jactura conjunctum, sordidum inhonestumque putarunt, inquiunt *Tübingens. Part. 2. Cons. 62. n. 33. Prucman. Vol. 1. Cons. 19. n. 51. Carpz. Decis. 55. n. 17.* nec permitti debet, ut quis indebite ad lucrum perveniat, sed potius juvandus est is, qui de damno vitando certat. *Lyncker. Resp. 88. n. 27.* Leges enim solícite cavent, ne quisquam indebite ad lucrum perveniat. *Harprecht. V. 1. Cons. Tubing. 22. n. 150.* Insuper Gabellæ nomine sub hac clausula, Rebus sic stantibus, (hic emtione tanquam causâ præstationis, ex *L. Commissoria non resolutâ*) utpote quæ omnibus actibus inest, *Carpz. L. 2. Defin. Consistor. 181. n. 8. seqq. & P. 2. Const. 35. Def. 23. Mev. P. 4. Dec. 43. n. 16. P. 6. Dec. 46. n. 1. Dec. 399. n. 5. Cons. Argentorat. 2. n. 140. 141. Vol. 2.* solutum fuit, his ergo, ob non servatam debitoris fidem, mutatis, inique, sub hac Claus. præstitum, retine-

retinetur. Vid. de hac Claus. & quod in omnibus indifferenter Actibus & Dispositionibus, Juramentis, Transactionibus, &c. nil adeo præcillum sit, firmum & immobile, quin semper subintelligatur Klock. *V.1. Conf. 19. n. 34. Conf. 35. n. 367-372. & V. 3. Conf. 126. n. 6. Conf. 142. n. 32. 33. Hector. Capyc. Latro. Select. Consult. 53. n. 7. Jac. Thöming. V.1. Conf. 47. n. 59. 60. Reink. de R. S. & E. l. 1. Cl. 3. n. 9. n. 71-73. Mey. cit. Decis. 46. num. 1. ubi istam naturalem vocat & communem conventionum conditionem. Mager. de Advoc. Arm. Cap. 16. n. 561. 562. & 581--589. & de Graffis. P. 2. Decis. Aur. Cas. Consc. L. 2. C. 6. num. 1. ubi hanc declarant & in seqq. variè limitant.*

§. V.

Dum vero Gabellæ à Fisco, Emtione vi Legis Commiss. rescissa, restituendæ, jam memini, quærere libet. Num rectè tale Jus Fisco adscribatur, ut de qualibuscunque Venditionibus, aliisque prædiorum, quæ cives inter subditosque fiunt, alienationibus, si nec territorio exportetur pecunia, nec domicilii mutatio contingat, Decimam vel aliã Detractionis Gabellam exigere valeat? quod omninò negandum autumo: dubium enim non est, uti jam præcedente monui Capite, jura detractionis in genere, Juri Civili contraria esse, quippe quod & illud genus detractionis ab hereditatibus extraneo delatis, quod Vicesimæ nomine veniebat, penitus quoque è Republica recedere voluit, *l. fin. Cod. de Edict. D. Hadr. toll.* proindeque odiosa non minus quam rigorosa habetur Detractionum natura, ut, nisi lex, vel Statutum, aut perennis consuetudo, (nimis enim modicum tempus ad inducendam consuetudinem vix sufficere videtur, quippe juxta *l. 123. §. 1. de R. J.* temporaria permutatio Jus Provinciæ non mutat) eandem approbaverit, in dubio jus commune, cum non saltem iis qui sub nobis, nec qui nunc saltem sunt hominibus, sed omni etiam post hoc currenti tempore, legem ponamus, uti loquitur Imperat. in *Nov. 1. cap. 1. in fin.* muta-

mutatum præsumi non debeat : *arg. l. 27. Cod. de Testam.*
Rauchbar. in Qu. Jur. Civ. & Sax. q. 15. num. 4. Cothmann.
Resp. Acad. 19. n. 56. Speidel. in Specul. verb. Abzug. vers.
porro cum Statuta. Surd. Decis. 96. n. 7. Myler. Hyparchol.
Cap. 7. §. II. n. 17. Quæ enim Legum erit utilitas, si in literis
duntaxat consistant, non etiam per ipsa facta opera subditis uti-
litatem de se præbeant ? Nov. 44. pr. Jam, licet in duobus hi-
 sce casibus, quo vel hereditas extraneo defertur, vel subditus
 domiciliū mutat, Detractio multis in locis vigeat, & in tantum,
 quatenus recepta, publicis Constitutionibus approbata sit; ea
 tamen Detractio ferè prorsus insolita est, qua in alienationibus
 & venditionibus bonorum immobilium, quæ pleno Jure ad ven-
 ditorem spectant, quid Fiscus prætenderet, siquidem & prætex-
 tus & rationes, quibus in ante memoratis duobus casibus sufful-
 tum Detractionis Jus, defendi solet, in hac specie cessant. Ne-
 que verò ad palliandam hanc Detractionem titulus *Laudemii*
 allegari potest. Siquidem *Laudemia*, cessante consuetudine,
 non nisi de bonis *Emphyteuticis* vel *Feudalibus*, debentur: *l. fin.*
C. de Jure Emphyt. quorum *laudemiorum* præstatio, cum
 odiosis accenseatur, à casu ad casum extendi nequit, etiam si ea-
 dem ratio adesset. *Wehner. in Observ. Pract. verb. Hand-*
Lohn. Franzk. tr. de Laudem. cap. 4. n. 21. seqq. Hornii Juris-
prud. Feudal. cap. 17. §. 22. Imman. Sutorius de Retractus Ju-
re. Cap. 3. thes. 49. ubi ita interminis *Laudemiorum* in Regno
Neapol. usitatorum, decisum refert. *Struv. Synt. Jur. Feud.*
cap. 10. Aphor. 12. n. 4. Hondedæ, V. 1. Conf. 95. n. 98. etiam si
 ageretur de favore *Reipublicæ*. *Idem. num. 102.* vid. omninò
Mevius P. 3. Decis. 242. n. 4. ubi duplex saltem genus *Detra-*
ctionis moribus invaluisse ait, nempe ut decimam vel aliam par-
 tem dependant, tum exteri, qui hereditatem ibi cernunt, aut le-
 gata capiunt, tum cives & incolæ, qui inde discedunt & aliò do-
 miciliū transferunt. *B. Dn. Textor. in Tract. de Jure Publ.*
Statu-

Statuum Imper. Tit. 4. num. 218. ubi ita loquitur: Si quis Princeps vel Dominus Territorii, ex sola forsan prædiorum venditione, decimare vellet, insolitum petere videretur, quia hæc & similia exorbitant à consuetudine communi per Imperium, quæ nullo mutato domicilio, Detractionis Jus, de bonis ejus qui de territorio non migrat, permittere non solet. & porro eod. tit. n. 232. hæc verba leguntur: Si Dominus territorii velit Jus Detractionis casibus insuetis, non mutati domicilii, aut in bonis immobilibus retentis, exercere, nisi specialem consuetudinem per omnia requisita probet, ei deferendum non est. Notanter laudatus Juris Consultus ait, nisi specialem consuetudinem per omnia probet: posse enim & hanc Detractionis speciem, quæ in contractibus se subditorum exsereret, vel lege nominatim introduci, vel mero usu invalescere, minimè negaverim: modo excessum aliquem haud sapiat Detractio, sed moderationis intra terminos subsistat, quoniam nimia quantitatis, nomine Gabellarum, facta exactio, pro spolio potius, quam justa Detractione habenda. Illustr. Dn. Sectendorf. vom Teutschen Fürsten Staat. P. 3. cap. 2. §. ult. vid. Klock. de Jure Vectigal. Conclus. 64. lit a. ubi testatur, Spiræ facta venditione rerum immobilium, tum quoque constitutione annuorum censuum, Magistratus civitatis, ex singulis pretii florenis, tres nummos, quorum unum venditor, reliquos duos emtor solvit, à tempore, cujus memoria non existit in contrarium, gabellæ nomine, exigere consuevisse.

§. VI.

Merito tandem Pseudo-privilegiis Fisci & hoc accensetur, quando Civis domicilium translaturus & mutaturus, res suas immobiles, justum licet in loco illo emtorem offendere nequeat, extraneo alienare prohibetur, quin potius eo casu Jure Protimiseos easdem Fisco relinquere adstringitur. Licet enim hujusmodi Statuta, à Bonorum acquisitione Forenses & extra-

neos arcentia, aliquali favore maclanda passim videantur, tum
 JCtis tum Politicis, his præsertim adductis rationib⁹, quod onera
 & collectæ eò promptius à civibus exigì, quàm vix absq; incom-
 modo ab extraneis peti possint, numerus insuper civiū, horum-
 que facultates egregiè hinc augeantur. vid. Manz. *Decis. Pa-*
latin. Qu. 10. n. 20. ibi. ohne das viel راحتسamer/nützlicher und
 besser. Harprecht. *Vol. 4. Cons. Tübing. 46. n. 215.* Hoc tamèn
 eò extendere velle, ubi civis, lares, quod Jure omnino permit-
 tente fieri potest, mutaturus, justum in loco emtorem ac pre-
 tium plane habere nequit, ab insigni sane iniquitate alienum non
 foret, & Jus Emigrandi cui tum¹ Jura Civilia, tum modernæ
 Imperii Constitutiones favent, nimia cum injuria, &
 tristi emigrantium præjudicio ac læsione, per indirectum oppidò
 injustè restringeretur. Nihil enim multum à specie servien-
 tium differunt, quibus facultas non datur recedendi. *l. 2. ff. de*
liber. hom. exhib. Non obstat, æquum esse, Fisco aliquales circa
 emigrantium bona, quorum collectis impofterum egere necesse
 habet, non invidere accessiones; æquo enim juxta *l. 61. §. 5. ff.*
de Furt. aliud æquius est, eamque, & charitatem spectare, viri
 boni est. Menoch. *l. 1. de Arbitr. Jur. Quest. 13. n. 16.* quidni
 & Fisci? Æquitati equidem congruit, innoxiiis accessionibus Fi-
 sci utilitati & conservationi studere, at contra Jura, contra æqui-
 tatem, cum egregio subditorum incommodo, fiscales favores
 extendere, iniquum imò iniquissimum. Si enim sine lege lo-
 qui i cordato cuivis JCto meritò erubescendum est. M. Wesenb.
P. 1. Cons. 2. n. 1. Carpz. P. 1. Dec. 28. n. 9. Klock. de Contri-
but. C. 16. n. 68. nonne contra Leges, contra æquitatem pronun-
 ciare ipsum puderet? Licet enim multa aqua sint in genere, ea
 tamen, si in specie de certis casibus perpendantur, evidenter sunt
 iniqua, inquit Mantica *de Tac. & Ambig. Convent. lib. 1. tit. 17.*
num. 23. 24. Et huic sententiæ calculum meritò suum adjiciunt
 Myler. *in Addit. ad Rumel. P. 2. Dissert. 7. Concl. 5. lit. a.*
 Mager.

Mager. *de Advoc. Arm. c. 16. n. 125.* Enimverò admissa hujusmodi Statuti & consuetudinis validitate, quod tanquam irrationabile minus attendendum, Mev. *P. 9. Dec. 160.* Brunn. *Jus Eccles. l. 1. c. 3. §. 8.* würde die / de Jure tum Gentium tum Civili Romano, tum modernis Imperii Constitutionibus, jedermannniglich competirende liberrima, suum domicilium mutandi & migrandi, facultas, per indirectum gar sehr geschwächet / ja fast gänzlich benommen / oder Ehrlichen Leuten das Ihrige / wider alle Christliche Liebe und Billigkeit / mit grosser / abseiten einer solchen Obrigkeit / Gewissens Beschwerde / abgeschweift und entzogen werden / emphaticè inquit Tubing. *ap. Harprecht. all. loc. n. 227.*

CAPUT IV.

De his, quæ Fiscus Furibus ac Privilegiis perperam accensentur in materia Hereditatis & Successionis.

SUMMARIA.

<p>§. I. <i>Fiscus Jus Detractionis circa hereditates extero delatas malè sibi arrogat.</i>
<i>Nisi quatenus receptum in specie probatum fuerit.</i>
<i>In hanc sententiam in Cancellaria Sverinensi pronunciatum.</i></p>	<p><i>An idem post contracta Sponsalia obtineat?</i>
<i>An vero Fiscus defuncti Sponsa preferendus?</i>
<i>Respond. Neg.</i>
<i>Jure Civili solo consensu matrimonia perficiuntur.</i></p>
<p>§. II. <i>An probata tali consuetudine, in Parentum & Liberorum hereditatibus justè prætendat?</i>
<i>Negatur, & Dd. consentientes allegantur:</i></p>	<i>Sponsa in favorabilibus uxoris loco habetur.</i>
§. III. <i>Conjux conjugi jure Prætorio succedit.</i>	<p>§. IV. <i>Fiscus ad solvenda legata, hereditate forte ipsi delata, tenetur.</i>
<i>Respond. dubio, quod, herede scripto repudiante, testam. fiat destitutum.</i></p>

Et Dd. assentientes allegantur.

§. V. Fiscus, hereditate sibi obveniente, tenetur ad confectiorem inventarii.

Tam sui ipsius, quam creditorum favoris causa.

Fiscus indistinctè à vacantibus bonis quadriennii lapsu excluditur.

§. VI. Testamento vi metuque ex-

torto, hereditas Fisco haud applicanda.

Hujusce testam. ipso jure nullum.

Quod nullum est, nullum producit effectum.

Pro Heredibus ab Intest. contra Fictum responderunt 7 Cti Francofurt. & Saxonici.

Ipso herede ab intestato vim testatori inferente, Fiscus Successioni locus est.

§. I.

ETiam hic prætensum Jus Detractionis recurrit, quandoquidem quoties hereditas extero alicui sive in alieno Territorio degenti, defertur, Fiscus statim Decimam vel aliam hereditatis partem prætendit, cum tamen & hæc Detractio Juri Civili incognita, imò contraria sit, quippe quod genus illud Detractionis ab hereditatibus extraneo delatis, quod Vicefimæ nomine veniebat, juxta ante scripta, penitus è Republica exfulare voluit *l. fin. C. de Edict. divi Hadr. toll.* adeoque locum habere nequeat, probatum nisi prius fuerit, quod vel speciali lege introducta, vel consuetudine invaluerit: vid. Mevius *P. 2. Dec. 163. n. 5. 6. & Decis. 160. n. 8. & P. 7. Dec. 28. num. 13.* Berlich. *P. 3. Conclus. 52. n. 61.* Quare boni Principes non statim Fiscus sui Procuratoribus hic deferentes, Detractionis in loco receptæ legitimè prius suscipiendam injungere solent probationem: id quod & justissimè observavit Serenissimus Dux Meklenburgicus, Princeps ac Dominus meus Clementissimus, quando hoc ipso Anno 1711. die 4. Febr. ita in Cancellaria Sverinensi pronunciari jussit: Auf Klage / Antwort / und erfolgte Wechsel-Schritten in Sachen unsers Procurators Fiscus, Kl. an einem / Hofe / Meisters R. Erben / Befl. andern Theils / Erkennen

kennen B. G. G. wir FRIDRICH WILHELM, Herzog zu
Mecklenburg &c. &c. nach gehalten Rath derer Rechtsge-
lehrten vor Recht/ würde Kl. daß auch auf der so genann-
ten Schelffe der Abzug vom Erb-Guht/ wenn dasselbe an
andern Orthen/ so ausser unsern Fürstl. Territorio und Lan-
den gelegen/ überbracht wird/ beständig eingeführet/ bey-
bringen/ inmassen Ihm solches zu thun vor allen Dingen
oblieget/ so sind Befl. Ihres darwieder geschehenen übrigen
Einwendens ohngeachtet/ von Hof-Meisters R. zugefalle-
nem Erbguht/ gewöhnlichen Abzug unsrer Rent- Cam-
mer zu entrichten schuldig. B. R. W. Public. Swerin. d. 4.
Febr. 1711.

§. II.

Sed licet probaverit Fisci Procurator, Detractionem in he-
reditatibus receptam esse, minus tamen justè in hereditatibus
parentum & liberorum idem jus prætendit, æquissima enim &
omnibus cordatioribus Jctis probata stat sententia, quod Lex
vel consuetudo Detractionem in hereditatibus admittens, ad
parentum & liberorum successiones, quam minime extendenda
sit: quod cum per rationes & argumenta evidentissime inter
alios latius deducant & probatum eant Tiraquell. in l. si unquam.
8. Cod. de Revocand. donat. in præfat. num. 19. seqq. Rauchbar.
Part. 1. Quæst. 15. n. 15. & multis seqq. actum agere supersedeo,
quin potius verba Mevii subnectere libet, quæ P. 3. Decis. 242.
n. 6 - 10. leguntur: Cum per Jctorum communem sententiam,
tum ex Juris Communis præscripto, tum per rationes non leves, opi-
namur, Magistratum Detractionis jure contra liberos vel paren-
tes ut non posse, hosque isti oneri obnoxios facere, valde durum
& miserandum esse, ideo injuria specie non carere. add. Coth-
man. Resp. Acad. 19. n. 57. ubi allegato demum magno pro hac
sententia Dd. Catalogo, his tandem verbis concludit: Et hanc
sententiam puto esse verissimam, justissimam & æquissimam,
F 3 quam-

quamvis iudices nonnulli vulturii, contrariam Bartoli & Alexandri sententiam sequantur, & à filiis quoque & parentibus hereditatem exportantibus, decimam exigant, etiam tunc, quando civitates, quæ suos subditos invicem decimant, unius provincia Præsidi parent. Nimirum dilectio hodie friget, & rapacitas fervet, atque omnis ratio pecuniæ corroganda honesta putatur. Quæ & similia vitia, & justitiæ monstra, frustra deploramus ac detestamur, cum virtutis tegumine cooperta sint, & multitudine peccantium cooperentur. Conf. quoque Harprecht. V. 6. Conf. Tubingens. 99. n. 28. 29. 30. licet dissentiat Lyncker. Resp. 33. n. 16.

§. III.

Conjugem Conjugi deficientibus cognatis, jure Prætorio succedere, ex Tit. ff. & Cod. Unde Vir & Uxor. manifestum est: Quoniam vero, ut successio hæc Prætoria locum habeat, inter alia requiritur, ut justum matrimonium subfuerit, non abs requæritur, Si matrimonium per sponsaliad per æsenti perfectum, at per copulam carnalem & Sacerdotalem nondum consummatum fuerit, an decedenti sponso Sponsa, an, velut deficientibus conjugibus, Fiscus succedat? Equidem Kohlius de Success. Conjug. P. I. num. II. successionem conjugum non competere autumat, nisi copula carnalis vel sacerdotalis intervenerit, quo posito, non sponsa sed Fiscus succederet; Ego vero Fisco jus successionis hoc casu male adscribi arbitror, quoniam sponsa ab uxore, juris quoad effectus, minime differt, arg. l. 30. ff. de R. 7. & cum præter consensum purum, perfectum, & simplicem, nil ulterius ad matrimonium Jus Civile desideret, l. 26. Cod. de Nupt. L. 32. §. 13. ff. de donat. int. vir. & uxor. l. 66. pr. ff. cod. Carpzov. Lib. 2. Def. Consistor. 173. num. 7. Reinking. Bibl. Polit. l. 3. Ax. 18. Cothman. V. 2. Consil. 78. n. 5. & seqq. Mev. P. 2. Decis. 81. n. 1. 2. nec Prætorem, in danda Bonorum Possessione, ex Edicto Unde Vir & Uxor, quicquam ulterius

terius exegisse credibile est; præterea in favorabilibus, & in aliis quam plurimis articulis, sponsam uxoris loco haberi, notum est. & id quod in uxore receptum est, regulariter (scil. nisi lex, vel solida juris ratio aliud statuatur vel suadeat) etiam in sponsa locum habeat. Harprecht. *V. 2. Cons. Tubing. 20. n. 179.* ubi in seqq. exemplis declarat, & in specie de competente Bonorum Possessione unde vir & Uxor. *n. 183.* quidni ergo & in hac causa, ubi de successione quaestio est, uxoris loco haberetur, ut sponso, cognatis haud existentibus, succedere possit? quare & hic contra Fiscum respondendum esse rectè censet B. Dn. Stryck. *de Success. ab Intest. Diss. 4. Cap. 1. §. 8.*

§. IV.

In hereditate, Fisco, ob repudiationem ab herede factam, delata, malè hanc ipsi Prærogativam tribuunt, quòd ad Legata solvenda non sit adstrictus: Rosenthal. *de Feud. Cap. 5. Concl. 53. n. 2.* Peregrin. *de Jur. Fisc. Lib. 4. tit. 3. n. 26.* Tessaure. *Qu. Forens. 28. Lib. 4. n. 10. seqq.* & præsertim quoque *num. 18. fin.* Cum enim legata ab herede præstanda sint, *Princ. Inst. de Legat.* & Fiscus non aliter ac heres considerari queat, unde quaeso apparet, cur à Legatorum præstatione immunitatem prætendat? quin & manifesta hujus rei decisio adest *in l. quidam. 96. §. 1. ff. de Legat. 1.* ubi Iustus Julianus, *Quoties, inquit, Lege Julia bona vacantia ad Fiscum pertinent, & legata & fideicommissa præstantur, quæ præstare cogeretur heres, à quo relicta erant.* & *in l. Cum tabulis. 16. §. 2. ff. de his quib. ut indign: Cum heredis nomen mutata voluntate paterfamilias incisistabulis induxisset, atque ideo Fisco portionis emolumentum adjudicatum fuisset: eam rem legatariis non obesse, qui retinuerant voluntatem, Divo Marco placuit, & ideo Fiscum cum suo onere succedere.* *vid. it. l. 31. pr. ff. Solut. matrim. & l. cum Fisco caduca. 9. ff. ad Scutum Silan.* Exigui momenti argumentum est, quòd, herede scripto repudiante hereditatem, testa-

testamentum fiat destitutum, & sic omnia in testamento scripta, simul corruant, perindeque sit, ac si testamentum nullum factum esset: *L. 181. ff. de R. J. Wesenb. in Parat. ff. de Injust. Rupt. & Irrit. Testam. n. 5.* Non enim Testamentum Destitutum vocari potest, quando, scripto herede, substituto, coherede, fideicommissario universalis, partiali & legatario, Testamento manumisso, herede ab intestato, & quolibet extraneo (hi enim cuncti ante Fiscum, in casu quo defunctus intestatus obiit, ad successionem vocantur) cautionem præstare nolente, de implenda voluntate Testatoris, tandem ad Fiscum devenit hereditas, siquidem & hic quæ heres tunc succedit, & voluntatem defuncti ut in aliis, sic & in præstandis Legatis, implere tenebitur. vid. omninò *Novell. 1. Cap. 1. §. 3. & 4. l. 14. ff. de Ju. Fisc. L. 8. §. 1. ff. qui Testam. fac. poss. l. 2. Cod. ad L. Jul. de Vi Mevius ad Jus Lubec. P. 1. Tit. 2. Art. 14. n. 84. Brunnem. ad Auth. Hoc amplius. C. de fideicom. Fachin. L. 6. Controv. 22. per tot. Hillig. ad Donell. Lib. 7. Cap. 10. lit. C. Bocer. de Regal. Cap. 3. Mev. Consil. 44. u. 120. Gail. 2. Obs. 86. num. 6. Farinac. in Fragment. Criminal. voc. Fiscus. n. 120. B. Dn. Lauterbach. Diss. de Transmissionib. thes. 17. pag. 21. ibi: Fiscus præstat legata. Sixtinus. de Regal. Lib. 2. Cap. 9. n. 43. cum seqq. Chassanæ. ad Consuet. Burgund. Rubr. 8. §. 1. verb. En Payant, num. 1. & seqq. Anton. Faber. in Cod. Sabaud. Lib. 6. tit. 27. Def. 29. n. 6. Stryck. de Success. ab Intest. Diss. 5. Cap. 1. §. 51. & V. 1. Diss. 31. th. 29. Claud. Chiflet. de Jur. fideicom. Lib. 4. Cap. 1. circ. fin.*

§. V.

Eodem quoque, h. e. nullo jure, Fisco hoc adscribitur, quasi de delata sibi hereditate Inventarium conficere minus obstrictus sit, nec ultra vires hereditarias creditoribus unquam teneatur: uti volunt Sixtin. de Regal. Lib. 2. Cap. 9. n. 45. seqq. Peregrin. de jur. Fisc. Lib. 4. Tit. 1. num. 3. Mev. ad Jus Lubec.

bec. Lib. 1. tit. 2. Art. 14. n. 45. Matth. Stephan. de Jurisdic. Lib. 2. Part. 1. Cap. 7. Membr. 1. n. 207. Roland. à Valle. Tract. de Confect. Inventar. Part. 2. Quæst. II. num. 5. & seqq. Didac. Covarruv. ad Cap. 1. n. 18. extr. de Testam. Quoniam enim Leges nullibi ab hac conficiendi Inventarii necessitate Fiscum eximunt, imò in genere cuilibet heredi, ultra vires hereditarias si gravamen subire nolit, ejus confectionem injungunt, l. 33. ff. Solut. Matrim. §. 5. Inst. de Hered. Qualit. & Differ. l. fin. §. 14. Cod. de Jur. Deliber. Vinc. de Franchis. Decis. 536. n. 8. per tot. Arism. Tepatus in Compend. Decis. tit. 481. de Invent. Cap. 10. vers. Sic heres non conficiens. Mynsing. Resp. 79. num. 49. Jac. Cancer. Libr. 1. Var. Resolut. Libr. 1. Cap. 2. de Invent. num. 1. Mev. P. 5. Decis. 144. n. 3. siue privatus, siue Sacerdotalis, siue Imperialis heres sit, uti in Nov. 1. Cap. ult. si. legitur, certè non apparet, quo ex fundamento, illud, quod Fisco communiter hoc casu tribuitur, jus, erui queat: accedit, quòd in L. ult. C. de bon. vacant. Imperat. Theod. & Valent. disertè præcipiant, quod si bona vacantia ad Fiscum fuerint delata, certi Palatini juramento obstricti mitti debeant, ut eorum instantia Præses Provinciæ, præsentè Fisci Patrono diligenter inquireat, cujus Patrimonium fuerit vacans, quantumque & quale videatur, quod uti in favorem Principis, cujus scire omninò interest, quantum Fisco suo incorporatum sit, ita & in creditorum gratiam constitutum esse, negari nequit, cum quantum in bonis quis reliquerit, intelligi non queat, nisi & æs alienum deductum fuerit: præterea Fiscus, uti quilibet alius heres, repudiandi abstinendique facultatem habet, qua si non est usus, sed hereditatem absque Inventario adiit, habet quod sibi imputet, si à creditoribus ultra vires conveniatur, cur commune beneficium non fuerit amplexus, uti hoc pluribus bene exhibet & persequitur Stryck. de Success. ab Intest. Diss. 5. Cap. 1. §. 52. & seqq.

§. VI.

Quando de tempore, quo Fiscus à vacantibus bonis excluditur, quæstio excitatur, nimis eidem, quot inter bona Fisco nunciata & nondum nunciata distinguunt, quoque favent, quasi quidem priori casu quadriennii lapsus Fisco noceat, posteriori vero non nisi longi temporis Præscriptione submoveri possit, per *L. 18. ff. de Usucap. & §. 4. Inst. eod. tit.* quam sententiam ferè communiter defendunt *Dd. ad dict. §. 4. Instit.* Cum verò Constantinus Imperator generaliter rescripserit, à Fisco quæstionem post quadriennium super bonis vacantibus inchoandam non esse, in *L. 1. Cod. de Quadrienn. Præscript.* & ipsam nunciationem bonorum vacantium quadriennio finiri Juris-Consultus respondeat in *L. 1. §. 2 ff. de Jur. Fisc.* quo fundamine largius quam quatuor annorum spatium ad Fiscus Jura, hac in materia, adscribi possit, sanè non pater. vid. *Perezus ad tit. Cod. de Quadrienn. Præscript. num. 2.* *Stryck. de Success. ab Intest. Diss. 5. Cap. 1. §. 56. & 57.* ubi in fine ad contraria respondet.

§. VII.

Quando Testamentum vi metuque extortum, vel ad importunam sollicitationem, falsamque suggestionem conditum est, plerisque *Dd.* placet sententia, hereditatem Fisco applicandam esse, uti videre est apud *Peregrin. de Jur. Fisc. Lib. 2. tit. 6. n. 4. & 5.* *Sichard. ad tit. Cod. Si quis aliq. test. prohib. in Rubric. n. 1. seqq.* *Bachov. ad Wesf. tit. ff. Qui Testam. fac. poss. n. 8.* *Meier. Coll. Arg. tit. 28. lit. b. thes. 8.* *Jul. Clar. Lib. 5. Sentent. §. ult. Q. 79. n. 9.* *Bartol. in L. ult. ff. Si quis aliq. testat. prohib.* *Menoch. Lib. 2. Arbitrar. Jud. Quæst. Cent. 4. Cas. 395. n. 1. seqq.* *Nicol. Reusner. de Testam. Part. 1. n. 60. 61.* quia nempe tale Testamentum (ad exemplum aliorum negotiorum, quæ metu licet facta sint, tamen valida sunt, & demum per restitutionem in integrum rescindenda sunt) Jure subsistere existimatum est, quo casu hereditas quidem scripto here-

heredi acquireretur, sed tanquam indigno per Fiscum rursus auferenda esset: per *L. Marcellus 3. §. ult. ff. ad SCt. Trebell. L. proximè. 3. ff. de his quæ in Test. del.* ast cum veritati & legibus omnino consonum sit, hujusmodi Testamentum ipso Jure nullum esse, per *L. 20. §. fin. ff. de Testam. L. 1. C. Si quis aliq. testar. prohib. & arg. L. 32. pr. ff. de Hered. Instit. Myler. Hyparchol. C. 3. §. 37. n. 115. Sande. Decis. Fris. L. 4. tit. 1. Def. 11.* ac proinde eum, qui Testatorem compulit, nihil ex tali Testamento acquisivisse, quod à Fisco iterum auferri ipsi possit; cum quod nullum est, nullum producit effectum. *L. 4. §. 6. de Re Judic. L. 8. §. 2. ff. de Bon. Possess. contra Tab. L. fin. Cod. de Sentent. ex Peric. Recit. Treutler. V. 1. Cons. 48. n. 42. Aloys. Riccius in Collect. 623. & paria sint, nullum esse, vel sine Effectu. Surdus. Decis. 51. n. 21. 22. & Cons. 381. n. 13. Mev. P. 5. Dec. 33. n. 4. & Decis. 4. n. 5.* Effectus enim ex causa sua interpretationem recipit, nec ultra illam vires potest porrigere. *H. Pistor. L. 3. Qu. 27. n. 39. Harprecht. V. 2. Cons. Tübing. 19. n. 37. seqq.* minimè apparet, quare innocentes heredes ab intestato à Successione excludi, & bona Fisco applicanda veniant? Non enim debet alterius factum pertingere ad alienum dispendium. *L. 1. Cod. de Div. Tut. L. 74. ff. de R. J.* Quæ enim est ista pravitas, quæ dementia, quæ peccavi ego, id obesse alii? *Terent. in Heaut. Act. 5. Scen. 2.* Quapropter pro heredibus ab intestato contra Fiscum, non saltem à J. Ctis Francofurtensibus Responsum esse refert Brunnem. *Cent. 1. Decis. 85.* sed & J. Ctos Saxonicos ita pronunciaffe testatur Carpzov. *P. 3. Const. 5. Def. 16.* verbis seq. *Ihr könntet denn erweisen und darthun / daß der Testator nicht freiwillig / sondern seinem Weibe zu Gefallen / von welcher Er mit harten Worten / und ungestümen Anhalten dazu bracht worden / testiret hätte / auf solchen Fall wäre das Testament nichtig / derowegen des Testatoris Verlassenschaft unter die nächsten Erben ab intestato billig vertheilet würde!*

„würde / und hätte der Fiscus daran kein Recht noch Forderung. Add. Barry *de Success. Lib. 1. tit. 9. n. 10.* Manz. *de Testam. Valid. Tit. 3. Qu. 1.* Perez, *ad Cod. tit. Si quis aliq. test. prohib. n. 3.* Bardili *Conclus. Theor. Pract. Exerc. 3. th. 3. lit. e.* Planè si ipse compellens heres fuisset ab intestato, Fisci Successioni tunc omninò locum fore, ab omni dubitatione remotum est. *per tot. tit. ff. & Cod. Si quis aliq. Test. prob. vel coeg.* Stryck. *de Succ. ab Intest. Diss. 12. Cap. 1. §. 20. 21.*

§. VIII.

Male etiam Fisco illi favent, qui, si Conjux conjugem occiderit, occidentem pro indigno haberi, & hereditatem Fisco deferri, indistinctè statuunt: *per L. 3. ff. de his quæ ut indign. l. 20. ff. eod. tit. l. 27. ff. de Jur. Fisc.* Bocer. *de Regal. cap. 3. num. 46.* Schüz. *Comp. Lauterb. tit. de Success. ab intest. prope fin.* Ægid. Bossius *Tit. de his quib. ut indign.* Peregrin. *de Jur. Fisc. Lib. 2. Tit. 2. num. 8.* Andr. Kohl. *de Success. Conjug. Part. 1. num. 21.* Enimverò distinctione opus est, an Successio ex Pactis Dotali-
bus, an verò ex Statuto & Dispositione Legis, occidenti delata fuisset, item an conjux ipse occiderit, an homicidium ab alio commissum saltem non vindicaverit: priori casu plane pro incapaci conjux habendus, adeoque non Fiscus, sed heredes ab intestato succedent, quomodo enim conjugi quid auferre Fiscus poterit, cui nihil plane delatum est? Non-entis siquidem nullæ sunt qualitates. *L. 4. §. 1. ff. de Act. Emt. Vend. Tübingens. P. 6. Cons. 294. n. 15.* posteriori verò casu conjux quidem heres est, (siquidem minus delinquit, qui occisum non vindicat, quam qui ipse occidit:) sed ipsi ut indigno hereditatem auferet: quo pertinet *L. 20. ff. de his quib. ut indign. & l. 27. ff. de Jur. Fisc.* quod cum operâ professâ pluribus explicet. Petr. Barbosa *in L. Si ab Hostibus. 10. §. 1. ff. Solut. Matrim.* eumque secutus Stryck. *de Success. ab Intest. Diss. 5. cap. 1. §. 27.* lectorem eò ablegasse sufficiat, add. Mylerus *de Princ. & St. Imp. cap. 68. n. 6.*

n. 6. qui indistinctè pro heredibus occisi respondet, hoc indu-
ctus argumento, quod contra Fiscum in dubio pronunciandum
sit. *L. 10. ff. de jure Fisc.* Nicol. Everhard. *Cons.* 144. n. 13. facit
& cum Mylero Bullæus *Consil.* 1. *Qu.* 13. cui Heidemannum,
Cothmannum, aliosque JCtos subscripsisse refert.

§. IX.

Præmissa occasione quæstio est, An, quod jure Romano, de
herede vindictam necis defuncti omnino negligente, sancitum
legitur in *l. heredem 17. ff. de his quib. ut indign.* *l. 1. l. minoris 6.*
cum l. seqq. l. cum fratrem. 9. cum l. seqq. Cod. eod. tit. l. cum
Fisco. 9. l. si segens. 15. ff. de jur. Fisc. etiamnum hodie obtineat,
hoc effectu, ut hereditas tanquam indigno ipsi auferri, & Fisco
vindicari debeat? Equidem Heigius *P. 2. Quæst.* 34. *per tot.*
Fisco hereditatem hoc casu addicere non dubitat, cum Fiscus
intentione in Legibus fundata nitatur, & juris correctio non
præsumatur: Myler. *Hyparchol. Cap.* 7. §. 11. n. 17. Valasc. *T. 1.*
Consultat. 72. n. 3. 23. 24. Klock. *V. 1. Cons.* 51. n. 299. Gail.
L. 1. Obs. 138. n. 7. cum tamen pœnam hanc privationis heredi-
tatis, contra heredes defunctorum necem haud vindicantes, in
desuetudinem abiisse, non contemnendis rationibus evincat
Carpzov. *in Pract. Crim. P. 1. Quæst.* 34. n. 74. *seqq. & Decis.*
Illustr. 162. n. 19. idemque testentur Schilter. *in prax. jur. Rom.*
in foro Germ. Exerc. 38. §. 180. Hahn. *ad Wes. tit. de his quib.*
ut indign. Sande *Decis. Fris. L. 4. tit. Def. 5.* Jul. Clar. *Lib. 5.*
Sententiar. §. fin. Quæst. 79. n. 8. Nicol. Reusner. *Lib. 1. Decis.*
20. n. 62. Brunn. *proc. Inquisit. Cap. 1. n. 19.* Mev. *P. 5. Dec.* 300.
n. 2. 3. imo ipse Jurium Fisci Patronus, M. Anton. Peregrin. *de*
Jur. & Privil. Fisc. Lib. 2. tit. 5. in fin. asserat: *Pœna ablationis*
bonorum ob inultam necem defuncti de consuetudine non serva-
tur, sed prorsus recessit ab aula, & ita servatur. Ant. Matthæi.
ad tit. ff. ad L. Jul. de Sicar. Cap. 7. §. 10. Huber. *tit. ff. de his*
qua ut indign. §. 2. Struv. *Synt. jur. Civ. Exerc.* 34. §. 50. qui

unanimi fere consensu docent, sufficere, si heredes delictum Magistratui denuncient, ipsique vindictam committant, Imperator etiam Carolus V. in Ord. Crim. art. 214. accusandi necessitatem indistincte, & quolibet in casu privatis remiserit: verb: Es soll niemand in diesen oder andern dergleichen Fällen/ zu klagen wider seinen Willen nicht genöthiget werden: Sanè nec ego, ob intermissam ab herede accusationem, hereditatem Fisco adjudicare audeo, cum & alias in pœnalibus benigniorem sententiam amplecti deceat: *L. si Praeses. 32. fin. & l. interpretatione 42. de Pœn. Menoch. de praesumpt. lib. 5. praes. fin. n. 2. Carpz. Decis. 50. n. 14. 15.* Cum satis abundeque Imperiale sit humaniorem sententiam pro durioribus sequi, *l. 2. fin. Cod. de communi serv. manum. l. 8. Cod. de Pact. convent. & quantumvis odium sit rationabile, semper tamen in pœnalibus extensio cessare debet. Klock. de Contrib. C. 19. n. 583. Tübingens. P. 5. Cons. 234. n. 20. vid. Carpzov. cit. loc. n. 86. ubi J Ctos Lipsienses inter alia, respondisse refert: Ist Euer Ehe-Mann und Vater vor 14. Tagen von P. K. so nunmehr flüchtig/ ohne gegebene Ursach/ mit einem Stecken entleibt worden. Da ihr nun dessen vindication Euerem Gerichts Herrn als welchem die Ober-Gerichte zuständig/ anheimstellen würdet/ so were der Gerichts-Herr wieder den flüchtigen Thäter gebührlich zu procediren schuldig/ und Ihr hättet Euch dadurch/ gedachtes Euers entleibten Ehe-Manns und Vatters Erbschafft nicht verlustig gemacht. B. R. W.*

§. X.

Quod de Herede, necem defuncti non vindicante, dixi, id ferè etiam de aliis, quibus ut indignis Leges Romanæ hereditatem auferunt, & Fisco eandem applicant, dicendum arbitror; Quamvis enim in universum dicere non audeam, Titulum. ff. & Cod. de His quib. ut indign. in desuetudinem penitus abiisse, aut contrario usu abrogatum esse, quasi indigni hodiè pro incapaci-

pacibus indistinctè habeantur, eo effectū, ut non Fiscus, sed illi qui citra delictum succedere debuissent, ad hereditatem sint admittendi, uti quidem post plures tradunt *Christinæ. Vol. 1. Decis. 200. & Vol. 5. Decis. 4. & ap. Klock. V. 2. Cons. 46. n. 11-15.* nam nec perpetuum, nec ubique locorum hoc receptum, sed dicto Titulo usum suum adhuc, præsertim in Germania, exstare, tradita Anton. Fabri in *Cod. lib. 6. Tit. 15. Def. 4. & Error. Pragm. Dec. 38.* Heigii. *P. 2. Qu. 34. n. 44.* it. Klockii. *cit. loc. n. 21.* ubi præjudicium habet, evincunt, juxta quorum sententiam apud Mevium. *P. 5. Decis. 153.* pronunciatum quoque est: attamen cum negari nequeat, quam sæpissimè ob heredum favorem, in odium Fisci statutum responsumque fuisse, Annæus Robert. *lib. 3. Rer. judic. Cap. 7.* ut Sandius *Dec. Fris. lib. 4. tit. 4. Def. 5.* non vereatur scribere: *Totus ille titulus de his quæ ut indignis, apud plerasque gentes abrogatus est: hinc recte concludit Lauterbachius Coll. Theor. Pract. Tit. de His quæ ut indign. §. 6. fin: secundum mores cujusque loci, in dubio verò contra Fiscum, judicandum.*

§. XI.

Fiscum heredem, legatorum vel fideicommissorum servandorum causa, non teneri cavere, citra differentiam, Doctores statuunt, quia in *l. 1. §. 18. ff. Ut legat. vel fideicomm. causa cav.* Ulpianus generaliter scribit: *Si ad Fiscum portio hereditatis pervenerit, cessabit ista stipulatio, quia Fiscus non solet satisficere.* Ast, quoniam hoc Ulpiani Responsum, merâ nititur præsumptione, quia, juxta ipsius Jcti assertum, in *l. 2. §. 1. ff. de Fundo dot.* ait: *Fiscus semper idoneus successor & solvendo:* quæ præsumptio juris tantum est, & probationem in contrarium non respuit: *l. Nuptura. 57. in fin. ff. de Jure Dot. l. 23. pr. ff. Quod met. caus. l. si chirographum. 24. & l. 29. ff. de Probat. Menoch. de Prasumpt. Lib. 1. Pras. 60. n. 2. Rauchbar. part. 2. qu. 3. n. 14.* sed nihil operatur, ubi veritas apparet in contrarium.

um. Gail. L. 2. Obs. 144. n. 6. & Obs. 128. n. 12. Surdus Decis. 246. n. 11. Mev. P. 2. Dec. 362. n. 5. vid. Pacian. L. 1. de Probat. c. 8. & seqq. hinc non erravero, si, indistinctam ab onere satisfactionis immunitatem, Juribus & Privilegiis Fisci malè accenseri, dixero. Lauterb. Coll. Theor. Pract. Tit. Ut legat. vel fideic. serv. caus. cav. §. 8.

CAPUT V.

De his quæ Juribus & Privilegiis Fisci in Materia Delictorum perperam accensentur.

SUMMARIA.

§. I. *An Princeps Confiscationem Bonorum certis criminibus de novo statuere possit?*

Respond. Negando.

Quibus in casibus Confiscatio adhuc hodie obtineat.

Contra novos confiscandi modos allegatur autoritas Camera Imperialis, & præjudicium Facult. Jenensis.

Bona Sagarum & Maleficorum confiscari nequeunt.

§. II. *Nautâ vel aurigâ vectigalem defraudante, ipsorum mercatorum & Domini res haud cadunt in commissum.*

Regressus, qui domino contra aurigam asseritur, rem non conficit.

A Procuratore Judiciali ad aurigam malè argumentum procedit.

Omnis consuetudo debet esse rationabilis.

Dd. sententiis contra rationem, insistendum non est.

Contra merces profitentem, licet vectigal non solventem, pœna commissi non obtinet.

Omnis præsumptio delicti exclusiva. Allegatur Præjudicium ex Zieglero.

§. III. *Malè asseritur Fisco ius tacitæ hypothecæ in bonis delinquentis ratione pœnæ.*

Explicatur l. 46. §. 3. ff. de Jur. Fisc.

Textus generalis ex speciali explicandus.

Nemo cum alterius jactura debet locupletari.

Allegantur dissentientes.

Jure

Jure Lubec. & Wurtemberg. contrarium statutum.

§. IV. *Fiscalis, pro Fiscis interesse, ob levius quodvis delictum male actiones intentat.*

Contra nimias multas Fiscales ex Sectendorff. allegatur locus.

Judex ex officio inquisitionem instituit.

Hoc tamen ad delicta majora & scandalosa restringendum.

Inquisitio Fiscalis famam sugillare videtur.

Quacunque injuria talem non admittit.

Probatum hoc prejudicio ex Carpov.

Et constitutione Mecklenburgica. Aliud tamen in delicto notorio, & confessato.

Modo fiat absque ambagibus Inquisitorialibus.

§. I.

In Delictorum materia juribus Fisci perperam accenferi à nonnullis maximè hoc videtur, quasi Principes aliique Regionum Domini, bonorum confiscationem certis criminibus de novo statuere possint: vid. Rhetius *Inst. Jur. Publ. Lib. 2. Tit. 21. §. 5.* Licet enim Confiscationem bonorum plane & in totum sublatam non arbitrer, cum omnino non saltem in crimine Læsæ Majestatis, & Perduellionis, verum etiam in aliis delictis, quibus capitis supplicium haud statutum, ob quæ olim Fisco bona principaliter vindicata sunt, illa etiamnum hodie obtineat: per Constit. Crimin. Caroli V. *artic. 218. verb. Oder sonst in andern Fällen / so der Libelthäter Leib und Gut nicht verwirret:* quibus sane verbis delicta non capitalia, quod ea una cum Crimine Majestatis sint excepta, perspicue satis intelliguntur, ita ut confiscatio hic obtinere debeat, si nempe alias eam irrogari Lege cautum fuerit: vid. Illustr. Dn. de Lyncker in *Dissert. de Bonis Ereptitiis. §. 9. & in fin.* ubi præjudic. Facult. Jenens. quia tamen ad duos hosce casus (criminis scilicet Læsæ Majestatis & delictorum, ob quæ bona Fisco olim applicata sunt, non capitalium.) Confiscationem bonorum Sacratissimus Imperator restrinxit, omnesque, quæ imposterum in

contrarium tendunt, consuetudines alias, sustulit, quo ipso Consuetudines futuræ adeo etiam excluduntur, ut ne quidem immemoriali tempore robur aliquod accipere possint. Mod. Pistor. 2. *Consf. 10. qu. 2.* Covarruv. 3. *Resol. c. 13. n. 5.* sane vel maximè dubitationis aleæ subest, Principes Imperiive Status vigore Superioritatis Territorialis ex aliis insuper causis ac delictis, bona privatorum Fisco suo assignare, adeoque confiscationem novis ex causis pro libitu introducere posse. Hinc etiam est, quod rotunde hoc neget Mylerus *de Princip. & Stat. Imp. Cap. 68. §. 12. & 14.* hancque negativam in contradictorio Cameræ Imperialis Judicio palmam obtinuisse testatur: eidem adstipulantur Lauterb. *Coll. Theor. Pr. tit. ff. de Bonis Damnatis. §. 8. in fin.* Rosenthal. *de Feud. Cap. 5. Conclus. 62. & 96.* Knipschild. *de Civit. Imper. lib. 2. cap. 15. n. 34.* Adam Keller. *de Success. ab intest.* Klock. *de Aerario lib. 2. cap. 140. n. 14. seqq.* & juxta hanc sententiam à Jctis Jenens. pronunciatum esse refert Dn. Lyncker. *in alleg. Dissertat. in fin. pag. 74.* his verbis: **So mag dannenhero einige Confiscation, ausser dem in jure Justiniano ausgenommenen Crimine Læsæ Majestatis, und wo darinnen sonst die Einziehung oder Verwürcfung des Guths principaliter geordnet / oder dergleichen in denen neuern Reichs Constitutionibus geschehen ist / nicht eingeführet werden.** Nec malè ex hoc concludit Mylerus *all. loc.* quod bona sagarum & veneficarum, nullo jure confiscari possint: uti quoque docent in terminis Binsfeldius *de Confessionibus Maleficorum P. 1. Pralud. 14.* Betold. *Consil. 95. per tot.* Knipschild. *dict. cap. 15. n. 36.* Klock. *V. 1. Consil. 24. n. 1. & de Aerario. lib. 2. cap. 85. n. 34. & seqq.* Lyncker. *all. Dissert. in fin. pag. 75.* licet contrarium defendere allaboret Tiber. Decianus *Lib. 5. Prax Criminal. c. 26. n. 7.* & Goldastus von Haiminsfeld / **im Rechtlichen Bedencken / von Confiscation der Zauberer und Hexen-Güther.** *per tot,*

In crimine Defraudatæ Vectigalis nimio quoque favore Fisco addicti sunt, qui, Si nauta vel auriga res celaverit, ac vectigal solvere dolose intermiserit, non tantum res vectoris proprias, navem scil. equos, currum, sed & ipsas merces ipsorum mercatorum vel Domini, Fisco in commissum cadere docent: Klock. *de Vectigal. conclus. 89. lit. 6.* Schilter. *prax. Jur. Rom. in foro Germ. Exerc. 42. th. 60.* Köppen *Decis. 50. n. 23.* Mev. *ad Jus Lubec. lib. 2. tit. 3. artic. 6.* Sixtin. *de Regal. lib. 2. Cap. 6. n. 165.* Rosenthal. *de Feud. Cap. 5. conclus. 39. lit. D.* Cum enim commissi poena vel dolum vel culpam præsupponat; poena siquidem sine fraude esse non potest, *l. 131. pr. ff. de V. 5.* & ibi poena esse debet, ubi & noxia est. *l. 22. Cod. de Pæn.* nulliusque delictum innocentis poenæ esse jura volunt. *l. 2. §. 7. ff. de Decurion.* non apparet, quo fundamento illa in domino innocente, qui nihil commisit, locum obtinere valeat: Quod enim asserunt, ipsum mercium dominum ad vectigal teneri, eumque contra negligentem vel defraudantem aurigam habere regressum, hoc planè rem non conficit: quid enim consequentiæ, Dominus ad vectigal tenetur, ergò non soluto eodem, res statim ejus nihil committentis in commissum cadunt? cum ad hoc omninò fraus requiratur *l. fraudati vectigalis. 8. ff. de Publican.* hinc ejus res Fisco in commissum cedere Ulpianus notat in *l. 14. ff. d. tit.* qui *crimen hoc contraxit*, quod vero de innocente Domino dici nequit: Regressus quem adversus aurigam concedunt, triste admodum, quin imo ab omni æquitate alienum, solatium est, quodque Jura & Leges de culpa vel negligentia Procuratoris judicialis, qui per litis contestationem Dominus factus, constituunt, ad aurigam, utpote nudum operæ locatorem, malè applicari, quis non videt? quod vero sententia hæc, Schiltero *cit. loc.* ita prætendente, usu recepta vigeat, ab iniquitatis notâ neutiquam eam vindicat, cum quæ ratione & æquitate consuetudo

destituitur, abusus potius & corruptelam sapiat, nec ulla vi pollere possit: Caballus tract. de omni genere homicid. n. 73. Brunn. Jus Eccles. L. 1. C. 3. §. 8. Imo multi aliquando credunt consuetudinem & aberrant, inquit Reincking. de R. S. & Eccl. L. 2. Cl. 2. C. 9. n. 19. & in consuetudine asserenda J. Cti, quamvis exercitatissimi, facile decipiuntur. Cothman. V. 5. Resp. 1. n. 499. licet enim horum traditiones non temere repudiandæ sint, tamen nihil injustius nihilque periculosius est, quam contra rationem certam, judicando aut consulendo, probare sententiam interpretum, Cothman. V. 1. Resp. 2. n. 284. Quare justitiæ & æquitatis tramite nixi, contrarium recte tuentur, Dn. Schweder. de Jur. Publ. Part. Spec. Sect. 1. Cap. 20. §. 7. Goehaus. Peric. Acad. P. 3. Q. 7. Lauterb. Coll. Theor. Pract. tit. de Vectigal. §. & Diss. de Jure in Curia Mercat. usit. th. 60. Myler. de Princ. & Stat. Imp. cap. 64. §. 10. Rumelin. ad A. B. D. 8. th. 28. Wurmser. Exerc. Jur. Publ. 6. qu. 18. Harprecht. V. 3. Conf. Tübing. 47. n. 52. & hanc sententiam non saltem communem, sed & in Camera Imperiali confirmatam esse, ipse dissentiens Klockius. cit. loc. asserit, facitque pro illa non saltem L. Fraudati. 8. ibi: portiones cæteris non auferuntur & L. Cotem. 11. §. Dominus ibi: navis Domino restituitur. ff. de Publican. sed & quod Marcianus in l. ult. §. 11. ff. eod. tit. ait: Magnus Antoninus rescripsit, si colonus vel servi domini prædii ferrum illicite in prædio fecerint ignorante domino, nulla pœna dominum teneri. Dictum fuit initio hujus §. & ex LL. constat, rebus celatis, ac harum nomine vectigale non soluto, eas in commissum cadere: inde quæstio se offert, Utrum Fiscus hanc pœnam, profitenti licet merces, vectigal tamen non solventi, statuere quoque possit? & merito Negat. obtinet: cum enim quælibet causa sufficiat, ut quis à pœnâ ob Gabellam non solutam excusetur. Klock. de Contribut. C. 19. n. 566. insuper absque culpa vel dolo, utrum pœnæ locus, quæstio inanis sit: Neque enim pœna sine fraude esse

esse potest, cum cessante dolo, de poena quadam tractari incivile esset. Consil. Argentor. V. 1. Cons. 41. n. 15. merces quoque professus, vectigali licet ob emergentes causas forte non soluto, nec doli nec culpæ, (utpote omni præsumptione delicti existente exclusiva, Hondedæ. V. 1. Cons. 96. n. 35. Peguera. Dec. 14. n. 20. Dec. 78. n. 15. Reinking. Resp. de Sag. Qu. 3. n. 225. Vultej. V. 1. Cons. 20. n. 193. V. 2. Cons. 7. n. 75. 76. Klock. V. 3. Cons. 197. n. 17. Menoch. L. 5. Pras. 2. n. 6.) argui possit. l. 16. §. 12. ff. de Publican. & Vectigal. meritò contra Fiscum respondendum erit. Harprecht. V. 3. Cons. Tübing. 47. num. 53. Et ita pronunciatum quoque teste Zieglero de Jurib. Majest. L. 2. Cap. 12. §. 3. à Facult. Jurid. Witteberg. fuit, his verbis: Wenn nun gleich A. die von Ihm in das Schiff gebrachte Ochsenhäute nicht richtig verzollet; dennoch aber und dieweil Er dieselbe bey des Raths zu Hamburg Zoll angegeben / ic So sind erwehnte Häute nicht verfallen / und werden auch nicht unbillig wieder außgeantworeet / V. R. W.

§. III.

Nullò quoque fundamento nititur favor ille, quo Fisco in bonis delinquentis, à die latæ sententiæ & condemnationis factæ, jus tacitæ hypothecæ asseritur, vigore cujus, non chirographariis saltem creditoribus, verum & posterioribus hypothecariis, five expressis five tacitis, præferendus sit: quam sententiam tuetur Carpzov. P. 1. Const. 28. def. 104. item Jul. Clarus lib. 5. sentent. §. ult. quæst. 78. num. ult. cum enim generaliter scriptum exstet, Pœnis Fiscalibus creditores præferri, l. un. Cod. Pœn. Fisc. cred. pras. & Modestinus in l. 17. ff. de Jure Fisc. dicat: Sciendum est, omnium Fiscalium pœnarum petitionem creditoribus postponi. idemque velit Papinianus in l. 37. ff. de Jur. Fisc. his verbis: Quod placuit, Fisco non esse pœnam petendam, nisi creditores suum recuperaverint: eò pertinet, ut privilegium in pœna contra creditores non exerceatur: unde quæso patescit,

quo fulcro prædicta sententia defendi queat? Quod enim generalitatem textus (ad quem Carpzovius *all. loc.* provocat) in *l. aufertur. 46. §. 3. ff. de Jur. Fisc.* attinet, ubi J Ctus ait: *Fiscus semper habet jus pignoris*: illa procul dubio ex aliis textibus explicanda venit, atque uti ex ipso legis contextu videre est, ad solos contractus, aliasque, extra delicta, causas, pertinet; nam textus generaliter loquens recipit restrictionem secundum aliam legem specialiter loquentem, Carpz. *P. 1. decis. 25. n. 22. l. 11. ff. de in jus voc.* cum & æquitas naturalis suffragetur, ne creditores, sive chirographarii sive hypothecarii sint, quia de damno vitando certant, iis creditoribus, quorum causa circa lucrum captandum versatur, (qualis est Fiscus ex delicto per multæ exactionem locupletari gestiens) postponantur. In dubio enim (quidni inclaris) interpretatio pro eo facienda, qui certat de damno vitando. Richter. *Vol. 2. Cons. 194. n. 5.* Menoch. *L. 2. præf. 72. n. 3.* cum omnis interpretatio habere debeat duos comites, bonum & æquum. Cyriacus *controv. 478. n. 49.* & Judex ex officio & possit & debeat providere, ne quis cum alterius jactura locupletetur, imò, si id non faceret, peccaret. Stephani *de Offic. Judic. L. 3. C. 32.* Unde rectius & æquius contra Fiscum pro Creditoribus hic respondent, ipsique, poenarū intuitu, hypothecam denegant Struvius *Synt. Jur. Civ. tit. ff. in quib. Caus. pign. vel Hypothec. tac. thes. 15.* Beier. *ad Sehnob. Diss. 12. thes. 8.* Gloss. *ad l. 46. §. 3. ff. de Jur. Fisc.* Franzk. *ad tit. ff. de Pignor. n. 33.* Perez. *in Cod. tit. de Privil. Fisc. & ad tit. Pœnis Fiscal. credit. præferri. n. 5. seqq.* Lauterb. *Coll. Theor. Pr. tit. in quib. Caus. pign. vel Hypoth. tac. §. 11.* quin & ipse Neguzantius *dict. Tract. Part. 2. Membr. 4. n. 115.* quem pro se allegat Carpzovius *cit. loc.* de Justitia hujus asserti dubius, auctor est, hanc hypothecam non operari, nisi contra delinquentes, vel alios Possessores sine titulo: Brunn. *ad l. un. C. de Pœn. Fisc. & ad l. 2. C. in quib. caus. pign. tac. contrah. B. Dn. Stryck.*
ad

ad Brunn. de Concursu Credit. C. 5. §. 38. ibi: Possessori. Equi-
dem Jus Lubecense omnibus Fisci creditis, ex delicto licet ortis,
hypothecam & præferentiam tribuit, uti de hoc testatur Mev.
ad Jus Lubec. Part. 3. Tit. 1. Art. 12. num. 12. idemque de Jure
Wurtembergico refert Lauterbach. *cit. loc.* sed quod hoc vel
illo Statutario Jure, in Fisci favorem, specialiter cautum est, hoc
in genere Juribus ac Privilegiis Fisci perperam accensetur.

§. IV.

Similiter & illi ulteriori, quam æquitati conforme est, favore,
Fisco addicti videtur, qui pro ejus interesse, contra cujuscunque,
etiam levis Delicti, & qualis qualis excessus, v. g. levioris injuriæ
reum, Procuratorem Fisci experiri posse, statuunt, dummodò
multam, & aliquod compendium pecuniarium Fiscus nansci-
scatur: **Da doch** (uti piè monet Dn. Seltendorff im Chris-
sten Staat P. 2. C. II. §. 3.) bey recht Christlicher Obrigkeit
keine Begierde noch Lust Platz finden soll / die Unterthanen
nur allein darumb in Straffe zu ziehen / daß es einen Geld- Aus-
gen eintragen möchte; Und so würde man an etlichen
Orten mehrentheils hierzu erfundene Fiscal- Aempter nicht be-
dürfft haben. Quanquam enim, accusatore etiam plane nul-
lo existente, Judicem ex mero officio per viam inquisitionis pos-
se & debere procedere, haud negaverim, cum Reipublicæ inter-
sit, ne delicta maneant impunita, l. 13. ff. de Offic. Præsid. quo
spectat Novella 128. §. Jubeamus. cap. 21. quâ sancitum ab Impe-
ratore, ut Magistratus quorumcunque criminum reos per se
conquirant, neque amplius ea in re Irenarcharum aut Latrun-
culorum, Stationariorum, Curiosorum, sive Tribunorum, alio-
rumve, quibus arma Provincialibus detrahare liceret, operâ
uterentur: idemque Carolus V. constituit in Ord. Crimin. ar-
tic. 214. Wo der Beschädigte nicht peinlich klagen wollte / so
soll dennoch die Obrigkeit den Thäter nicht desto weniger
von Ampts wegen rechtfertigen / und nach Gelegenheit der
Perz

Person/ und Ueberführung straffen lassen : quod pluribus persequitur Heigius *Part. 1. Quæst. 39. Mev. P. 5. Decis. 300. n. 3. P. 4. Dec. 176. n. 11.* merito tamen hoc ad delicta majora ac scandalosa, quibus Reipublicæ infringitur tranquillitas, quorumque cognitio ad Judicem merum Imperium habentem, spectat, restringit Carpzov. *in Process. Jur. Tit. 1. Art. 4. §. 5.* Cum enim Inquisitio, quæ per Fiscalem fit, famam inquisiti apud honestos viros minuat atque eidem detrahat, Menoch. *de Præsumt. Lib. 1. Præf. 88. n. 9. 10. Cothmann. Vol. 3. Cons. 30. n. 155. & Resp. 29. n. 125 -- 129. Mev. P. 5. Dec. 301. num. 4.* cui non videtur durum, propter qualem qualem excessum quem in Jus vocare Fiscali licere? unde in quacunque injuriarum causa fas non esse, inquisitionem formari, docet Mev. *P. 6. Dec. 12. n. 1. P. 7. Dec. 114. n. 2. & Carpz. cit. loc. & in Pract. Crim. P. 3. Quæst. 107. n. 32. seqq.* ubi JCtos Lipsienses ita respondisse refert : Dieweil die Inquisitional- Articul, so Ihr dem Racht zu Meissen übergeben/ etliche Injur en / derowegen Ihr gedachten Leuder 3 zu besprechen habt/ belangen / so ist der Racht darauf Inquisition anzustellen nicht befugt/ sondern Ihr seyd Jhn solcher Injurien halber / damit Er Euch angegriffen / und wegen des Grevels / den Er in Eurem Hause geübt haben solle / gebührlchen zu belangen schuldig &c. quæ sententia quoque placuit Serenissimo Mecklenburgensium Duci, Domino meo Clementissimo, cum enim in Gravaminibus der Mecklenb. Ritter und Landschafft *in Additam. ad Class. 6. num. 10.* inter alia fuisset propositum, daß auch mehrmahlen ex injuria privata, Fiscali-sche Processe gemachet werden / zu mercklichen Schaden der Interessenten : Dux clementissimè respondit : Daß / wenn keine atrocitas injuriarum sich befinden sollte / denen Klägern obläge/ ohne Zuthun Fiscalis die actionem injuriarum criminalem für sich selbst auszuführen. Vid. omninò Zanger. *de Quæst. in Proæm. n. 30. & in Comment. ad L. 2. Decret. C. 22.*
de

*de Sentent. & Re Judic. & ibidem alleg. præjudic. Scabinorum
Lipsiensium. Planè si levius delictum notorium prorsus, &
confessatum, vel delinquens convictus fuerit, quin magistratus
multam aliquam pro interesse Fisci, (absque tamen Inquisito-
rialibus, existimationem fugillantibus, ambagibus) exigere pos-
sit, dubitari non meretur, quod etiam concedit Carpz. in Pro-
cess. Jur. & Pract. Crim. cit. loc. Mev. P. 6. Dec. 12. n. 2.*

CAPUT VI.

*De his quæ in Iudicio & Processu Iudiciario Iuri-
bus & Privilegiis Fisci perperam accensentur.*

SUMMARIA.

§. I. *Causa Fisci non semper est Sum-
maria.*

*Distinctione inter debita Fisci pe-
culiaria, & quæ cum privatis
ipsi communia, opus est.*

*Ob Fisci favorem naturalis Judi-
ciorum ordo haud interverten-
dus.*

Fiscus & Ecclesia cultrix iustitiæ.

*Debitor Fisci succumbens, appellare
potest.*

*Allegatur præjudic. ex Harprech-
to.*

§. II. *Fiscus in Processu Inquisitorio
ordinario modo procedit.*

*Inquisitio in locum accusationis
succedit, inde hæc frequentior.*

*Surrogatum sapit naturam sur-
rogantis.*

*In Constit. Crimin. eadem cura in
Processu Inquisitorio, ac quocun-
que criminali, iungitur.*

*Exceptiones, ineptæ accusationi op-
ponendæ, etiam in inquisitione
valent.*

*Testes pro Fisco examinati, super
interrogatoriis rei repeti debent.*

*Fiscus, ex officio quoque procedens,
nihil quod ad defensionem fa-
cit, reo denegare potest.*

*Acta Inquisitionalia reo commu-
nicanda.*

Quod auctoritat. Dd probatur.

*In crimine planè notorio plura de
Processu remitti possunt.*

Modo defensionis & innocentia deductioni non fiat prejudicium.

Hujus ingens favor.

§. III. *Fisci Procurator nonnunquam super Expensis, Injuris, & Reconvensione, cavere tenetur.*

Ratione calumnia nulla inter Fiscalem & alium accusatorem differentia.

Urgent hoc Status Provinciales Mecklenburgici.

Dni Giessenses Fiscali injungunt cautionem.

§. IV. *Fiscales Juram. Calumnia frustra se subtrahunt.*

Respondetur ad Recess. Imper. de Anno 1654.

Sine lege non loquendum.

Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis.

Ubi major calumnia presumptio, eò minus hoc Juram. remittitur.

Fiscales hodie saepe calumniantur.

Theodoricus Italiae Rex Fiscalem suum egregie instruit.

Maxima suspicio calumnia adest, si Fiscalis de poenis participet.

§. V. *Officii ex eoque agendi necessitas, à Juramento Calumnia Fiscalem non semper eximit.*

Syndici Universitatum, Collegiorum Seniores, & Tutores hoc quoque praestant.

Adversa parte contradicente, sine justa causa per procuratorem

Juram. Calumnia praestari non potest.

Ita pronunciarunt Dni Giessenses.

Praxis Camera, quod Fiscalis de Calumnia haud juret, non est uniformis.

Probatur hoc prejudicio.

Prajudicia Cameralia non ubique trahenda sunt ad exemplum.

Praxis Camera ad Fiscalem Imperii & Caesaris restringenda.

Fiscalis hoc Juramentum renuens calumnia suspicionem incurrit.

§. VI. *Quae in Fiscali Imperii deprehenduntur singularia, recensentur. Dignitas à Calumnia Juram. non relevat.*

Modus procedendi Imperialis Fiscalis ostenditur.

Privilegia extra casum haud extendenda.

Fiscalem ad Juramentum Calumnia teneri, duobus Dnn. Lipsiensium & Actorum Giessensium, Responsis comprobatur.

§. VII. *Exceptio Prescriptionis valide Fisco opponitur.*

Praesertim ea quae immemorialis audit.

Bonus Princeps Legibus sponte vivit.

Effectus prescriptionis juxta Recessum Provinciale Mecklenburg. etiam contra Fiscum se exerunt.

Idem asserunt Dni Giessenses in alleg. Responso.

§. VIII. *Fiscalis innoxios saepe ex levibus indiciis in jus vocat.*

Contra hos, innocentia sua fretos, inde dolorem excipiendo contra eum vix temperantes, injuriarum statim minatur actionem.

Hanc tamen non competere, probatur Responso Facultatis Gissena.

§. XI. *Advocati Fisci circa Probationes privilegia saepe affectant.*

Antequam intentionem suam probaverint, reis exceptionem suam probandam, hacque non probata, condemnandos esse volunt.

Iniquum tamen hoc esse, ostenditur.

§. X. *An juramentum, nulla previa presumptione vel aliquali probatione, deferri possit?*

Allegantur Dd. pro Affirmativa & Negativa.

Huic subscribitur.

Astor & Reus sunt Correlata.

Hincidem de utroque iudicium.

Major in fine litis favor Rei pro Actore.

Creditoribus paternis filium convenientibus incumbit probatio, eum animo aris alieni solvendi hereditatem adisse, nullaque ex-

istente presumptione filio iuramentum deferre nequeunt.

Negativa sententia consentit Ordin: Provinc. Mecklenburg. ex ius verba examinantur.

Interpretatio semper talis fieri debet, ne verba sint superflua, Multum tamen iudicis arbitrio hic tribuendum.

Ingens iuramenti prestiti est vis:

§. XI, XII. *Sententia Negativa exemplis illustratur, & huc egregie faciens Reformat. Francofurt. allegatur.*

§. XIII. *Ad causas Fiscales fit applicatio, idemque quod circa iuramenti delationem in privatis dictum, etiam in Fisco ejusque Advocato obtinere, docetur.*

iuramentum est subsidiaria & extraordinaria probatio.

Allegantur pro sententia hic defensa, praedicta Actorum Erfordens, & Dnn. Gissensium.

§. XIV. *Fisci Procuratores & Advocati in causa succumbentes aliquando in poenas temere litigantium incidunt.*

Probatum hoc rationibus & auctoritatibus Doctorum.

*Et tandem egregiis verbis Brunne-
manni abrumpitur.*

§. I.

Quamvis Judicium Processum attinet, malè ad Jura Fiscii uno ferè calamo referunt, causam ejus semper summariam

mariam esse, & levato velo agi debere, proinde & debitores
Fisci, sine judicii strepitu, ad solvenda debita juberi posse.
*Matth. de Afflict. de Feud. in tit. de Fratribus de novo benef. in-
vest. Privil. 9. n. 9. Brunnem. ad L. quoniam. 18. Cod. de Appellat.*
quem errorem meritò notat Mevius *P. 9 Dec. 153. n. 1.* Enim-
verò distinctione res hîc concilianda venit, inter debita quæ
Fisci propria & peculiaria sunt, quale est vectigal, tributum &c.
vid. B. Dn. Stryck. *Introd. ad Prax. Forens. cap. 1. §. 13.* & quæ
cum privatis communia habet, qualia sunt, quæ ex contractu
nascuntur, & quoties in privatorum jus succedit: Illa summa-
riter tractanda esse non nego, cum omninò Reipublicæ inter-
fit, hujusmodi debitorum præstationes, quæ publicis levandis
oneribus ac necessitatibus inserviunt, per judiciarias ambages
non retardari Mev. *P. 1. Dec. 148. n. 12. Dec. 149. n. 21. & Dec. 107.*
Gail. L. 1. Obs. 20. n. 5. 6. Hæc verò servato judiciorum ordine venti-
landa esse, censeo, etiamsi ex mala rei Fiscalis administratione o-
riunda sint: Quanquam enim aliàs causarum Fiscalium favor
quidam sit, nunquam tamen talis est, ut naturalis judiciorum
ordo, quorum quoque spectant probationes, quæ plenariè se-
cundum rei qualitatem, etiam in sumario, sunt faciendæ. *Statil.*
Pacif. de Salviano Interd. Inspect. 1. C. 2. num. 5. 6. interver-
tatur, uti bene loquitur Mevius *P. 1. Dec. 204. in fin.* vid. Ste-
phani *de Jurisdic. L. 2. P. 1. C. 7. M. 1. num. 311. 312. 316.* Atque
ita lites abbreviare decet, ne veritas corrumpatur aut im-
pediatur. Mev. *P. 6. Decis. 219. num. 7. & P. 8. Dec. 92. num. 5. 6.*
*Uti enim Ecclesia, cultrix & auctrix justitiæ, non patitur con-
tra justitiam aliquid fieri in se, vel in alterum, juxta 2. Feud.*
13. Fiscus sane contra justitiam & æquitatem, perverso judi-
ciorum ordine, in sui licet favorem, contra privatum ali-
quid fieri, velle ita non præsumitur. Hancque sententiam
satis comprobatur textus in *l. quoniam. 3. Cod. de Conventiend. Fisc.*
Debitor. ubi disertè, & per exempla, Impp. Diocletianus & Ma-
ximi-

ximinianus illustrent, quod Fiscus Procurator (quem Rationalem suum vocant) juris ordinem sequi teneatur: quod enim ex cujusque patrimonio ceciderit in casum, & legibus, & recto juris ordine Fiscus Advocatis agentibus vindicetur. *L. 3. C. de Delator.* add. Gail. *Lib. 1. Obs. 20. in fin.* Quare etiam debitorem Fiscus, qui per sententiam succubuit, ad exemplum cujusque condemnati, appellare posse, statuo, propter Rescriptum Imperatoris Constantini in *l. quoniam. 18. Cod. de Appellat.* nam quod in contrarium legitur in *l. Abstinentium. 4. & l. ult. C. Quorum Appell. non recip.* hoc non ad quemcunque Fiscus debitorem, sed eum saltem, qui ex causa tributaria, vel simili, talis est, pertinere, ipsa verba evincunt, additâ ratione, quod publicarum necessitatum utilitas deprecetur, ne talia commoda quæ Fisco debentur, callidis debitorum artibus differantur. Quam sententiam quoque sequitur Mevius *P. 1. Dec. 107.* comprobatur. *l. 18. C. de Appellat.* & suam facit Harprecht. *V. 1. Cons. Tübingens. 14. n. 157. seq.* hisce verbis: **So gehet jedoch dieses weiter nicht an / als erstlich in debitis, quæ Fiscus sunt propria; auch 2do anders nicht / quam si illa sint certa: wofern aber die Sache annoch unrichtig ist / sic, ut haud improbabilis adsit ratio dubitandi, an id, quod Fiscus ab aliquo pretendit, revera ei debitum sit? So hat diese Rechts-Regul durchaus nicht Statt.**

§. II.

Uti verò in Civilibus ordinariâ Fisco procedendum est viâ, per dict. *L. 3. C. de Conveniend. Fiscus Debitor.* ita multo magis, ubi in causâ, ex delictis oriundâ, pro interesse suo, per modum Inquisitionis experturus, ordinem judiciorum, optimum, ex sententia Mevii *P. 4. D. 86. n. 3.* & justum omnium rectorem & dispensatorem, servare tenetur; Mev. *P. 6. Dec. 292. n. 1.* verbis: *Quippe accusator quicumque sit, seu Fiscus Procurator, seu alius, tenetur servare ordinem agendi consuetum.* Quanquam enim in Processu Inquisitorio, summarie saltem, ordine juris non observato, absque strepitu & figura judicii procedendum esse,

esse, velit Carpz. in *Pract. Crim.* P. 3. Qu. 103. & passim. indeque ne quidem Acta Inquisitionalia inquisito, eo modo quo accusato debent, edenda esse statuatur: quia tamen verissimum est, in locum accusationis Inquisitionem successisse, Carpzov. P. 3. *Crim.* Qu. 141. n. 22. Mev. P. 5. Dec. 76. n. 9. ut hodiè longè frequentior, quàm accusatio, sit, & surrogatum sapere ac retinere debet naturam ejus, cui surrogatur; l. si cum. 10. §. 10. qui injuriarum. 12. ubi Gloss. verb. danda. ff. si quis caution. Mev. P. 1. Dec. 207. n. 6. similisque cum hoc juris & conditionis esse. Mev. P. 7. Decis. 220. n. 5. Carpz. L. 3. Resp. Elect. 21. n. 17. in Ordinatione quoque Criminali Caroli V. nihil privilegii Fisco in Processu Inquisitorio tributum inveniat, quin potius Laudatissimus Imperator specialem curam ac sollicitudinem judici in qualicumque Processu criminali injungat artic. 1. verb. In dem allen eine jede Obrigkeit möglichen Fleiß anwenden soll / damit die peinlichen Gericht zum besten verordnet / und niemand unrecht geschehe / alsdann zu diesen grossen Sachen / welche des Menschen Ehr / Leib / Leben und Guth belangen seynd / dapffer und wohl / bedachter Fleiß geschehe. Conf. Harprecht. V. 1. Conf. 7. n. 235. 236. 237. aptè dicitur, eandem in inquisitione solennitatem, quæ in accusatione, requiri, cap. qualiter. 17. cum seqq. & cap. 24. X. de Accusat. Sic Exceptiones, quæ accusationi ineptæ vel minus solenniter institutæ, rectè opponuntur, eodem vigore adversus inquisitionem valent, Mev. P. 6. Decis. 253. n. 5. Harprecht. V. 1. Conf. Tübing. 14. n. 154. Testes ad instantiam Rei, pro Fisco examinati, super Interrogatoriis à Reo dandis, repeti debent. Hondedæ V. 1. Conf. 101. n. 28. & per tot. qui n. 50. ita judicatum refert. jung. Farin. de Testib. Qu. 72. n. 144. ita etiam Respons. à Jenens. ap. Richter. V. 2. Conf. 217. & in summo, quod Wisnariæ floret, Tribunali, ap. Mev. P. 2. Dec. 322. ff. & ut verbo dicam, non minus in inquisitione, quam in accusatione, Ordinarium Processum observandum esse: prout operâ

operâ professâ hoc non saltem evincit Justus Oldekop. *tot. tract. contra Carpzov.* verum & alii egregii viri docent, eosque inter imprimis Mev. P. 9. Dec. 153. cujus verba addidisse liceat: *Ubi Fiscus Advocatus vel Procurator accusatoris partes suscipit, tunc tenetur observare, & sequi Processum Ordinarium, inque omnibus ita versari, quomodo alium accusatorem procedere oportet. & in ead. Decis. num. 5. Quod aliàs de Fisco observatur axioma, eum non ultra privilegiatum esse, sed jure privatorum uti, nisi ubi lex vel consuetudo jus singulare tribuerit: hoc etiam pertinet ad Processum Judiciale, nec tantum in causis Civilibus, sed etiam Criminalibus.* Cothman. Vol. 1. Resp. 12. Reinking. in Resp. contra Sagas. Quæst. 3. n. 361. Tabor ad Barbos. Lib. 9. Cap. 86. Ax. 1. ubi hoc ampliat, etiamsi consuetudo esset in contrarium. vid. Oldekop. in tract. de Appellat. n. 42. & seqq. M. Wesenbec. P. 2. Cons. 98. num. 5. 6. 7. add. Chilian. in Praët. cap. 2. num. 4. Speculat. Tit. de Inquisit. §. viso igitur vers. hoc autem scias. Bartol. in §. si publico vers. quæro utrum contra judicem, & l. infamem de Publ. Judic. l. libertorum. ff. de Accus. Zanger. in tract. de Quæstion. in proëm. num. 18. Card. Zabarell. clem. 1. vers. quarto quæro de Offic. Ordin. unde meritò asserendum duco, quandocunque Fiscus, summarie etiam, & ex officio, adversus delinquentem procedit, nihil ipsum reo denegare & auferre possit, quod inservire defensionique queat, sed totius Processus, Actorumque Inquisitionum originalium, copiam, cedere, nec non testium nomina, ipsorumque attestata communicare, teneri, quo reus de defensione sua sollicitus esse, exceptionesque suas, tam contra personas, quam dicta testium, proponere valeat, prout monet Brunnem. de Process. Inquisit. Cap. 8. Membr. 3. n. 18. Justus Oldekop. cit. tract. Zanger. de Except. Part. 1. cap. 2. n. 15. Cothman. V. 1. Resp. 7. n. 61. seqq. & V. 3. Resp. 29. n. 153. 167. 169. Lyncker. Resp. 183. n. 35. quippe præcipuum defensionis est in communicanda copia inquisitionum, quam

quam ideo & Cti dicunt divino & humano jure necessariam, inquit Mev. P. 7. Dec. 401. n. 3. P. 6. Dec. 292. n. 5. Idem Dec. 253. n. 6. testatur, se non uno ex exemplo observasse, judices ad communicationem actorum fuisse faciles, ubi reus voluit docere, contra se inique inquiri, nec esse à parte suâ, quæ inquisitione mereantur. Et P. 2. Dec. 321. n. 8. miratur, de hac actorum inquisitionum communicatione inter Dd. esse disputationem, quod, quomodo sine ea defensio solidè & commodè fieri queat, non appareat. Vicisse tamen jam dudum sententiam, quæ eam concedit, ut justior rem, æquior, imò necessariam. Cui subscribit Klock. V. 3. Cons. 135. n. 251. Neque sufficit, inquit Harprecht. V. 6. Cons. Tübingens. 98. n. 13. 14. ut ei, per unam saltem, vel alteram horam, acta perlustrandi facultas detur; cum in tali perfunctoriâ & transitoriâ perlustratione, non omnia, quæ Causæ & Defensionis inquisiti necessitas postulat, tam exactè attendi & observari queant, quam si eorum copiam habeat domi, ubi toties, quoties opus esse existimat, in labore deducendæ suæ defensionis, ad illa recurrere, & omnia pressius considerare ei integrum sit. vid. Lyncker. Resp. 167. n. 6. Planè si de criminis ejusque qualitatibus notorietate constat, plura de Processu remitti posse non negavero; uti enim hoc casu probatio non est necessaria, ita nec processus ille, qui probatoria concernit, uti rectè argumentatur Mev. P. 6. Decis. 153. n. 6. modò defensio reo ubique relinquatur integra, hanc enim nunquam Fiscus ipsi denegare poterit, sed ad deductionem defensionis & innocentiae etiam delictum confessus, aut de eo convictus, admittendus est, Judex enim ex officio pro rei defensione laborare debet. Carpz. Pr. Cr. Qu. 141. n. 31. & seqq. cum multa etiam contra confessionem excipi jure possint, uti ostendit Brunn. Proc. Inquisit. Cap. 8. M. 3. n. 9. ubi per tot. defensionis materiam exhibet. Cum innocentiae exceptio nunquam excludatur, licet lex vel statutum omnem excludat exceptionem. Stephani ad Art. 155. Const. Crim. Caroli V.

& innocentiae & defensionis facultas ne quidem lata sententia
exclusa videatur. Nathen. in tract. aureo de *Iustit. Vulnerat. P. I.*
Tit. 3. C. 6. n. 12. cum pro reorum defensione nihil seruum sit, sed
ad illam pertinentia quovis tempore proponi possint. Mev.
P. 6. Decis. 291. n. 6. ut tali defensione & si non absolutionem,
tamen fortassis ratione circumstantiarum, ex accurata defen-
sione emergentium, & juxta Klock. *V. 3. Cons. 135. n. 233. seqq.* ex
minima sui varietate sive mutatione, totum jus mutantium, poe-
nae mitigationem, obtinere possit. B. Dn. Mollenbec. *Cent. 3.*
Divis. 83. Addit. 2. Carpz. in *Pr. Crim. Qu. 115. n. 30. seqq.* &
in *Jurispr. For. P. 4. Const. 8. Def. 7.* Jul. Clarus. *Quaest. 49. n.*
13. Brunn. de *Process. Inquisit. Cap. 8. Membr. 3. n. 37.*

§. III.

Ex hisce judicari posse arbitror, num Juribus & Privilegiis
Fisci recte accenseatur, quod Procurator Fisci, actiones quo-
ties in judicio intentaverit, nunquam ad Cautionem, sive qua-
siveris de refundendis expensis in casum succumbentiae, sive su-
per injuriis, & reconventionem lis versetur, praestandam obstri-
ctus sit: quanquam enim Fiscalem cuicunque indistincte reo,
& in quavis causa, cavere devinctum teneri, asserere merito du-
bium sim, quia ex necessitate officii, & saepe invitus experiri tene-
tur, ut durum inde foret, ad cujusque rei desiderium oneri
ipsum satisfactionis subjugare velle, causam sic Fisci, saepius, uti
videtur, neglecturum: Quia tamen etiam in Fiscales calumnia
cadit, dum experientia teste, ex levibus saepe saltem indiciis, ad
actiones famosas, & vitam atque bona concernentes, prosilire
audent, quos proinde, innocentia rei abunde detecta, & litis
sumtus refundere, & propter illatas injurias satis facere debere,
certissimum est, per text. expressum in *P. H. D. artic. 291.*
verb. oder so von Ampts wegen geklagt wird/ vor derselben/
so von Ampts wegen klagten/ nechsten ordentlichen Obrig-
keit austragen. Matth. Stephan. *ad Ord. Crim. artic. 201.*

quoniam ratione calumnia, nulla inter Fiscalem, & alium accusatorem, ratio disparitatis dari potest, Oldekop. *Obs. Crim. Tit. 2. Observ. 28. n. 1.* hinc mihi plane non apparet, cur non aliquando & Fiscali satisdandi necessitas, antequam reus ad libellum respondeat, imponi possit? unde cum Status Provinciales Ducatus Mecklenburgici hoc ipsum urgerent in *allegat. Gravamin. in Additam. de Anno 1701. gravam. 11.* daß Fiscalis, ohne vorher angestellte gnugsame Erkundigung/ ehrliche Leute an Guth/ Ehr, und Leben anklaget / und dennoch/ da solches ungegründet befunden / den Beklagten keine gehörige Satisfaction gegeben wird / als wird gebeythen / Fiscalem ernstlich dahin anzuhalten/ daß er ohne gnugsamen Grund/ zu dergleichen Actionibus nicht schreiten / sondern bedachtsam und denen Rechten gemäß verfahren / wiedrigens aber / und nach befundener Unschuld und erfolgter Absolution, dem Beklagten wegen erlittenen Schadens / Schimpfs und Unkosten / völlige Erstattung zu thun schuldig seyn solle: Serenissimus Princeps clementissimè regessit, daß es dabey gelassen werde / was die *jura Communia* disponiren. Libet hoc præjudicio aliquo, Celeberrimorum Academiae hujus Gissenæ Jctorum, illustrare: Cum quidam Procurator Fisci Regius, adversus Officalem aliquem, ex capite pravae administrationis, accusationem institueret, eumque durante lite aut inquisitione super fordes, interim ut suspectum ab officio suspendi peteret, huncque in finem allegaret, quod Inquisitus multas, brevi tempore, sibi quassivisset divitias, Officialis autem ore tenus & ad Protocollum (uti in Criminali & Inquisitorio Processu mos alias fert) ad articulos respondere recusaret, ac in primis super reconventionem & expensis à Procuratore cautionem exigeret, laudati Jcti, non saltem Officalem non suspendendum esse hoc ipso anno Mens. Octobr. pronunciarunt, (per ea quæ leguntur in *l. 17. §. 12. ff. Ad Municipal. L. 2. ff. de Bonis Damnator. L. 2. Cod. Quando & quibus quarta pars.* Myler. in *Hyparcholog. cap. 14. §. 9. seqq.* Petr. Frider. de *Mandat.*

dat. Jud. cap. 13. in fin. Jul. Clar. in Prax. Crim. Quæst. 68.)
 sed & antequam Officialis responderet, prius Procuratori cau-
 tionem, urgentibus circumstantiis, diserte injunxerunt: Verba
 sententiæ his exhibentur verbis: **In Sachen des Procuratoris Fisci N.**
N. zu Berg Zabern / Anklägern eines / wieder N. N. Amtes
verweiser daselbst / Angeklagten am andern Theil / erkennen
Königl. Schwedische Gouverneur und Regierung im Herzog-
thum Zweybrücken / auf eingeholten Rath ausländischer
Rechtsgelehrten vor Recht / würde Ankläger zuorderst die
 geforderte *Cautio super expensis & injuriis*, mit tüchtigen Bürgen
 oder Unterpfänden / oder wenn Er solches zu thun nicht ver-
 möchte / mit einem Cörperlichen Eyd / prestiren, inmassen Er
 solches zu thun schuldig ist / so ist Angeklagter zwar mit An-
 klägern in eine Mündliche Verhör / sich gerichtlich einzulassen /
 und auf die *Articulos ad Protocolum* zu antworten gehalten / mit
 der *Suspensione* aber ab *Officio*, noch zur Zeit zu verschonen / son-
 dern bey seinem Ampt vor wie nach zu lassen: Inmassen wir
 solches also erkennen / und die Gerichts- Kosten biß zur End-
 schafft der Sachen aufsetzen. V. R. W.

§. IV.

Quod de Cautione assertum ivi, idem quoque de Jura-
 mento Calumniæ meritò dicendum est, frustra scilicet hujus præ-
 stationi Fiscales sese subtrahere solere: Quemadmodum enim,
 uti jam sæpius monitum, Fiscus, hinc nec ejus Advocatus, Privi-
 legio ullo utitur, nisi de cujus expressâ apparet concessione, L. 3.
C. de Fiscal. Usur. Gail. L. 1. Obs. 90. n. 2. B. Dn. Stryck. de Ne-
 cessit. Edend. tit. sue Possess. cap. 3. n. 90. Vincent. de Franchis.
Dec. Neapol. 148. n. 2. In universo verò Romano Jure hæc im-
 munitas à Calumniæ Juramento Fiscali concessa nullibi offen-
 ditur Gail. Dict. loc. n. 3. B. Dn. Stryck. de Cautel. Jurament.
 P. 2. S. 2. cap. 4. n. 101. quin potius Leges Justinianæ ad hujus
 Juramenti præstationem quemvis litigantem adstringentes, vid.
Auth. Principales, Cod. de Jurejur. propt. Calumn. generales
 sunt: hinc generali ipsum subesse regulæ constanter assero. Conf.

Lauterb. *Tract. Synopt. de Juram.* §. 7. n. 102. Mev. P. 4. Dec. 53. n. 1. 5. Nec Privilegium hoc affectatum in Jure Recentiori, Constitutionibus, & Imperii Recessibus, ullibi obvium est, ut vix inde obstare videantur quæ in *Recess. Imper. Noviss. de Anno 1654.* §. 37, 43. Davon (nemlich von Leistung des Juram. Calumniæ) jedoch der Chur- Fürsten und Stände verpflichtete würckliche Rähte / so viel ihrer Herrn Rechtfertigungs- Sachen betrifft / zu excipiren : leguntur verba. Hæc enim, sepositâ quâvis inclinatione, & accuratius si inspexerimus, facile elucescet, dicta hæc minimè de Advocato Fisci sive Fiscali, disponere, verum de Advocato Principis, der dabey ein würcklicher Raht ist / & hæc concessa â Juramento Calumniæ immunitas disertè restringitur, auf seines Herren Rechtfertigungs- Sachen. Imò si in genere Fiscalem, licet munere vel titulo Confiliarii præclarum, hac exemptione, in omnibus Fisci nomine actionibus institutis, maclandum dixerim, tenori alleg. §. é diametro contrarium hoc foret, utpote hoc casu repetitâ in eodem generali Juris Civilis dispositione, plenissimo suo gaudente robore, ibi : Daß jeder Parthenen Advocati, wenn es entweder die Parthey begehret / &c. das Juramentum Calumniæ zu erstatten schuldig seyn &c. Hinc si sine lege, & quod impium, contra legem loqui non erubescerem, nimis alte volarem sine pennis, nec mirum foret, si una cum Icaro ceciderim, ex ore Carpz. *Decis.* 28. num. 9. Klockii *de Contribut.* C. 16. n. 78. M. Wessenbec. *Cons.* 2. n. 1. præcipue cum exceptio, in casibus non exceptis, regulam firmet, Sesse. *Decis.* 120. n. 42. & eam ad omnia non excepta extendat, Klock. V. 3. *Cons.* 182. n. 600. & regulæ inde standum est quoties in casu, de quo disputatur, non reperitur limitata. Cyriac. *Controv. Forens.* 499. n. 12. donec probetur limitatio. *Ibid.* num. 15. Imò regulæ tenaciter sunt attendendæ, nisi in contrarium appareat dispositio specialis, & sufficit unicuique, regulam habere pro se. Vivius *Decis.* 67. n. 14.

Porro Regula & Juris & Æquitatis fundamento nititur: Quod eò minus locum habeat hujus Juramenti remissio, quanto major adfit calumniæ præsumptio, hanc verò, proh dolor! lætâ segete in Fiscalem hinc inde toto die cadere, passim Judicia testantur. Unde ad delationes, inquit B. Dn. Stryck. *in Diss. de Juram. Calumn. Remissione cap. 1. num. 48.* etiam invalidissimas, & absque ullo sæpe fundamento, ruunt contra innocentes, ac, nescio quæ non delicta fingunt, non amore Justitiæ, & ut officio suo satis faciant, sed ne hæc exoptatissima, privatos affectus libidinemque suam explendi, occasio præter labatur. Et jam pridem Anton. del Re *de Juram. Calumn. C. 18. num. 15.* his verbis hac de re conquestus est: *Per Civitatem nostri temporis adsunt quidam Procuratores Fisci, in quibus nullus DEI timor impressus videtur, omnia enim humana & divina Jura conculcant, nullis legitimis terminis servatis, causas rerum stranguant, de facto carcerant non carcerandos, ut per concussiones subditos excoorient, & omnia per fas & nefas ipsis licere arbitrantur, dum crumenam impleant; & non solum se non exhibent subditis Procuratores Fisci, & Pastores tondentes lanam pecudum pelle tenus, sed exhibent se lupos rapaces, lacerantes viscera & etiam intestina populorum, & istud experientia, rerum magistra, passim docet. Et sanè eò minus isti hominum generi id remittendum, quod scimus adulatione erga Principem, aut pro ambitione, vel avaritiâ suâ, sæpius lites excitare, aliis movere, & vel Illorum gratiam, vel sua compendia, vel in alios vindictam quærere. Mev. P. 3. Decis. 191. n. 6. P. 1. Dec. 141. cum tamen juxta mentem & monitum Theodorici Regis Italiæ in Epist. quad. ap. Cassiod. 1. Var. 22. Advocatum Fisci instructuri, innocenti tum animo, tum calamo innoxio, & ubi justa experiendi adest causa, judicem adire fas ipsis sit.* Ita enim post alia scribit: *Sume igitur Fisci*

noſtri tuenda negotia, ita per medium juſtitiae tramitem moderatus incede, ut nec calumniâ innocentes graves, nec juſtis petitionibus recentatores exoneres, illa enim vera lucra judicamus, quæ integritate ſuffragante percipimus. Non ergò quoties ſuperes, ſed quemadmodum vincas, inquiramus, Æquitatem, nobis placiturus, intènde: Non quæras de poteſtate noſtra, ſed de Jure, victorias, quantò laudabilius à parte Fiſci perditur, cum juſtitia non habetur; nam ſi Dominus vincit, oppreſſionis invidia eſt: æquitas vero creditur, ſi ſupplicem ſuperare contingat. (Aurea ſane, & cuius Fiſcali omni die, in quovis termino, quâlibet instantia, in quovis judiciali Producto, ad mentem revocanda.)

Quæ ſane Calumniæ ſuſpicio egregiè ſuperſeſſe videtur, quando Fiſcalis de pœnarum quibusvis portionibus, uti in multis locis morem ferre notorium eſt, participaverit.

§. V.

Nec obſtat aſſerto meo illud Doctorem: Juramentum Calumniæ haud præſtandum ab eo, qui neceſſario & ex officii neceſſitate agit. *Mev. P. 6. Dec. 138. Brunn. Cent. 1. Dec. 97. Mynſing. 1. Obſ. 74.* Nec quicquam contrariatur praxis & obſervantia Cameralis, quam juxta Fiſci Advocatus à Calumniæ Juramento immunis exiſtat. *vid. Gail. L. 1. Obſ. 90. ibique Fabric. Mynſing. all. loc. Ruland. de Commiſſar. P. 1. L. 2. C. 14. n. 30.* quam obſervantiam teſte *Brun. cit. Dec. 97.* in judicando ſecuta fuit Facultas Francofurt. anno 1653. Primum enim quod attinet, contrariam ſententiam præſidii quicquam inde capere poſſe plane non videtur, utpote aſſertò illò multis infringendo exceptionibus. Etenim, licet Univerſitatis & Collegiorum Syndici & Seniores, ex officio judiciî limina premere teneantur, hæc tamen neceſſitas eos, quoties unquam calumniæ ſuſpicio aderit, à præſtatione hujus Juramenti nunquam exonerabit. *vid. Brunn. Proc. Civ. cap. 15. n. 10. Carpz. P. 1. C. 13. Def. 4. & quos*

& quos longâ serie recenset Hunnius in *Encycloped. Jur. P. 2. tit. 11. Cap. 4. n. 8.* nec Tutores pupillorum nomine in judiciis versantes hæc necessitas à dicto juramento liberare poterit. Brunn. *d. l. num. 11. it. Mecklenb. Hof. Ger. Ordn. Part. 2. tit. 16. ibi: In der Minderjährigen Sachen /* ubi in §. præced. dispositum, quod circa Juram. Calum. in casibus non exceptis, quorsum Fiscalem relatum non invenio, Jus Commune, iterum Fiscali hanc immunitatem minimè concedens, observandum veniat: ibi: *keine sonderliche ausdrückliche Verordnung geschehen.* Quin, ratione hac, ab officii necessitate desumpta, adæquata rite, omnique exceptione existente majori, quilibet Advocatus sub hoc clypeo Juram. declinaturus, de calumnia sua in sinu gauderet. Cum tamen Dd. ad re- & præscindendas calumnias, ne quidem Procuratorem in animam Domini, adversa præcipue parte contradicente, nec justâ præsentē causâ, jurare permittant, vid. *Mecklenb. Hof. Ger. Ordn. P. 2. tit. 16. in fin.* ad minimum scopo haud adeo congruum existiment, uti ita responsum ab Inclyta Facult. Gissenâ ad requisit. *Ihro Fürstl. Gnaden Bischoff zu Münster und Paderborn M. Aug. 1710.* Inter alios graviter hac de re differit Ventura de Valent. in *Partben. Litig. L. 2. C. 5. §. 12.* cujus verba addere placeat: *Magis à calumniando & litibus quocunq; modo protelandis, partes deterret juramentum in propria persona præstitum, quam præstitum per Procuratorem, & magis solliciti sunt de salutæ animæ ipsi jurantes in persona propria, nec tam facile ad litigandum profiliunt, quam si per procuratoremmitterentur, haud considerantes, procuratorem quidem eorum nomine jurare, sed non eorum nomine descendere in gehennam.* Cui ad stipulatur Niel. *Disf. Feud. 7. th. 2. lit. C.* ubi hujusmodi institutum salubre vocat: it. Gæden. *ap. Carpz. P. 1. C. 12. Def. 21.* diabolicam hanc vocans consuetudinem, quod Juram. Calumn. generale in Saxon, abrogatum sit, licet immeritò, uti vide-

videtur, ideò notatus à Dn. Titio, JCto Consummatissimo, Præceptore quondam meo devenerando, *Obs. ad Lauterb. 339.*

Dubium ex Observantia Camerali fortè oriundum ita facillimè enervabitur, quod praxis hæc adeò nondum universalis, nedum uniformis existat, prouti communiter erroneè creditur. Tutò provocare possum ad assertum Tilemanni de Benign. *Observ. Pentecost. 4. O. 47. n. 2.* ubi in annexo præjudicio de hoc testis est, in verbis: Fiscalis jurat de Calumniâ, ita observatum in Causa Fiscali contra B. d. 20. Januar. 1652. Unde colligi aliquatenus potest, quod Præjudicia Cameralia non tam facile trahenda sint ad exemplum, præsertim in controversiis perplexis, & multiplicem distinctionem habentibus: neque rarum est, ut ipsi Assessores Camerae Imperialis à præjudiciis suis recedant, cujus exempla ex Observationibus Cameralibus allegari possunt, nisi id quotidiana doceret experientia; sunt verba Vultejii *V. 1. Cons. Marpurg. 34. n. 53.* ubi idem in præjudiciis Cameral. quæ à Gailio, Mynsing. & aliis allegantur, adstruit. *Conf. Fichard. Cons. Germ. 59. n. 8. 9.* quem omninò vide. it. Cothman. *V. 1. Resp. 23. n. 31.* Quin ex sententia non infimorum JCtorum, quæ de praxi Camerae ex Gail. & Myns. pro immunitate Fiscalis à Juram. Calumniæ, allegari solent, tantum ad Fiscalein Imperii, & Cæsaris in specie, restringenda veniunt. Vid. Mev. *P. 6. Dec. 191. n. 5.* Græv. *Præf. Concl. 90. n. 6.* Obrecht. *de Juram. Calumn. Cap. 6. n. 29. seqq.* Fabric. *ad Mynsing. Cent. 1. Obs. 74. in fin.* Hunn. *all. loc. n. 7.* unde & Surdus *Dec. 18. ff.* sibi tutius videri, inquit, quod Procurator Fisci juraret de Calumniâ in propriam animam, licet à domino hoc Juramentum non sit exigendum. Et Dn. Stryck. *in all. dissert. de Jur. Cal. Remiss. Cap. 1. n. 49.* optimè ita: *Si Vir bonus sit talis Procurator, & cui justitia cura cordique est, lubenti animo hoc Juramentum præstabit, sin vero id renuat, haud vanam calumniæ suæ suspicionem ipse suggeret.*

Quam sententiam eo magis stabiliunt, quæ in Fiscali Imperii deprehenduntur præ aliis specialia: quippe hic non solum ob maiorem dignitatem à Calumniæ Juramento eximendus venit, (licet nec dignitas à præstatione hujus Juramenti relevare videatur, cum & in quacunque dignitate constitutus hoc præstare teneatur, etsi Princeps fuerit. Camill. Borell. in *Summa Decis. Tit. 51. de Juram. Cal. n. 25. 42. & seqq.* Berlich. *Conclus. Pract. 21. n. 20. Part. 1.*) verum etiam angusti, quibus munus ejus augustum coercetur, cancelli, alteri calumnias obtrudere vix patiuntur, utpote actionibus, quibus adversus alios contendere gestit, item Interventionibus &c. ante exhibitionem coram Commissario ad agendum à duobus eruditionis exploratæ Assessoribus Cameræ inspectis & revisis, cognitâ tunc demum causâ, ad agendum vel interveniendum commissio decernitur, qualis deniq; modus in cunctis ulterioribus productis, priusquam iudicio exhibeantur, observari suevit, ut adeo singulare illud privilegium, rebus ita comparatis, in cujusquam præjudicium planè devertere nequeat. Conf. Ord. Cam. P. 1. Tit. 16. §. 1. 2. & Tit. 15. §. 2. quin ob diversitatis rationē, Fisci Procuratoribus in genere quibuscunque tribuendum haud sit, ne privilegia, quibus exemptio hæc Fiscalis Cæsarei meritò accenseretur, contra naturam suam, extra casum de quo loquuntur, extendantur. Thöming. V. 1. Conf. 4. n. 23. quæ sanè extensio cessat in odiosis, etiam ex majoritate rationis. Hondedæ. V. 1. Conf. 95. n. 98. & in correctorio. Id. n. 100. cum ea quæ speciali favore concessa, (uti hic Fisci Cæsarei exemptio à Calumniæ Juramento) nullam patiantur extensionem. Argentorat. V. 2. Conf. 16. n. 10. Quod & attenderunt Inelyti J Cti Lipsienses in Resp. versus Suerinam, ibidem d. 27. Maj. 1710. publicato, in puncto prætendit *Söllung eines Hirsches auff Fürstl. Geldern* / in causa Fiscalis contra N. von W. daß Fiscalis zuvörderst das Juramentum Calumniæ

zu schweren schuldig sey. Et in puncto Juram. Appellationis eodem modo decidit Illustris Facultas Gissena Ao. 1709. ad requisitionem Cancellariæ Cellensis ad requisitionem des Herrn Geheimen Raths von B. contra den Ampts-Anwald in puncto der Abdeckeren.

§. VII.

In materia *Exceptionum* hoc Pseudoprivilegium non unā vice allegari deprehendimus, dum Procurator Fisci, contra subditum litem intentans, exceptione Præscriptionis eandem minimè declinari posse persuasum sibi habet. vid. Dn. Titius *Obs. ad Lauterb. 1428. in fin.* Repugnat talis doctrina Legibus & æquitati. vid. Horn. *Jur. Publ. C. 60. §. 20.* Ja Sie ist capable auß denen Fürsten rechte Tyrannen / und auß denen Unterthanen elende Slaven zu machen. Præscriptionis siquidem officium est, securum quem reddere, omnem actionem prorsus excludere. *Mev. P. 6. Decis. 122. n. 2.* immortalis timore quem liberare, omnes lites tollere, non concedere, ut ex causa, quæ postea emergere, aut quem dies supplere potest, res semel sopita resusciteretur. *Gilcken. de Præscript. C. 13. n. 98.* Accedit, quod cum Imperator Anastasius in *L. fin. C. de Fund. Patrimonial.* Præscriptionem Quadragenariam hujusmodi rerum amissioni jam determinaverit, *nullam penitus super earum dominio à publico actionem vel molestiam, aut quamlibet inquietudinem formidabunt*, uti his verbis *questiones de dominio, per præscriptionem jugiter continuantur, acquisito, movendas*, in *cit. l.* exclusit. Non obstante criticissimo illo, legibus omnibus Principem praviter eximente asserto, Principem Legibus vivere solutū. Cum enim bonus Princeps nil differre à bono patre credatur, Princeps quoque justitiæ plenus præsumitur saltem velle id, quod jura volunt. *Reink. de R. S. & E. Cl. 3. C. 12. n. 69. 75. 77.* latè *Reusner. L. 1. Cons. 1. n. 46. 47. 63. 64. & seqq.* Si enim iustitia suum cuique tribuit, justus profecto Princeps dici non potest,

potest, si id, quod suum est, alteri auferat: nisi fortassis illud admittatur, Principem juste injuriam facere posse, contra tam juris, quam naturalis æquitatis rationem. Idem. *Dict. Conf. 1. n. 222.* vid. omnino *Mev. P. 5. Dec. 122. n. 6.* *Struv. Synt. Jur. Feud. Cap. 5. Aphor. 6. n. 4.* cum tamen Princeps plenitudine potestatis uti velle, nunquam præsumatur. *Gail. L. 2. Obs. 56. n. 12.* licet enim suprema ejus sit potestas, est tamen intra fines justitiæ conclusa. Id. *n. 11.* Hinc Baro de Verulamio, Angliæ Cancellarius, *L. 7. de Augment. Scient. Cap. 2.* Jacobum M. Britannia Regem sæpe hæc verba (digna sane vox ejus qui cum Majestate imperat) dixisse refert: *Reges juxta leges regnorum suorum gubernacula tractare, quemadmodum & Deus juxta leges Naturæ, & aequè raro prærogativam illam suam, quæ leges transcendit, ab illis usurpandam, ac a Deo videmus usurpari potestatem miracula patrandi.* Quod multò magis procedit, si Præscriptio fuerit temporis Immemorialis, hujus enim exceptio neque per legem prohibitivam, neque per quæcunque verba universalialia, quamcunque præscriptionem excludentia, exclusa videtur. *Tübing. P. 1. Conf. 11. n. 67.* ubi de communi Dd. calculo testantur. *Carpz. L. 1. Resp. 44. n. 18.* *Reinck. de R. S. & E. L. 1. Cl. 5. C. 2. n. 29. cum All.* Unde kan solche nicht allein per vim peremptoriæ, ad merita & justitiam causæ, sondern auch ad impediendam Litis Contestationem, ejusdemque ingressum, beständiglich vorgeschützet/wie nicht weniger ex officio, obgleich dieselbe nicht angezogen/aber doch ex Actis erscheinen würde/vom Richter in Acht genommen werden/inquit *Klock. V. 2. Conf. 51. n. 39. 40. 41.* *Myns. L. 3. Obs. 28.* Et possessio immemorialis habet vim & effectum concessionis & Privilegii à Principe obtenti. *M. Wesenbec. P. 7. Conf. 301. n. 116.* indultique specialis, & certa scientia concessi tituli. *Klock. V. 1. Conf. 50. n. 214.* imo Legis scriptæ ac Consuetudinis. *Tübingens. P. 1. Conf. 20. n. 66.* *M. Wesenbec. d. Conf. 301. n. 120.* & æqui

pollet veritati, & tantum potest, quantum Princeps cum causa. Argentor. V. 2. Conf. 72. n. 105. Klock. cit. Conf. 51. n. 39-41. eaque decenter probata tantam obtinet vim, ut etiam ipsi Ecclesiae, nedum Principi, praedudicet. Cephal. Conf. 203. n. 38. seqq. Harprecht. V. 1. Conf. Tubing. 14. n. 106. & mult. seqq. Inde quoque in *Recessu Provinciali Patrio*, id est, Mecklenburgico de Anno 1621. cautum: **Sürs Neunzehnde wollen wir keinen Unsrer getreuen Unterthanen an seiner Jagd. Gerechtigkeit / die Er über Rechtsverwehrte Zeit ^{legitime} hergebracht / und noch jetzo in possession vel quasi rechtmäßig hat / einige Behinderung / Turbation und Einhalt erzeugen ic.** Idem docent Inclyti Academiae hujus Gissenae Jcti, hinc adhuc nuperrime Mense Novembr. hujus Anni in causa Principis Herculani ad Rempublicam Venetam Legati Caesarei, & Marchionis Alexandri Malaspina de Podenziana, inter alia ita respondentunt: *Ponamus alienationem feudi nulliter quondam factam fuisse, & Antecessoribus Marchionis Malaspina actionem hoc nomine ad repetendum feudum competisse, jus tamen omne immemorialis temporis lapsu, quo jus suum prosequi neglexerunt, prorsus extinctum foret: Nihil enim est, quod tempore cujus non exstat memoria, non convalescat, vel quod praescriptione immemoriali non amitti, vel acquiri possit, cum licet praescriptio prohibita sit, immemorialis tamen locum habeat, & jus omne, omnemque actionem elidat. L. hoc jure. 3. §. 4. ff. de Aqu. quotid. l. fin. ff. de Aqu. & aqu. plu. Panorm. in cap. super §. praterea. de V. s. Balb. de Praescript. P. 1. Q. 6. n. 8. Gratian. Tom. 3. Discept. For. c. 441. n. 2. Decius Conf. 596. n. 10. Perez. ad tit. C. de Praescr. 30. vel 40. annor. n. 16. Hac siquidem ex Jure Naturali & Gentium descendit, atque in summa aequitate consistit, adeo ut Reges etiam, & summos Principes obstringat. Stuckrad de Praescript. Reges & summos Principes adstringente per tot. Sixtin. de Regal. L. 1. c. 5. n. 141. seqq. Mynsing. Cent. 1. Obs. 30. Puffendorff. de J. N. L. 4. C. 12. §. 5. 8. seqq. Conring. de Finibus Imp. C. 19.*

Similiter & hoc animadvertere licet, quod quotiescunque Fiscus, levibus præviis indicibus quem in jus vocaverit, & reus, innocentia & jure suo fretus, in Exceptionibus suis justum super institutâ actione dolorem, quem temperare omnino innoxio grave videtur, ostenderit, toties Fiscalis ægre hoc ferre, ac statim actionem injuriarum, minari soleat; (cum tamen extorta ferventior responsio non sit contumelia. Cothman. *V. s. Resp. 17. n. 14.* & nil injuriæ faciant viri prudentes, si vel necessitate vel utilitate impellente, durior responsione utantur. *Idem. num. 85.*) quasi vero hoc Juribus & Privilegiis Fisci esset adscriptum, ut personam honestam absque sufficientibus præsumptionibus in Inquisitionem rapere liceat, nec is, qui dicit, quæ vult, ea quæ non vult, audire teneretur. Qua in re quid Inclyti J.Cti Academia hujus, præterito Anno 1710. mense Febr. responderint, libet referre: Cum Pastoris cujusdam ancilla fuisset deflorata, hæcque non herum suum, ipsum Pastorem, sed alium quendam denunciaffet, Fiscalis tamen ex officio contra Pastorem quasi suspectum inquirebat, & quo juramento ab indicibus se purgaret, instanter petebat: Pastor innocentiam suam allegans in Exceptionibus suis inter alia assererat: **Es hätte vielleicht der Fiscalis die Klage aus Anstiftung böser Leute angestellet &c.** quæ verba Fiscalis plus quam ægre ferens, actionem mox injuriarum æstimatoriam ad mille florenos movebat, qua de re cum laudati J.Cti fuissent consulti, ita responderunt: **Was die dritte Frage anlanget! ob Advocatus Fisci befugt sey 1000 fl. vor die vermeinte Beschimpfung von dem Pfarrer zu fordern? So ist aus des Pfarrers *Defension* und *Exception-Schrisft* zu ersehen! daß derselbe die *Fiscalische Klage* eine unwahre und vielleicht per subornationem aliorum angestellte Klage genennet! und daß die Klage vermuthlich aus Anstiftung böser Leute moviret habe: Welche Worte der Advocatus Fisci pro injuria aufgenommen! und solche auf 1000. fl. Straffe pro sua satisfactione æstimiret hat.**

Dieweil aber (1.) der Pfarrer so gleich in seinen duplicis sub Num Act. 4. **d**arauf contestiret/daß was Er geschrieben/nicht animo injuriandi, sondern defendendi gratia geschrieben/ auch mit einem ausdrücklichen **Z**ielleicht und Vermuthlich begleitet hat: jam vero unanimis Doctorum sententia est, quod reus si probabilem dicti sui rationem alleget, ante litis contestationem protestetur, se verba illa, quæ tanquam injuriosa ab Actore acceptantur, eo animo non protulisse, sed alia de causa, v. gr. defensionis, & pro necessitate causæ, ut ea loqueretur commotum fuisse, seque bene de Actore sentire, protinus absolvi, & ultra ejusmodi declarationem nihil amplius à reo desiderari debeat.

Berlich. P. 5. *Conclus.* 60. n. 14. Mev. P. 7. D. 113. n. 4. Carpzov. *Proc. Crim.* P. 2. *Quæst.* 97. n. 12. Wessenbec. *Vol.* 5. *Cons.* 239. n. 68.

Quoniam injuriæ non ex sensu sibi applicantis, sed ex animo & ore dicentis æstimandæ sunt.

Mev. P. 7. *Dec.* 112.

Cum absque dolo & animo injuriandi nunquam committantur.

L. illud. 3. §. 1. ff. de Injur. Roman. *Consil.* 69. per tot.

Auch (2.) bey dem Pfarrer / wann Er (wie man juxta deducta nicht anders von Ihm præsumiren kann) unschuldig ist/ zweiffels ohne justus dolor vorhanden ist / zumahl da es etwas seltenes ist/ daß contra tertium, & a stuprata non nominatum, ein Fiscalischer Proceß angestellet werde / qualis Processus Famam & Existimationem inquiliti non parum lædit ac minuit.

Vid. Carpzov. *Proc. Crim.* *Quæst.* 198. n. 62.

Brunnem. de *Process. Inquisit.* Cap. 4. n. 2.

So finden wir nicht/ wie der Advocatus Fisci wegen vorgedachte Worte actionem injuriarum mit bestand Rechts anzustellen/ könne befugt seyn. V. R. W.

§. IX.

Non desunt quoque Procuratores sive Advocati Fisci, qui circa *Probationes* Privilegia sibi arrogare gestiunt, dum, fundamentum

mentum licet intentionis suæ nondum probaverint, Reo tamen Exceptionis suæ probationem incumbere, hacque non probatâ, eundem condemnandum esse arbitrantur. Sane in Civilibus omnia jura averfantur, ut reus condemnetur, priusquam actor intentionem suam probaverit: quid in Criminalibus? ubi vita & salus inculpati atque conjunctorum ejus periclitatur, inquit Dn. de Lyncker. *Resp. 94. n. 27.* & profectò expediti juris est, exceptiones à Reo oppositas non aliter, & priusquam intentionem suam Actor probaverit, probandas esse. *Mev. P. 8. Dec. 36. P. 4. Dec. 316.* quia reus semper intelligitur exceptiones proponere, sub conditione, si actor probaverit, protestatio desuper non est necessaria, sed semper subintelligitur. *Pacian. L. 1. de Probat. C. 57. n. 13. & C. 68. n. 52.* Ampliant hoc Dd. etiamsi reus onus probandi exceptiones assumat, easque non probet, non propterea renunciassè eum videri juri absolutionis, quæ fieret actore non probante. *Cacheran. Decis. 144. n. 16. Pacian. all. 11. C. 69. n. 3.* Nam per non jus actoris reus vincere debet, per non jus rei nunquam vincit actor. *Faber, L. 7. Cod. Tit. 18. Def. 56. n. 16. 17. Klock. V. 2. Cons. 17. n. 87. Pacian. all. tract. C. 7. n. 52-56. L. 1. Tübingens. P. 5. Cons. 246. n. 38.* Idem obtinet in reo contra Fiscum excipiente, hic enim antequam de intentione sua judici exactam fecerit fidem, ad probandas à reo propositas exceptiones, hunc adigere nequit. *vid. L. 25. ff. de Jur. Fisc. Peregrin. de Jur. Fisc. L. 7. T. 3. n. 13. Vivius Dec. 236. n. 1.* tam in Civilibus quam Criminalibus. *Vivius cit. Dec. n. 1. 2. & Dec. 392. n. 8.* Etiamsi Actor & Reo probatio fuerit injecta cum termino peremptorio. *Mev. P. 8. Dec. 36. Christianæ. V. 1. Decis. 95. n. 1. 3.* Et quidem probatio hæc fieri debet non obiter per præsumptiones, sed exacte, non in genere, sed in specie. *vid. Mev. P. 5. Dec. 11. n. 5. P. 8. Dec. 236. n. 7. Besold. Cons. Tübingens. 246. n. 35. Ruland. de Commissar. P. 1. L. 2. C. 1. n. 15.* Cum jure carere dicatur, qui non probat. *Klock. V. 1. Cons. 10. n. 472. Surdus Decis. 36. n. 9.*

Ast quid de hoc prætenso Privilegio dicendum fuerit, quando Fiscus, nullâ, sive probatione, sive præsumptione instructus, Reo tamen Juramentum deferre se posse arbitratur? Intrepidè dico, quoniam Fiscus, uti in præcedentibus abundè ostensum, eadem cum privatis fortuna, eodemque (nisi expressa in casibus exceptio doceatur) jure utitur, prædictum Privilegium minimè Fisco asserendum. Fixa enim mihi hæret sententia, quoniam Juramentis non promiscuè, sed parce utendum est, ejus delationem locum non habere, nisi is qui defert, aliqualem vel Probationem vel Præsumptionem pro se habeat, **Daraus so viel zu ersehen / daß Kläger Ursach gehabt / die Klage zu erheben / und dem Beklagten den Eyd zu deferiren.** Novi equidem, contrariæ sententiæ, etiam quoad privatos in judicio contendentes, plurimos existare patronos, indistinctè Juramentum ab Actore, etiam nihil penitus probante, & absque omni præsumptione, vacuo, Reo deferri posse asserentes, vid. Carpz. P. 1. C. 12. Des. 2. & L. 1. Resp. 77. L. 3. Resp. 42. n. 2. Fachin. 1. Controv. 19. in Resp. ad Arg. 1. Zæf. ad ff. Tit. de Jurejur. n. 34. 38. Brunn. Cent. 1. Dec. 27. Setser. de Juram. L. 4. C. 2. n. 46. & seqq. Berlich. P. 1. Conclus. 19. n. 9. Joh. Parlador. Rer. Quotid. L. 2. Cap. fin. §. 3. Part. 1. Sed nec desunt nobiscum facientes. Menoch. L. 1. Præsumt. 81. n. 1. & 2. ubi hanc communem esse testatur. Rutger. Ruland. de Commissar. P. 4. L. 6. Cap. 10. Membr. 3. n. 4. Böerius. Decis. 95. n. 6. Hippol. de Marsilaer. Singul. 83. num. 2. & per tot. inprimis Cothmann. V. 2. Resp. 82. per tot. & Pacian. L. 1. de Probat. C. 68. n. 32. Harm. Hartmann. Tit. 13. Observ. 3. & Tit. 25. Obs. 2. B. Mollenbec. Cent. 2. Div. 2. Addit. 10. Schilter. in Prax. Jur. Rom. Exerc. 23. §. 8. ubi ait, Doctores magni & multi nominis ita sentire, & ex principiis Juris Germanici hanc sententiam defendi posse, quæ non admittant juramenta, nisi ex son-

tica causa, & Celeberrimus Mevius *P. 6. Dec. 405. n. 9.* testatur, communem & veriore illam esse JCtorum opinionem, quod regulariter *sine aliqua præsumptione ad juramentum non sit decurrendum*: ubi tamen notaveris, Rubrum hujus Decisionis differre à Nigro, accuratè congruente cum *Decis. seq. 408. ubi n. 2.* ita: Ubi nihil probatum, nec aliquibus præsumptionibus reus oneratur, non est locus delationi Juramenti. Mihi ultimæ accedenti, circa hujus quæstionis enodationem liceat esse paulo laxiori. Certo certius est, Actorem & Reum esse Correlativa, & pari procedere passu, maxime in medio litis, ubi par utriusque favor. Gail. *1. Obs. 81. n. 17.* Actore verò probante, reus est condemnandus, neque ad jusjurandum amplius compelli potest actor. *cap. 2. X. de Probat.* Ideo quoque actore non probante, reus est absolvendus. Mev, *P. 8. Dec. 368. num. 2.* ex natura correlative, quorum idem est judicium. Richter. *Dec. 99. n. 34* eorumque uno posito, ponitur & aliud, & sublato uno, tollitur & aliud. Carpz. *P. 2. C. 41. Def. 10. num. 4.* Rota Genuens. *Decis. 14. n. 46.* præcipuè cum in omni judicio, in fine litis major fit favor rei, ut in dubio absolvatur: Gail. *L. 1. Obs. 31. n. 12.* Vivius *Dec. 236. n. 3.* adeò, ut si reo, non actori, injungatur probatio, ab hac sententia appellatio recte procedat. Pacian. *de Probat. L. 1. C. 68. n. 50. 54.* Mev. *P. 8. Dec. 226.* Cum actor nihil obtinere possit, qui suæ intentionis fidem non facit, cum jus ejus nullum appareat. Mev. *P. 4. Dec. 316. num. 1.* Tübingens. *P. 5. Cons. 246. n. 35.* ut nec juramentum Purgatorium reo deferri possit, nisi tales præsumptiones adsint, quæ liberant actorem ab ulteriori probatione Mev. *P. 8. Dec. 57. n. 3.* Id quod Judicis arbitrio relinquendum est, cujus ratio & applicatio consistit *ex modo præsumptionis quæ reum arguit*, ita tamen, ut nec temere gravet reum, nec facile dimittat. Idem *Part. 7. Dec. 227. n. 7.* Unde *P. 7. Dec. 285. n. 4.* creditores, filium de credito paterno convenientes, cum filius administratorio nomine bona se cepisse asse-

se assereret, intentionis suæ fundamentum, quod filius ad bona proprio nomine, & cum conditione æris alieni solvendi, accesserit, probare vult, aut reum fore absolvendum; *cum tamen creditor, non quidem probationem plenam, NB. tamen argumenta quædam non levia proferret, unde conjici possit, filium non nudum administratorem esse, &c. tunc filium ad juramentum præstandum adigendum esse. n. 3. 4. Id. P. 6. Dec. 320. n. 3. quia de Actoris Jure prius constare debet. Id. P. 8. Dec. 36. num. 3.* Quam sane sententiam maximè confirmant, quæ in Ordinat. Provinc. Mecklenburg. Part. 2. Tit. 28. disposita inveniuntur: **Es solle ein jeder Kläger seine action dergestalt anstellen/ daß Er dieselbe durch ordentliche Wege des Rechts ausführen / und sich sowohl als seinen Gegentheil mit Eydens Leistungen unbelasten lassen möge: sollten aber NB. Umstände vorfallen/ daraus zu spühren und zu schliessen/ daß zu den Eyden nothwendig und nützlich geschritten werden könnte / sollen unsere Land: Richter und andere Assessores ermeldte Umstände wohl erwegen / und / wann dieselbe richtig und rechtmäßig befunden/gedachte Eyde zulassen/und -- den Gegentheil darüber hören.**

Quæ verba adeò profecto clara sunt, ut nihilò minus, omni plane cessante præsumptione, pro lubitu & exercitii quasi gratia, juramenta deferre velle, non tam contra mentem Legislatoris, verum etiam Juri Divino, assumptionem nominis divini in vanum acriter prohibenti, è diametro contrarium foret. Si enim quæso cuilibet, ex Doctorum quorundam asserto, ad juramenta, litigiis forte temerè & ex calumnia motis, convolare liceret, ecquid tam accuratâ Judicis ponderatione, quibus præviis circumstantiis, **Was für Umstände / und ob zu den Eyden nothwendig und nützlich geschritten werden könnte / opus foret, cur demum prævia causæ cognitione & accurata momentorum à judice instituenda discussione, und wann dieselbe**

selbe richtig und rechtmäßig befunden/ hinc non potius altera etiam parte inaudita, den Gegentheil darüber hören/ ad juramentorum delationes perveniri posset? quare alteram partem prius desuper audiendam esse, disertis verbis injungitur, si huic frivolam juramenti præstationem justis & legitimis exceptionibus ac allegationibus impedire non liceret? Superflua omninò aliàs tam graviter prolata forent verba, quorum tamen semper ea sumenda est interpretatio, ut nulla syllaba sit otiosa. *Cancer. P. 1. Var. Resolut. 14. n. 12. & C. 8. n. 157. Heft. Capyc. Latro Consult. Jur. 2. n. 40. & Conf. 75. n. 33. ne minimum quidem verbum. H. Pistor. L. 2. Q. 3. n. 13. Cacheran. Decis. Pedemont. 141. n. 4. Cum enim supervacuis probationibus nemo sit onerandus, quanto minus juramento, uti ritè argumentatur Carpz. Resp. 43. n. 14. seqq. Piè inde Mev. P. 9. Dec. 76. n. 1. docet, non tantum perjurium vetare legem divinam, sed etiam “assumptionem nominis divini in vanum, ut secunda lex Decalogi “habet, quæ ostendit, quam grave periculum sit, nomine tam sancto abuti ultra necessitatem, contra pietatem in judiciis, quæ “Deo habentur, colendam. Id. P. 7. Dec. 31. n. 4. Talem verò necessitatem ubique, & quotiescunque vel improbus litigator, omni probatione & præsumptione inanis, litigia movet, adseruisse, absurdum sane foret, nam bonus vir id, quod scit se non posse probare, debet tacere, inquit Roland. à Valle V. 2. Conf. 68. n. 36. Klock. V. 1. Conf. 10. n. 472.*

Certum equidem est, quando, & queis obviis casibus ac negotiis, deferenda sint juramenta, certis accuratè regulis & cancellis includi non posse: hinc officio judicis aliquid circa hæc tribuisse, optimum est, & æquum duxit Serenissimus Legislator in memorata *Ordin. Provinc.* ibi. **Sollen unsre Land Richter &c.** cujus tamen arbitrium, tanquam boni & quadrati viri Legibus & æquitati alligatum sit, præcipuè in materia juramentorum; quippe cum ab horum præstatione tota causæ

decisio dependeat, hocque præstitum plenam faciat probationē. Treutler. *V. 1. Conf. 52. n. 4.* imò executionem paratam habeat. Idem *cit. Conf. n. 6.* & ex eo oriatur exceptio litis finitæ. Id. *n. 8.* nec aliquid admittatur, propter quod hujusmodi juramentum retractetur. Id. *n. 7. dict. Conf.* hinc accuratè rationem habeat, utrum actor jam quid probaverit, an non pro reo militans præsumtio hanc adversarii intentionem eliserit, cujus famæ & vitæ uterque tam actor quam reus, an verisimiliter ad id, quod v. gr. actor in judicio persequitur, præstandum, alter obligatus sit, hisque ita, habitâ de singulis circumstantiis subtiliter inquisitione, (utpote minima unius circumstantiæ varietate si-ve mutatione, totum jus mutante Klock. *V. 3. Conf. 135. n. 233. seq.* Kirchberg. *Tr. de Feud. ex Pact. & Provid. C. 4. n. 105.* Myns. *Dec. 9. Resp. 99. n. 3. Cent. 1.*) exactè secum expeditis, an, (præambulâ tamen semper vel aliquali præsumptione) & cui, juramentum deferendum sit, statuatur: *Bonus enim judex causa cognita diligenter intuebitur, cujus potius jurejurando dirimenda sit questio, utroque scilicet in probatione deficiente. 2. Feud. II. in fin.* Nec judex debet velut truncus aliquis, sed tanquam vir bonus ac negotiorum peritus arbiter, consideratâ personarum qualitate, rei quantitate, controversiæ pondere, cæterisque conditionibus & circumstantiis diligentissimè excussis ac perpensis, jurisjurandi conditionem vel rejicere vel recipere, inquit Cothman. *Resp. 82. n. 56. Vol. 2.*

§. XI.

Et hoc ex fundamento Mev. *P. 1. Decis. 28. n. 4.* collationem bonorum petentem, quando certum est debitum, debiti autem quantitas saltem incerta, ad juramentum recurrere licitum asserit, ubi verò adversarius nescit, sed tantum de acceptis conjicit, nihilque probat, aut de aliquibus apparet, non cogendum alterum jurare, allegantem teneri probare; addita optima ratione: *Nec enim nullo designato oportet ex conscien-*

tiâ rei intentionis fundamentum petere. Cui sententiæ calculum quoque adjicit, aliàs dissentiens Carpzov. *P. 3. C. 11. def. 29.*

Porro heres à coherede familiæ eriscundæ judicio quid exigens, tanquam actor, probare tenetur, nec, nihil probato, justè petitur, ut mediante juramento designet, ubi enim nihil probatum, nec aliquibus præsumtionibus oneratur reus, non est locus juramenti delationi. *Mev. P. 6. Dec. 408. n. 2. it. in simili Carpz. contrariæ sententiæ acerrimus aliàs propugnator P. 2. C. 29. def. 14. addita hac num. 6. ratione, quod aliàs per id occasio daretur, jurandi in immensum, quod esset absurdum, à quo evitando argumentari licere. Conf. quoque Klock. V. 2. Cons. 73. n. 22. cum Alleg. Cacheran. Decis. 96. n. 3. & in fin. Iterum ante omnia probandum est, alimenta quæ repetit, quem impendisse, & si certò de hoc constet, de impendii qualitate, ad juramentum decurritur. *Mev. P. 6. Dec. 38. P. 2. Decis. 18.**

Si quem possidere verosimile est, (quod minimùm ante omnia præcedat necesse est, cum nec quisquam nisi de verosimilibus jurare permittatur. *Mev. P. 7. Dec. 6. n. 5. qualitatem & quantitatem bonorum juramento possessor exprimere tenetur. *Mev. P. 6. Dec. 150. P. 5. Dec. 47. n. 1.**

§. XII.

Addamus adhuc aliâ, quo ea, quam adstruimus, sententia, exemplis pluribus, juxta *L. Prator. 3. §. Quoties. 3. ff. de Collat. Bonor. & L. 51. ff. ad L. Aquil.* manifestior evadat. Heredi de jure Inventarii Beneficium superest, quo eo confecto, ultra vires hereditarias haud teneatur; requiritur autem, ut ritè & ad normam de jure præscriptam componatur: (licet hodie nullibi tam strictam, in constitutione Justinianeâ inventario præscriptæ formæ, observantiam reliquam, sed multa in usu esse desiisse Dd. asserant. vid. *Klock. V. 4. Cons. 91. n. 9. Hondedæ V. 1. Cons. 53. Mev. P. 2. Dec. 356. n. 12.*) Ubi enim Inventarium defectuum quorundam inculpat, hodie mediante juramento

suppleri moris esse Dd. venditant. Brunn. *ad L. ult. C. de fur. deliber.* Carpz. *P. 3. C. 33. def. 6. Mev. ad 7. Lub. P. 2. T. 2. Art. 27. in not. ad n. 59. & P. 6. Decis. 59. n. 1.* Hoc tamen cum grano salis accipiendum venit, ut non aliter ad sacramentum profilire liceat, nisi hoc deferens defectus hos alleget, juxtimque non inverosimiles sint. *Mev. P. 4. Decis. 92. n. 2. P. 6. Dec. 59. n. 3.* Nec admittitur super eo juramenti delatio, si non sponte, qui confecerit, præstare velit, aliàs arguens defectum hunc prius allegare & probare tenetur. *Mev. P. 7. Decis. 50. n. 3. allatâ simul ratione, & argumentis suæ allegationis. Idem P. 5. Dec. 360. num. 4.* Et idem est, quod urget Dn. de Lyncker. *Resp. 5. in fin. n. 96. ibi: wenn Sie wider ihre Mit-Erben einigen Verdacht anzugeben vermöchte.* ubi præjudic.

Aliud occurrit circa Editionem Instrumentorum, quæ cui-libet, cujus interest, præcipue reo, ab actore hoc postulante, edenda sunt. *L. 1. pr. ff. de Edend. l. 4. l. fin. C. eod. & late Berlich. P. 1. Concl. Pract. 45. Mev. P. 5. Dec. 303. Gail. L. 1. Obs. 106. Carpz. P. 1. C. 17. def. 26. 27.* Uti verò editionem exigenti ejus, quod sua interest, incumbit probatio. *Mev. cit. Dec. 303.* ita quoque ei qui instrumenta se non possidere asseverat, fides habenda, præsertim si inculpata vitæ, fidei, atque famæ fuerit, nec, sine discrimine, injungi mediante juramento editionem, juri convenit & rationi, imò nec pietati, ex quâ sine causa (hîc sine aliquali de possessione præsumptione) juramenta imponere non licet, quamvis Mandatis de Edendo Compulsorial. addi consuetum sit, ut ita exhibeat, *wie Er es künfftig auff seinen Eyd/da es auß billigen Ursachen erfordert würde/ erhalten möge.* *P. 6. Dec. 212. n. 2.* Quæ sanè verba: *auss billigen Ursachen/* nil aliud in recessu habent, quam si præsumptiones de possessione instrumentorum contra ipsum militantes emerferint, quod & adjuncta à Mevio, ratio, satis evincit, & hanc sententiam *P. 7. Dec. 280. n. 3.* latius adstruit, asserendo, *sine his conjecturis non deveniri ad juramentum, nec solam adversarii postulationem eum*
qui

qui se habere negat, cum habuisse nulla conjectura colligitur, juramento facere obnoxium. Cui sententiæ iterum accedit in the-
 si aliàs contrarius Carpz. P. 1. C. 17. def. 28. n. 4. add. Ruland. de
 Commissar. P. 2. L. 5. cap. 21. Pacian. de Probat. L. 1. C. 62. n. 1. seqq.
 Berlich. all. Concl. 45. n. 74. Brunn. in Proc. Civ. C. 19. n. 23.

Unicum denique adhuc adjecisse liceat. Nimirum Diffa-
 mato ex L. Diffamari. 5. C. de Ingen. Manumiss. remedium, vi cu-
 jus judicem adire, & diffamantem ad actionem suam instituen-
 dam, aut perpetuum ipsi silentium imponendum, citari, cura-
 re poterit: ad impetrandos vero ex hac L. processus, præcise
 necessarium est, de facta diffamatione aliquam judici fidem fa-
 cere, sola ejusdem allegatione non sufficiente; pro hac tamen
 non sufficit, juram. diffamatori detulisse, cui locus esse nequit
 in his, ubi probatio ante omnia est necessaria. Valde enim fo-
 absurdum, si, qui alium ut diffamatorẽ convenire & ad agendũ
 compellere velit, ille prius ab ipso exigere velit, ut ipse se diffa-
 matores faciat, & testetur. Mev. P. 3. Dec. 393. n. 2. Jac. Frid. Lu-
 dovici **Einleitung zum Civil-Process. cap. 5. §. 11.** ubi de tali praxi
 estis est. Cum quibus exactè respondent, quæ in Ref. Francof. cla-
 re de super disposita sunt **Part. 1. Tit. 39. §. 13.** ubi ita legitur: **Nicht
 allein aber mögen die Scheffen/ als Richter/ welcher Parrheys
 en Sie es am besten bedüncke / sondern auch Sie die Parr
 theyen selbst / in Mangel der Beweifung / den Eyd einander
 heymzuschieben. Doch da der Kläger gar nichts bewiesen/ noch
 auch einige ansehnliche oder starcke Vermuthungen für sich
 hätte; So ist der Beklagte nicht schuldig/ denselben Thine
 zugeschobenen Eyd anzunehmen/ oder auch dem Kläger zu
 referiren / und hinwieder heinzuschieben: Sondern mag
 demnechst bitten/ sich von fürbrachter Klagen zu entledigen.**

§. XIII.

Ex dictis hisce luce meridianâ clarius in aprico positum est,
 frivolas juramentorum delationes, quales omninò sunt, quæ-
 cun-

cunque nulla præambula probatione aut aliquali, judicis animum inducente præsumptione, in judiciis affectantur, minimè, nec jure propitio, admittendas, & quicquid adeo non licet privatis, nec Fisco aut ejus Procuratori, actoris vices subeuntibus, circa sacramenta tribuendum esse, ne aliàs, regulis juris communis in casibus non exceptis & ab ipsomet observandis, sine lege eum eximere videar, hincque meritò mihi erubescendum sit. Idem enim quod privatis, etiam hoc casu Fisco quadrat. Jul. Clar. §. *fin. Quæst.* 62. n. 1. Fiscus enim. ubi Actor, tenetur implere intentionem suam, alioquin reus est absolvendus. Peregrin. *de Jur. Fisc.* L. 7. T. 3. n. 13. Vivius *Dec.* 236. n. 1. sive procedatur per Denunciationem, sive per Accusationem, sive per Inquisitionem. Cardin. Tusch. *Concl.* 117. n. 6. probare enim intentionem suam tenetur, neque cogitur is, qui delatus est, probationes in se edere, per expressi. text. in L. 25. ff. *de Jur. Fisc.* & Fiscus, uti sæpius jam dictam, nullo præter jus commune, nisi specialiter expresso, gaudet privilegio. Id quod sine omni dubitatione procedit in Causis Criminalibus, quibus etiam accenseas, quando ad pœnam Fisco applicandam agitur, licet pecuniariam. In his enim probationes indubitatae adsint, necessum est, cujus modi non est juramenti delatio, & si de comodo actoris, ad probationem faciendam, agitur, in causis Criminalibus hoc deferri nequit, secundum Cothman. V. 1. *Cons.* 82. n. 92. cum infinito Dd. numero Add. ex recentioribus Dn. Lyncker. *Decis.* 1127. ubi expressè decisum, quod in persecutionibus delictorum juramentum judiciale non habeat locum, etiamsi NB. ad pœnam corporis non agatur. Accedit, quod juramento locus esse nequeat, in his, ubi probatio ante omnia est necessaria. Mey. P. 3. *Dec.* 393. n. 3. uti talis necessitas actori, contra reum quid asserenti, semper incumbit, per superius dicta. Namque actore non probante, tam in Civilibus quam Criminalibus causis, reus absolvendus venit absque difficultate vel nullo

ullo scrupulo, etiamsi nihil probaverit. *Vivius n. 12. cit. Dec. 236. & Dec. 392. n. 8. Ruland. de Commissar. P. 1. L. 2. C. 1. n. 9. lit. a.* ubi de communi testatur. Nec tenetur ullam defensionem vel probationem præstare. *Vivius, cit. n. 2.* Est enim ipsi satis, si actoris probationes obfuscet, aut dubias reddat. *Kloch. V. 2. Cons. 29. n. 54. & Cons. 26. n. 40. Surdus Cons. 151. n. 119.* Quod ad inquisiti absolutionem sufficit, licet is nihil præstiterit. *Wesensbec. P. 7. Cons. 351. n. 152.* & non reperitur exemplum delati apud veteres in criminali judicio jurisjurandi, inquit *Hilliger ad Donell. L. 24. cap. 17. in not. lit. 1.* Præterea Juramentum est subsidaria, extraordinaria, & exorbitans probatio, imò non tam probatio, quàm à probatione relevatio & exoneratio. *l. 30. ff. de Jurejur. Carpz. P. 1. C. 12. def. 31. n. 7. Cothman. all. Resp. 82. n. 36. Mev. P. 6. Decis. 66. n. 2.* imò potius ficta, irregularis, & privilegiata probatio. *Klock. V. 3. Cons. 135. n. 106. 107.* quo respectu etiam non censetur probasse, qui probavit per juramentum. *Id. n. 108.* nam ubi lege vel statuto requiritur probatio, (uti intentionis ab omni actore) semper hoc intelligitur de legitima & plena. *Zanger. de Except. P. 1. C. 21. n. 75.* sufficiente, regulari, vel ordinariâ probatione, quæ fit idoneè, per Testes, Instrumenta, & similes modos. *Petr. Frider. Mindan. de Interd. Comm. 26. n. III. de verâ. Pacian. L. 2. de Probat. C. 46. n. 2.* Ut adeò, si nihilominus Fisco actori in probatione deficienti, quin nihil probanti, ad juramenti delationem convolare licitum foret, jura, singularem reis, præ actoribus favorem tribuentia, plane subverterentur, imò, quod circa probationem actori directò non tribuunt jura, contra eorum mentem, ipsi, sive potius Fisco per indirectum concederetur, contra expressa legum verba, actori de suo jure probandi necessitatem dictantia; id enim est petitoris partes sustinere *l. 15. ff. de Nov. Oper. Nunc. l. 20. C. de Probat. nec arma de propria rei domo sumenda. vid. l. fin. C. de Edend. & l. 7. C. de Testib.* Hinc frustra veremini, inquiunt *Impp. in l. 8. C. de Probat. ne ab eo qui lite pulsatur, probatio exigatur: &*

Dd. unanime stat assertum, per indirectum non esse concedendum, quod directò est prohibitum. Menoch. V. 8. Conf. 795. n. 36. Et juxta hanc sententiam pronunciatum à JCtis Erford. in causa Fiscalis contra C. C. von S. zu Herßberg. in puncto despectu Rånserl. und Fürstl. Befehle/ versus Sverinam. Anno 1710. d. 27. Aug. & multoties ab Inelyto Academiae hujus Gissenæ JCtorum Collegio pronunciatum fuisse, ab eodem mihi relatum est.

§. XIV.

Coronidis loco illud adhuc digito quasi attingendum est, perperam Procuratores Patronosq; Fisci Juribus suis accensere, quod nunquam, in lite licet inferiores existentes, in poenas temere litigantium tamen incidant. Enimvero falsum hoc esse, vel inde constat, quod Fiscales, quotiescunque id judici prudenti ex causa visum fuerit, in litis exordio, non solum Juramentum Calumniae, sed etiam de refundendis expensis cautionem in casum succumbentiae, & super Reconventionem, praestare debere jam ante demonstratum est: Satis etiam errorem hunc detegit textus in L. 3. C. de Advoc. Fisc. ubi Imp. Constantinus discrete rescribit: *Fisci Advocatus poenas metuens caveat, ne ullo negotio Fisci nomine privatis audeat calumnias commovere.* Scilicet quia inde injuriæ non debent nasci, unde jura proficisci oportet, uti eleganter loquuntur Impp. in l. 6. Cod. Unde Vi. Vid. Papon. tit. de Autor. rer. judic. arrest. 4. Vivius. Dec. 479. Rebuff. de Expens. Art. 1. Gl. 5. n. 20. Martæ in Digest. Noviss. Tit. Officialis, ubi Patronum Fisci Regiū aut Principalis, si integritatem in judicio non observaverit, ac fraudulenter processerit, non modo tanquam Calumniatorem puniendum, & in damna & interesse accusati, proprio nomine condemnandum esse, verum etiam actione injuriarum conveniri posse, docent, add. Dn. de Lyncker. Resp. 99. n. 79. ubi adversus Advocatum Fisci, qui tamen speciali jussu Regis egerat, bloß wegen der harten Anzüglichkeiten / eandem actionem injuriarum fundatam esse respondit.

Libet abrumpere verbis Brunnemanni ad L. s. ff. de his quæ
 at indign. Si Advocatus Fisci in calumnia deprehendatur, puniri
 aliis Calumniatoribus gravius debet, quod sancto officio ad affe-
 ctus suos abusus sit. Caveat quilibet, ne de eo dici possit, quod de
 Præfectis quibusdam dicit. Mer. P. 3. Dec. 191. post. 6. scilicet,
 ne adulatione erga Principes, aut pro ambitione aut avaritia, lites
 excitent, & vel illorum gratiam, vel sua compendia, vel in alios
 vindictam quarant. Officii est Advocati Fisci, si temerariam
 litem se intendisse discat, ut ejus rei moneat Principem, & liti
 renunciet, quod si non faciat, non video, quomodo poenam divi-
 nam ac humanam evitare possit. Nam injuria nemini infe-
 renda est, sub prætextu utilitatis publicæ. Utilitati publicæ
 litandum est, sed usque ad aram. Idem supplicium ignis æterni
 imminet illis, qui justitiam violant ob utilitatem publicam, &
 qui ob proprium commodum id faciunt. Ita in nomine Summi
 Numinis, quo cœpi, Dissertationi huic Inaugurali colophonem
 impono, eidem devotissimas, pro gratiosâ assistentia, ex imò pe-
 ctoris, supplex persolvens gratus, enixe rogitans, velit & Idem
 Summum Numen conatibus meis impofterum clementissimè
 adesse.

FINIS.

SCHARFIUS, ingenio pollens Fiscalia Jura
 Stringit, & emergit dotibus ipse suis.
 Qui servire studet Patriæ & prodesse Saluti,
 Huic merito viridis laurus honore venit.

*Hisce Nobilissimo Dno SCHARFIO Candidato meritissimo de
 conferendis mox honoribus ex animo gratulatur*

SIMON NICOLAUS ORTHIUS, J. U. D. ej. Prof. Ord.
 Confil. Hasso- Darmst. & p. t. Academ. RECTOR.

Als wahr und laute Recht sieht die Person nicht an/
 Den König/Fürst und Knecht/muss gleiche Ausspruch hören/

Es läßt sich nicht durch Furcht und äussern Schein bethören/
Und wer diß lernt/ der heißt ein Rechtsgelehrter Mann.

Dem Hn. Licent. SCHARF zu gebührenden
Ehren schrieb dieses

Johann Christoph Bielefeld / Fürstl. Hessischer
Oberkirchen-Rath / Erster Superint. und
Prof. Theol. Primarius.

SCHARFIUS, ostendens doctrinam, & mentis *acumen*,
Jam virtute suâ Præmia digna capit.

Digna capit, dum *Jura* docet *Fiscalia*, PATREM,
MAJORESQUE suos perbene laude refert.

Bene Meritissimo Jurium Candidato,

DN. JOH. FRIDER. SCHARFIO,

*Patriarum, Avitarumque Virtutum Heredi Optimo, de Novis
Honoribus cum Applausu conferendis, officiosè gratulatur,
omnigenam prosperitatem ex animo apprecatur*

BERNH. LUDOV. MOLLENBECIUS, D. Com. Pal.
Cæs. Consil. Hasso-Darmst. & Prof. Jur. P.

Multa sibi Fiscus contra Jus vindicat, ast TU
Huic ponis justum, non sine laude, modum.

Perge bonis avibus, porro Tua dogmata sparge.

Sic Patriæ Charus, sic quoque Doctor eris.

*Nobiliss. & Doctiss. Dno Candidato, Fautori & Amico suo honoratissimo,
animi testandi gratia, cum voto perpetuæ felicitatis apponebat*

MELCH. DETHMARUS GROLMAN, D.
Consil. Hass. Darmst. & Profess. Jur. Ordin.

Ingenii dotes dum nunc ostendis opimas
In cathedrâ; Pallas digna Brabea Tibi
Præparat ac tribuit, meritò sic justa reportas
Præmia pro studiis: sint Tibi fausta precor.

*Ita Pra-Nobilissimo Eruditissimoq. DNO SCHARFIO, Jurium Candi-
dato Meritissimo, Fautori & Amico honoratissimo, magno cum applausu
pro Licentiâ disputanti, ex animo gratulatur*

GEORGIUS THEODORUS Barthold / D. P. P.

Scharf, Johann Friedrich,

Diss. inaug. de his quae iuribus ac privilegiis fisci perperam accensentur

Giessa 1711

4 Diss. 343#Beibd.33

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10649456-0

VD18 15143430-001